

GMINA WIELUŃ

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

Wieluń 2014

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

Zespół autorski:

Beata Bujak – Szwaczka – Moderator i Ekspert Wiodący – Proregio Consulting Beata

Bujak - Szwaczka

Agnieszka Morawska – Ekspert, Proregio Consulting Beata Bujak - Szwaczka

Zespół partnerski:

Antczak Janusz – Burmistrz Wielunia

Pamuła Janusz – Zastępca Burmistrza Wielunia

Majkowska Magdalena – Sekretarz Miasta

Kondracka Danuta – Skarbnik Miasta

Kopańska Magdalena – Doradca Burmistrza ds. promocji

Pilarczyk Beata – Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Wieluniu

Mikulska Agnieszka – Dyrektor Wieluńskiego Domu Kultury

Podeszwa Iwona – Dyrektor Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Wieluniu

Książek Jan – Dyrektor Muzeum Ziemi Wieluńskiej

Raszewski Jacek – Kierownik Wieluńskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Wieluniu

Dąbrowski Andrzej – Dyrektor Zakładu Obsługi Placówek Oświatowo – Wychowawczych w Wieluniu

Warych Zdzisława – Kierownik Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieluniu

Ignasiak Magdalena – Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy w Wieluniu

Kniazińska Sylwia – Zastępca Dyrektora Wieluńskiego Domu Kultury

Kucharczyk Romuald – Zastępca Dyrektora Zakładu Obsługi Placówek

Oświatowo – Wychowawczych

Maria Zarębska – Naczelnik Wydziału Gospodarki Planowania Przestrzennego, Nieruchomości i Rolnictwa

Trzcina Katarzyna – Zastępca Naczelnika Wydziału Gospodarki Planowania Przestrzennego, Nieruchomości i Rolnictwa

Makiela Michał – Punkt Informacji Turystycznej

Hudzik Jerzy – Wieluńskie Towarzystwo Tenisa

Abramek Bogusław – Prezes Stowarzyszenia Polski Szlak Bursztynowy

Bartela Stefan – Prezes Spółdzielni Dostawców Mleka w Wieluniu

Wyględacz Gabriel – Prezes Radia Ziemi Wieluńskiej

Porażka Franciszek – Prezes Towarzystwa Przyjaciół Wielunia

Kuźniak Rafał – Centrum Elektryczne ANIA

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

Witkowski Wacław – Właściciel firmy JW. Tartak Witkowsky
Skoczylas Zbigniew – KORONA S.A.
Sandak Iwona – Spółdzielnia Dostawców Mleka w Wieluniu
Kaczmarek Marian – Radny Rady Miejskiej w Wieluniu
Wiśniewski Zbigniew – Radny Rady Miejskiej w Wieluniu
Zapłotna Janina – Radna Rady Miejskiej w Wieluniu
Cyl – Torchala Agnieszka – Sołtys Sołectwa Borowiec
Kos Andrzej – Sołtys Sołectwa Kadłub
Kotas Grażyna – Sołtys Sołectwa Olewin
Kozioł –Majchrowska Maria Sołtys Sołectwa Ruda
Marczewska Jadwiga – Sołtys Sołectwa Bieniadzice
Napieraj Joanna- Sołtys Sołectwa Sieniec
Taborski Ryszard – Sołtys Sołectwa Masłowice
Chudy Czesław – Przewodniczący Zarządu Osiedla nr 8
Freus Honorata – Przewodnicząca Zarządu Osiedla nr 7
Kacala Ryszard – Przewodniczący Zarządu Osiedla nr 5
Korpala Czesław – Przewodniczący Zarządu Osiedla nr 3
Szumigaj – Perdek Halina – Przewodnicząca Zarządu Osiedla nr 1
Dominiak Andrzej – Urząd Miejski w Wieluniu
Jakubowska Kamila – Urząd Miejski w Wieluniu
Kuźnik Jarosław – Urząd Miejski w Wieluniu
Spaleniak Zofia – Wieluński Dom Kultury

Spis treści

Podziękowania	5
I. Przesłanki do budowania Strategii Rozwoju.....	6
II. Założenia metodologiczne.....	6
III. Uwarunkowania i ramy prawne budowania strategii:.....	8
IV. Diagnoza strategiczna:	13
INFORMACJE WSTĘPNE O MIEŚCIE I GMINIE.....	13
OBSZAR: WIELUŃ – INNOWACYJNY OŚRODEK GOSPODARCZY	16
OBSZAR: WIELUŃ – MIASTO ATRAKCYJNE DO ZAMIESZKANIA.....	38
OBSZAR: WIELUŃ – MIEJSCE TURYSTYKI AKTYWNEJ (W TYM GEOTURYSTYKA) W OPARCIU O JURĘ	69
V. Zintegrowana analiza SWOT dla Wielunia.....	78
VI. Wizja i Misja Wielunia 2025	80
VII. Cele strategiczne i operacyjne rozwoju Wielunia	81
VII.1. Opis celów w Strategii Wieluń 2014-2025.....	83
VIII. Zintegrowane projekty rozwojowe w ramach Powiatu Wieluńskiego.....	92
IX. System wdrażania i monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Wieluń 2025	93
X. Finansowanie Strategii Rozwoju Gminy Wieluń.....	95

Podziękowania

Strategia Rozwoju Gminy Wieluń 2025 to dokument, który wskazuje, w jaki sposób samorząd zamierza sterować zachodzącymi dookoła procesami i zmianami w celu realizacji wizji miasta otwartego na innowacje i aktywność, łączącego tradycję z nowoczesnością.

Myślenie strategiczne to wybieganie w przyszłość, planowanie i przygotowanie zasobów w celu uzyskania jak najlepszego efektu. To podejmowanie codziennych decyzji pod kątem tego, jaki będą one miały wpływ na kolejne lata rozkwitu naszej gminy. To właśnie przyświecało zespołowi, który przystąpił do prac nad przygotowaniem Strategii – dokumentu, który programuje pewne działania i ruchy w kierunku zrównoważonego rozwoju całej Gminy Wieluń i poprawy życia jej mieszkańców z uwzględnieniem nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020.

Już dziś możemy zaobserwować zachodzące dookoła nas dynamiczne procesy, dlatego istnieje konieczność dostosowania działań gminy do nowoczesnych standardów zarządzania publicznego i kreowania pożądanych pozytywnych zmian. Nie wszystkie one zależą bezpośrednio od samorządu, ale rozwój to właśnie zintegrowane działanie sektora publicznego z sektorem prywatnym. Wiedzą o tym szczególnie ci przedsiębiorcy, którzy poprzez swoją aktywność nadają nowy charakter zakładom pracy, placówkom usługowym czy wreszcie zmieniają architekturę miasta. Jednak tylko wspólne działanie gwarantuje sukces, którego wyznacznikami są kreatywne i elastyczne podejście do zaspokajania wszelkich pojawiających się potrzeb w różnych sferach życia.

Wieluń sprzyja zarówno biznesowi, kulturze, młodzieży, dzieciom i seniorom – słowem, całej społeczności lokalnej - to właśnie z myślą o niej podejmujemy działania mające na celu stworzenia jeszcze lepszych warunków dla rozwoju gospodarki oraz poprawy jakości życia mieszkańców i wykorzystanie ich potencjału.

Strategia powstała metodą partnersko – ekspercką, w jej tworzenie włączeni byli przedstawiciele różnych środowisk Gminy Wieluń. Wszystkim dziękuję za zaangażowanie i wyrażam nadzieję, że kolejne lata przyniosą rozwój naszej gminy i satysfakcję jej mieszkańcom.

Burmistrz Wielunia

Janusz Antczak

I. Przesłanki do budowania Strategii Rozwoju

Rolą Samorządu wynikającą z ustawy o samorządzie gminnym jest stworzenie założeń i ram dla wyznaczenia celów oraz kierunków rozwoju, wskazania narzędzi umożliwiających realizację celów, a także monitorowanie realizacji działań, które wpisują się w kontekst realizacji celów rozwojowych.

Strategia Rozwoju jest podstawowym i najważniejszym dokumentem wyznaczającym cele i kierunki rozwoju Gminy. Jest zbiorem propozycji kierunków działań zmierzających do trwałego i zrównoważonego rozwoju miasta, jako całej wspólnoty mieszkańców. W roku 2013 zakończył się okres funkcjonowania dotychczas obowiązującej strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Wieluń na lata 2004-2013, dlatego prace nad przygotowaniem nowego dokumentu podjęto w trzecim kwartale 2013 roku. Ponadto znacząco zmienił się kontekst uwarunkowań społeczno-gospodarczych, zarówno globalnie, jak i lokalnie. Pojawiły się nowe cele w ramach polityki rozwoju Unii Europejskiej, zakończył się okres programowania funduszy strukturalnych na lata 2007-2013, a prace nad nową perspektywą finansową funduszy są w zaawansowanej fazie. Aby wykorzystać szanse płynące zarówno z programów krajowych, jak i regionalnego, należy w niniejszej strategii uwzględnić nową perspektywę finansową Unii Europejskiej oraz wytyczone cele rozwojowe na lata 2014-2020. Pojawił się szereg dokumentów krajowych, których zapisy należy uwzględnić w procesie programowania rozwoju, zarówno na szczeblu regionalnym, jak i lokalnym.

Znacząco zmieniło się również podejście dotyczące polityki rozwojowej w Polsce. Obecnie odchodzi się od tzw. podejścia sektorowego na rzecz dokumentów, które stanowią odpowiedź na problemy rozwojowe. Kształtowanie polityki rozwoju wymaga przygotowania dokumentów, które będą odpowiadały potrzebom kompleksowo zarysowanej polityki rozwoju i będą opracowane według określonej struktury, obejmującej m. in. cel, wskaźniki ich realizacji oraz ramy finansowe. Zmieniło się również podejście do procesu planowania strategicznego, od metod eksperckich do szerszego uwzględnienia metod partnerskich. Dlatego w procesie planowania Strategii Rozwoju Gminy Wieluń 2025 zastosowano podejście, które uwzględnia ww. czynniki.

II. Założenia metodologiczne

Strategia Rozwoju Gminy Wieluń 2025 przygotowywana była przy wykorzystaniu metody ekspercko-partnerskiej, która polega na pracy zespołu ds. planowania strategii w Urzędzie Miejskim, z wykorzystaniem ekspertów, różnego typu dyskusji, z wykorzystaniem różnorodnych technik, takich jak: warsztaty strategiczne, „burze mózgów”, prace w zespołach roboczych, prowadzone w wyodrębnionych obszarach strategicznych oraz spotkania z przedstawicielami różnych grup

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

społecznych i środowisk. Główną metodą uzgadniania stanowisk na spotkaniach była **zasada konsensusu**, która oznaczała zgodę powszechną między uczestnikami warsztatów w zakresie proponowanych rozwiązań, a także stanowiła praktykę osiągnięcia takiej zgody.

Metoda opracowania dokumentu uwzględniała:

- Prace diagnostyczne – zbieranie i analiza danych statystycznych, analiza dokumentów strategicznych krajowych i regionalnych oraz lokalnych
- Prace warsztatowe, odbywające się w terminach:
 - 2-4.09.2013r. opracowanie wizji rozwoju miasta
 - 16-17.10.2013r. opracowanie analiz SWOT w trzech obszarach strategicznych oraz zintegrowana analiza SWOT, wraz z wartościowaniem
 - 14.11.2013r. wypracowanie propozycji celów – pomysły wypracowane na warsztatach i w trakcie konsultacji stanowiły materiał roboczy i posłużyły zespołowi ds. planowania strategii oraz ekspertom do wypracowania poszczególnych części dokumentu strategii.
- Prace nad opracowaniem dokumentu strategii

Prace nad strategią prowadzone były w oparciu o następujące zasady:

- **Długi horyzont czasowy** – odnosi się do realiów planowania średniookresowego i nie tylko pokrywa się z okresem programowania funduszy strukturalnych, ale pozwala perspektywicznie zaplanować kierunki rozwoju miasta.
- **Szerszy zakres strategii niż** jedynie w obszarach pozostających w ramach ustawowych kompetencji samorządu. Daje to przestrzeń do włączenia w procesy rozwojowe miasta, na poziomie działań szerokiego grona partnerów: publicznych, komercyjnych i pozarządowych.
- **Koncentracja** na głównych obszarach problemowych, wskazanych w obszarach strategicznych oraz głównych strefach miasta powiązanych funkcjonalnie, które wskazane są w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wieluń.
- **Spójność** z zewnętrznymi i wewnętrznymi dokumentami o charakterze strategicznym i planistycznym, co wskazano w kolejnym rozdziale.
- **Celowość** w podejściu, charakteryzującą się niewielką ilością spójnych, kompleksowych i wzajemnie uzupełniających się celów.
- **Podejście partycypacyjne przy budowaniu strategii** polegające na udziale szerokiego grona podmiotów lokalnych w formułowaniu i wdrażaniu Strategii oraz identyfikowaniu i rozwiązywaniu problemów w mieście. W strukturę budowania Strategii zaangażowani zostali przedstawiciele różnych środowisk tak, aby zapewnić udział tychże w procesie poprawy warunków funkcjonowania w mieście.

- Ustrojowa zasada **trwałego i zrównoważonego rozwoju**, która oznacza taki rozwój, który zapewni sprawiedliwe zaspokojenie potrzeb współczesnego społeczeństwa bez naruszania możliwości zaspokojenia potrzeb przyszłych pokoleń, przy zapewnieniu ochrony i zachowania zasobów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego oraz uwzględnieniu struktury demograficznej społeczeństwa (sprawiedliwości wewnątrz- i międzypokoleniowej).

Główne definicje, wokół których powstaje Strategia to:

Wizja, która przedstawia pożądany obraz Gminy Wieluń, we wszystkich istotnych wymiarach jego rozwoju. Wizja odnosi się do głównych wyzwań stojących przed miastem.

Cele strategiczne, które wyznaczają długotrwały kierunek rozwoju miasta dla urzeczywistnienia jego wizji.

Cele operacyjne, które stanowią wymiar realizacji celów strategicznych i są ich rozwinięciem.

III. Uwarunkowania i ramy prawne budowania strategii:

Spójność Strategii Rozwoju Gminy Wieluń 2025 z europejskimi, krajowymi, regionalnymi i lokalnymi dokumentami strategicznymi

W Strategii Rozwoju Gminy Wieluń 2025 uwzględnione zostały zarówno uwarunkowania zewnętrzne, czyli: „Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu – Europa 2020”, „Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo” – przyjęta 25 września 2012 r. przez Radę Ministrów, „Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030”, „Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020” przyjęta przez Radę Ministrów 13 lipca 2010 r., „Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego”, „Strategia Rozwoju Powiatu Wieluńskiego”, jak i uwarunkowania wewnętrzne, związane z obowiązującymi programami i politykami w mieście, a głównie ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wieluń”.

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

Jest to unijna strategia wzrostu na najbliższe dziesięciolecie, stanowiąca najwyższy poziom odniesienia przy programowaniu strategicznym każdego poziomu programowania państw Unii Europejskiej. Dostosowanie się do wytycznych ma wymiar cywilizacyjny. Formułując zapisy Strategii, w szczególności nadrzędne wytyczne kierunkowe planowania strategicznego należy zwrócić uwagę na następujące kwestie:

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

„(...) Strategia Europa 2020 obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- Rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- Rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Unia Europejska musi określić, gdzie chce się znaleźć w roku 2020. W tym celu Komisja proponuje wytyczenie kilku nadrzędnych, wymiernych celów UE:

- wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat powinien wynosić 75%;
- na inwestycje w badania i rozwój należy przeznaczać 3% PKB Unii;
- należy osiągnąć cele „20/20/20” w zakresie klimatu i energii (w tym ograniczenie emisji dwutlenku węgla nawet o 30%, jeśli pozwolą na to warunki);
- liczbę osób przedwcześnie kończących naukę szkolną należy ograniczyć do 10%, a co najmniej 40% osób z młodego pokolenia powinno zdobywać wyższe wykształcenie;
- liczbę osób zagrożonych ubóstwem należy zmniejszyć o 20 mln”.

Dlatego szczególną uwagę powinno się zwrócić na takie zagadnienia jak rynek pracy i zatrudnienie, rozwój wiedzy i innowacji, zatrudnienia oraz walki z ubóstwem, a także wprowadzać rozwiązania środowiskowe, sprzyjające rozwojowi zrównoważonemu.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo.

Jest to główna strategia rozwojowa w średnim horyzoncie czasowym, wskazuje strategiczne zadania państwa, których podjęcie w perspektywie najbliższych lat jest niezbędne, by wzmocnić procesy rozwojowe. Strategia Rozwoju Kraju 2020 oparta jest na scenariuszu stabilnego rozwoju. Celem głównym strategii średniookresowej staje się wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. Strategia wyznacza trzy obszary strategiczne – Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna, w których koncentrować się będą główne działania oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych. Strategia średniookresowa wskazuje działania polegające na usuwaniu barier rozwojowych, w tym słabości polskiej gospodarki ujawnionych przez kryzys gospodarczy, jednocześnie jednak koncentrując się na potencjałach społeczno-gospodarczych i przestrzennych, które odpowiednio wzmocnione i wykorzystane będą stymulowały rozwój. Strategia w swoich kierunkach podkreśla rolę obszarów funkcjonalnych oraz

miast (zarówno głównych, jak i subregionalnych) w osiągnięciu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)

Jest to najważniejszy dokument dotyczący ładu przestrzennego Polski. Jego celem strategicznym jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych do osiągnięcia: konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie. Celem strategicznym KPZK 2030 jest: „Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągania ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie. Podkreśla się w dokumencie konieczność współpracy miast i ich obszarów funkcjonalnych, podkreślając dużą rolę zarówno ośrodków dużych miast jak i ośrodków subregionalnych. Dokument wskazuje na elementy decydujące o mobilności mieszkańców i wpływające na decyzje o wyborze miejsca zamieszkania i pracy. Są to zarówno rozwiązania w zakresie transportu publicznego oraz dostępność infrastruktury społecznej, w tym budownictwa mieszkaniowego i pozostałej infrastruktury, oraz działania związane z rewitalizacją obszarów zdegradowanych.

Polityka przestrzennego zagospodarowania kraju, stanowiąc integralny element polityki rozwoju, aktywnie wspomaga osiąganie celów rozwojowych oraz rozwiązywanie konfliktów i kolizji przestrzennych dzięki uwzględnieniu uwarunkowań i wymagań wynikających z cech poszczególnych elementów przestrzeni: systemu gospodarczego i społecznego, infrastruktury, struktury osadniczej, środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR).

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 jest dokumentem przedstawiającym cały szereg odniesień strategicznych, które mają bardzo silny wpływ na system planowania strategicznego w kraju. Celem strategicznym polityki regionalnej, określonym w KSRR, jest efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

KSRR ustala trzy cele szczegółowe do 2020 roku:

- Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów,
- Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych,

- Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

W latach 2010-2020 główny akcent położony jest na tworzenie warunków do jak najszybszego rozprzestrzeniania się procesów rozwojowych z głównych ośrodków na przestrzeń całych regionów. Służyć będą temu wszystkie działania, w których z jednej strony podkreśla się wagę wzmacniania regionów tam, gdzie skupiają się czynniki decydujące o ich konkurencyjności, a z drugiej strony wprowadza się spójny zestaw działań nakierowanych na tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji na obszary poza ośrodkami wojewódzkimi. Działania na rzecz rozprzestrzeniania procesów rozwojowych, dotyczące miast, obejmują tworzenie i poprawianie połączeń komunikacyjnych dla zwiększania dostępności komunikacyjnej, wspieranie istniejącej sieci osadniczej regionów – w tym szczególnie miast subregionalnych i obszarów wiejskich, a także wykorzystanie i wzmacnianie konkurencyjności w oparciu o specjalizacje terytorialne. Ośrodki subregionalne, stanowiące lokalne centra rozwoju, wspierane będą w zakresie integracji przestrzennej, społecznej i gospodarczej, zwiększania atrakcyjności inwestycyjnej, rozwój rynku pracy, poprzez wspomaganie otoczenia biznesu oraz rozwój funkcji gospodarczych o ponadlokalnym obszarze oddziaływania. Ważnym aspektem wspierania miast subregionalnych jest rozwijanie oferty wysokiej jakości usług publicznych.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 jest jednym z najważniejszych dokumentów samorządu województwa określającym wizję rozwoju, cele oraz główne działania zmierzające do ich osiągnięcia. Strategiczna polityka rozwoju województwa łódzkiego do 2020 r. wskazana w zaktualizowanej Strategii RWŁ jest odpowiedzią na wyzwania najbliższych lat pozwalającą na kształtowanie regionu nowoczesnego i atrakcyjnego gospodarczo oraz przyjaznego dla jego mieszkańców. Polityka horyzontalna obejmie swym oddziaływaniem obszar całego województwa. Złożą się na nią trzy filary rozwoju obejmujące sferę gospodarczą, społeczną i przestrzenną, dzięki którym możliwe będzie osiągnięcie spójności w rozwoju na poziomie regionalnym (spójność terytorialna).

Lepszemu wykorzystaniu specyfiki poszczególnych obszarów województwa sprzyjać będzie uzupełnienie polityki horyzontalnej o politykę terytorialno-funkcjonalną oddziaływującą tematycznie na tereny obszarów miejskich, obszarów wiejskich oraz wyspecjalizowane obszary funkcjonalne wśród których znajdują się Łódzki Obszar Metropolitalny, Zagłębie Górniczo-Energetyczne Bełchatów-Szczerców-Złoczew, Zagłębie Ceramiczno-Budowlane Opoczno-Tomaszów Mazowiecki, Obszar Rozwoju Intensywnego Rolnictwa, Obszary Turystyczne Dolin Rzecznych Pilicy, Warty i Bzury.

Proponowana w Strategii RWŁ nowa zasada zintegrowanego podejścia do rozwoju, poprzez odejście od planowania sektorowego na rzecz budowy i wzmacniania kapitału terytorialnego, umożliwi

włączenie w procesy rozwojowe całej wspólnoty samorządowej, realizując tym samym cel nadrzędny, którym jest spójność terytorialna.

Zintegrowana Strategia Rozwoju Powiatu Wieluńskiego 2014-2020

Zintegrowana Strategia Rozwoju Powiatu Wieluńskiego 2020 stanowi jeden z najważniejszych dokumentów samorządu powiatowego. Identyfikuje stan i problemy rozwoju, określa wizję i misję oraz cele i zadania strategiczne do 2020 roku. Dokument opracowany został przy udziale wszystkich jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład powiatu. Cele strategiczne strategii to:

- Dynamiczna i konkurencyjna gospodarka powiatu,
- Zintegrowana i aktywna społeczność powiatu,
- Spójny terytorialnie i atrakcyjny przyrodniczo powiat.

IV. Diagnoza strategiczna:

Niniejsza diagnoza została przygotowana dla Gminy Wieluń prezentując jednostkę w ramach trzech obszarów strategicznych, które zostały wskazane w trakcie warsztatów planowania partnerskiego:

- 1) Wieluń – innowacyjny ośrodek gospodarczy,
- 2) Wieluń – miasto atrakcyjne do zamieszkania,
- 3) Wieluń – miejsce turystyki aktywnej (w tym geoturystyka) w oparciu o Jurę, szlak bursztynowy i inne szlaki tematyczne.

Dane do diagnozy pochodzą z następujących źródeł:

- 1) Bank Danych Lokalnych – GUS,
- 2) Dane regionalne – GUS,
- 3) Informacje przygotowane przez pracowników Urzędu Miejskiego, a także jednostek podległych,
- 4) Wywiady z pracownikami Urzędu Miejskiego oraz przedstawicielami instytucji i organizacji, którzy uczestniczyli w warsztatach strategicznych – Analizy SWOT w obszarach strategicznych.

Analiza pozycji Gminy została przeprowadzona w odniesieniu do skali lokalnej i wojewódzkiej.

Wyróżniono trzy grupy odniesienia:

- 1) gminy miejsko wiejskie na terenie województwa łódzkiego (przykładowe: Opoczno – podobnie jak Wieluń miasto i gmina peryferyjnie położona w województwie, Łask – średniej wielkości gmina miejsko- wiejska, z miastem powiatowym o średnim poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego, ale posiadającym potencjał społeczny i wewnętrzny potencjał gospodarczy),
- 2) powiat wieluński,
- 3) województwo łódzkie.

Podsumowanie diagnozy stanowi analiza SWOT w obszarach strategicznych.

INFORMACJE WSTĘPNE O MIEŚCIE I GMINIE

Gmina Wieluń położona jest w południowo- zachodniej części województwa łódzkiego i stanowi powierzchnię ok. 131,2 km², jest największą gminą powiatu (41,9% ludności). Centralnym ośrodkiem gminy jest Wieluń, który pełni funkcję ponadlokalnego ośrodka rozwoju o znaczącej regionalnej roli gospodarczej, wchodzi w skład jednostki administracyjnej o statusie gminy miejsko-wiejskiej i jest stolicą powiatu wieluńskiego, który graniczy od południa z dwoma województwami: opolskimi śląskim. Główne jednostki terytorialne, z którymi graniczy powiat wieluński to:

- województwo opolskie: powiat oleski (gminy: Rudniki, Praszka, Gorzów Śląski),
- województwo śląskie: powiat kłobucki (gmina Lipie),

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

– województwo łódzkie: powiaty: wieruszowski, sieradzki, łaski, bełchatowski, pajęczański.

Gmina miejsko-wiejska Wieluń położona jest w południowo-zachodniej części województwa łódzkiego na pograniczu mezoregionów fizyczno-geograficznych: Wyżyny Wieluńskiej (południowa i środkowa część gminy) wchodzącej w skład Wyżyny Śląsko-Krakowskiej oraz Wysoczyzny Złoczewskiej (część północno-zachodnia gminy) i Kotliny Szczercowskiej (część północno-wschodnia) należących do Niziny Południowo-wielkopolskiej.

Gmina znajduje się w dorzeczu Warty, trzeciej co do wielkości rzeki w Polsce, i obejmuje: miasto Wieluń oraz 20 sołectw: Bieniądzice, Borowiec, Dąbrowa, Gaszyn, Jodłowiec, Kadłub, Kurów, Małyszyn, Masłowice, Niedzielsko, Nowy Świat, Olewin, Ruda, Rychłowice, Sieniec, Srebrnica-Piaski, Starzenice, Turów, Urbanice i Widoradz.

Gmina sąsiaduje z innymi gminami powiatu wieluńskiego: Czarnożyły, Biała, Mokrsko, Skomlin, Ostrówek, Osjaków, Wierzchlas i Pątnów.

HISTORIA W SKRÓCIE

Wieluń – jak głosi legenda jego historia zaczęła się w roku 1217. Legenda ta mówi, że księżę wielkopolski Władysław Odonic, w trakcie polowania w okolicach Rudy, ujrzał cudownego jelenia i zapuścił się za nim w gęstą puszcę. Według legendy Wieluń swoją nazwę wywodzi od jelenia, ale tak naprawdę nazwa związana jest z terenem podmokłym. Kronikarz Jan Długosz z Niedzielska potwierdził, że Wieluń jest miastem obfitym w wodę. Od jelenia miasto miało pierwotnie nazywać się

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

Jeleń, potem Wieleń, by ostatecznie przyjąć obecną nazwę Wieluń. Herb Gminy Wieluń, przedstawia wieżę ratusza.

Według badań archeologicznych osadnictwo tego miejsca sięga nawet 2500 lat p.n.e.

Prawa miejskie Wieluniowi nadano jeszcze przed rokiem 1283.

To królewskie miasto było do końca XIII w. siedzibą kasztelanii, od XIV w. stolicą Ziemi Wieluńskiej i Księstwa Wieluńskiego. W XVI w. Wieluń zaliczano do najpiękniejszych miast Polski. Działały tu liczne cechy rzemieślnicze oraz własny teatr. Podczas II rozbioru Polski w 1793 r. ziemię wieluńską zagarnęli Prusacy włączając ją w skład nowo utworzonej prowincji tego państwa – Prus Południowych. Pod względem administracyjnym należała początkowo do departamentu piotrkowskiego, a po III rozbiorze wcielono ją w 1796 r. do departamentu kaliskiego.

Po wkroczeniu na ziemie polskie wojsk napoleońskich utworzono w 1807 roku Księstwo Warszawskie, w którym znalazł się też powiat wieluński. Po odzyskaniu niepodległości, na mocy rozporządzenia ministra spraw wewnętrznych z dnia 14 listopada 1918 roku, powiat wieluński powrócił do przedwojennych granic administracyjnych. Dnia 2 VIII 1919 roku utworzono województwo łódzkie, w granicach którego znalazł się powiat wieluński. Najbardziej tragiczny w historii miasta był dzień 1 IX 1939 r., kiedy to na bezbronne i uśpione miasto spadły bomby. To właśnie tutaj 1 września 1939 roku I dywizjon 76 pułku bombowców nurkowych Luftwaffe imienia Immelmanna rozpoczął pierwsze bombardowania II wojny światowej. Kilkakrotne kolejne bombardowania spowodowały zniszczenie miasta w 75%, oraz śmierć około 1200 mieszkańców.

Najbardziej zniszczone zostało zabytkowe śródmieście. Pomimo tego przetrwało tu szereg ciekawych śladów z przeszłości Wielunia: fragmenty fortyfikacji miejskich z basztami, średniowieczny układ ulic, ślady fosi opasującej miasto, ruiny dawnej kolegiaty z XIV w.

W roku 1995 Wieluń był organizatorem I Światowego Spotkania Miast Otwartych Bombardowanych w czasie II Wojny Światowej. W roku 2004 miały tu miejsce Centralne Obchody 65. Rocznicy Wybuchu II Wojny Światowej z udziałem Prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego. W roku 2009 w obchodach 70. Rocznicy Wybuchu II Wojny Światowej uczestniczył Prezydent RP Lech Kaczyński. W 2011 roku Wieluń stał się planem filmowym produkcji Bogusława Wołoszańskiego. Film „Miasto niepokonane” był jednym z elementów projektu „Teatr Historii” realizowanego pod patronatem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Widowisko opowiada o bombardowaniu Wielunia, które miało miejsce 1 września 1939 roku.

31 sierpnia 2013 roku w Parku im. Żwirki i Wigury został odsłonięty pomnik „Wieczna Miłość” autorstwa pochodzącego z Wielunia artysty Wojciecha Siudmaka. Rzeźba to pierwszy etap Światowego Projektu Pokoju. Dzieło przedstawia zbliżone do siebie twarze kobiety i mężczyzny, dwie planety zawieszone w przestrzeni Kosmosu, które łączą się orbitami tworząc znak nieskończoności. Jak podkreśla artysta rzeźba symbolizuje pokój, harmonię i piękno Wszechświata.

OBSZAR: WIELUŃ – INNOWACYJNY OŚRODEK GOSPODARCZY

Diagnoza sytuacji gospodarczej Gminy Wieluń oraz porównywanych jednostek administracyjnych zawarta została w kilku głównych blokach zagadnieniowych: analizie podmiotów gospodarczych oraz struktury firm, nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach a także stanie i dostępie do infrastruktury technicznej, sytuacji w rolnictwie. Przystawiono tu również informacje na temat infrastruktury komunikacyjnej dla rozwoju w kontekście ponadlokalnym.

GOSPODARCZE TŁO ROZWOJU WIELUNIA: POWIATOWE I REGIONALNE

Z Raportu GUS Łódzkiego o sytuacji społeczno-gospodarczej Województwa Łódzkiego w roku 2012 wynikają następujące stwierdzenia:

- Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw, w województwie łódzkim w 2012 r., ukształtowało się na poziomie niższym niż przed rokiem o 1,5% i wyniosło 321,0 tys. osób. Był to pierwszy rok (w okresie od 2009 r.), w którym obserwowano spadek zatrudnienia. Na pogorszenie sytuacji w ostatnim okresie zasadniczy wpływ miał spadek przeciętnego zatrudnienia w sekcji przetwórstwo przemysłowe.
- Rok 2012 był czwartym z kolei, w którym odnotowano wzrost liczby bezrobotnych i stopy bezrobocia. Podobna sytuacja miała miejsce w skali całego kraju, jednak w przypadku województwa łódzkiego dynamika była większa niż w Polsce. Stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec 2012 r. wyniosła w województwie łódzkim 14,0% i była o 1,1 p. proc. wyższa niż przed rokiem. Spadek stopy bezrobocia odnotowano jedynie w powiecie wieruszowskim.
- Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności, przeprowadzonego w IV kwartale w latach 2010-2012 pokazują niekorzystną sytuację na rynku pracy. Wzrosła liczba bezrobotnych oraz wskaźnik obciążenia osób pracujących. W konsekwencji odnotowano wzrost stopy bezrobocia w IV kwartale 2012 r. do poziomu 10,8% (wobec 9,4% przed rokiem).
- Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2012 r. wyniosło 3339,41 zł i było o 4,6% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 7,2% w roku 2011). Przeciętne wynagrodzenie rosło szybciej w sektorze publicznym niż prywatnym (odpowiednio o 6,8% i 4,3%). W stosunku do 2011 r. wzrost wynagrodzeń wystąpił w 5 z 8 obserwowanych sekcji sektora przedsiębiorstw. Czas przepracowany w sektorze przedsiębiorstw, w porównaniu z 2011 r., zmniejszył się o 1,2%, a przeciętne wynagrodzenie za godzinę pracy wzrosło w tym czasie o 4,3%.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

- Wielkość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez przedsiębiorstwa w województwie była niższa niż przed rokiem. Spadek ten na poziomie 4,0% był znacznie niższy niż w kraju. W strukturze nakładów wzrost odnotowano w przypadku zakupu maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi – o 8,3%. W 2012 r. wzrosła liczba rozpoczętych inwestycji o 8,1%, przy jednocześnie mniejszej niż w roku poprzednim ich wartości kosztorysowej.

Tabela 1: Przeciętne miesięczne wynagrodzenia w powiatach województwa łódzkiego w latach 2008-2011

Powiaty	Ogółem			Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100)		
	2008	2011	Tempo wzrostu	2008	2011	Tempo wzrostu
	zł	zł	2008 = 100	%	%	2008 = 100
Bełchatowski	3745,53	4940,22	131,9	118,6	136,3	114,9
Brzeziński	1992,51	2440,72	122,5	63,1	67,3	106,7
Podębicki	2717,44	3294,65	121,2	86,0	90,9	105,7
Radomszczański	2182,42	2631,03	120,6	69,1	72,6	105,1
M. Skierniewice	2419,72	2916,61	120,5	76,6	80,5	105,1
Łowicki	2386,89	2845,87	119,2	75,6	78,5	103,8
Piotrkowski	2228,74	2651,98	119,0	70,6	73,2	103,7
Rawski	2451,01	2908,69	118,7	77,6	80,2	103,4
Kutnowski	2553,09	3027,99	118,6	80,8	83,5	103,3
Tomaszowski	2386,32	2823,87	118,3	75,6	77,9	103,0
Pajęczański	2620,17	3061,69	116,9	83,0	84,5	101,8
Zgierski	2661,35	3100,15	116,5	84,3	85,5	101,4
Łódzki wschodni	2303,11	2677,69	116,3	72,9	73,9	101,4
Sieradzki	2492,09	2895,40	116,2	78,9	79,9	101,3
Łaski	2216,28	2572,43	116,1	70,2	71,0	101,1
Pabianicki	2430,88	2812,11	115,7	77,0	77,6	100,8
Zduńskowolski	2411,23	2788,39	115,6	76,3	76,9	100,8
M. Piotrków Tryb.	2236,07	2577,18	115,3%	70,8	71,1	100,4
Opoczyński	2494,48	2856,43	114,5%	79,0	78,8	99,7
Łęczycki	2688,12	3071,35	114,3%	85,1	84,7	99,5
M. Łódź	3002,12	3427,06	114,2%	95,0	94,5	99,5
Wieluński	2276,32	2576,71	113,2%	72,1	71,1	98,6
Wieruszowski	2307,55	2538,28	110,0%	73,1	70,0	95,8
Skierniewicki	2487,44	2725,69	109,6%	78,8	75,2	95,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Powiat wieluński w podziale terytorialnym Polski dla celów statystycznych, stanowi część statystycznego podregionu sieradzkiego, notującego najniższy w województwie łódzkim poziom produktu regionalnego brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Wg danych Głównego Urzędu Statystycznego za rok 2010 wyniósł on 26.061 zł, wobec średniej dla województwa 32.239 zł oraz analogicznego wskaźnika dla Łodzi na poziomie 45.838 zł.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

Tabela 2: Poziom rozwoju gospodarczego podregionu sieradzkiego na tle innych podregionów w latach 2007-2010 (PRB w przeliczeniu na 1 mieszkańca w cenach bieżących)

Podregion	2007	2008	2009	2010	Tempo wzrostu (2007 = 100)
Województwo łódzkie					
Łódzki	26584	28629	29417	30706	115,5
M. Łódź	36817	40772	42677	45838	124,5
Piotrkowski	26839	29338	32369	34706	129,3
Skierniewicki	23303	24925	24910	26061	111,8
Sieradzki	23000	24254	23098	23984	104,3

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Ponadto powiat wieluński stanowi część województwa, która w latach 2007-2010 zanotowała najniższy poziom wzrostu produktu regionalnego brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca. W okresie wspomnianych czterech lat wskaźnik ten wzrósł jedynie o 4,3%, natomiast średnio dla całego województwa wzrósł o 17,8%.

Na terenie gminy Wieluń dominują następujące gałęzie gospodarki:

- Przemysł:
 - produkcja urządzeń technologicznych i konstrukcji stalowych
 - produkcja świateł
 - odzieżowy
- Usługi
 - budowlane
 - transportowe
 - hotelowe i gastronomiczne
- Handel
- Rolnictwo, ogrodnictwo

Podregion sieradzki notował najniższe tempo wzrostu gospodarczego pomiędzy latami 2007-2010. Sytuacja regionu łódzkiego od tego czasu uległa pogorszeniu, co przekłada się również na sytuację w powiatach regionu. Wieluń na tym tle nie notuje tak drastycznych zmian, co może wynikać z faktu, że cięży gospodarczo do Wrocławia. Sektor usług, szczególnie budowlanych i transportowych, rozwija się i w wyniku lokalizacji kopalni oraz elektrociepłowni w Złoczewie rozwijał się będzie jeszcze bardziej dynamicznie.

Baza handlowa (jak wskazane niżej w tabelach) jest bardzo dobrze rozwinięta, a sklepów wielkopowierzchniowych jest wystarczająca ilość, nawet jak na ośrodek subregionalny.

Powiat wieluński cechuje jeden z najniższych w województwie poziomów wynagrodzeń mieszkańców (tabela poniżej). W roku 2011 przeciętne miesięczne wynagrodzenie w powiecie wyniosło 2.576,71 zł wobec średniej w województwie łódzkim rzędu 2.923,43 zł. W latach 2008-2011 tempo wzrostu wynagrodzeń było także jednym z najniższych w województwie i wyniosło w analizowanym okresie 13,2% wobec średniej wojewódzkiej 17,3%. W konsekwencji, w roku 2011 wieluński znajdował się w grupie powiatów, w których poziom przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia był niższy od średniej krajowej o ok. 2,5%. Niższe jest jedynie w powiatach: wieruszowskim i skierniewickim.

PODMIOTY GOSPODARCZE

Na koniec 2012 roku liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Wieluń wynosi 3661 podmiotów gospodarczych, co stanowi 1,56% wszystkich podmiotów gospodarczych w regionie łódzkim oraz 56,77% w powiecie wieluński. Dla porównania w Gminie Opoczno zlokalizowanych jest 2407 podmiotów gospodarczych, co stanowi 1,02% podmiotów zarejestrowanych w regionie łódzkim a w Łasku 2800, co stanowi niecałe 1,2% wszystkich w regionie łódzkim.

Porównując dane z 2007 (początek realizacji poprzedniej Strategii Rozwoju Miasta i Gminy) oraz 2012 roku można zauważyć, że liczba podmiotów gospodarki narodowej spadła, zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym. W roku 2007 w REGON było zarejestrowanych 3936 podmiotów gospodarczych, zaś w roku 2012 było już ich 3661. Jednak pomiędzy rokiem 2011 i 2012 widać już niewielki wzrost, z 3630 w roku 2011 do 3661 w roku 2012. Widać także większą liczbę podmiotów nowych (293 w roku 2012) w stosunku do liczby wyrejestrowanych podmiotów (253 w roku 2012).

W strukturze podmiotów dominują podmioty jednoosobowe (prawie 80% wszystkich podmiotów) i mikro, natomiast średnich firm jest niewiele ponad 1% wszystkich podmiotów. Dla porównania 0,84% Łask, 1,04% Opoczno, w województwie 0,74%. Jest to więc trochę lepsza struktura wielkości firm, niż wojewódzka.

Struktura przedsiębiorstw pokazuje z jednej strony wysoka elastyczność podmiotów gospodarczych a z drugiej, niewielką stabilność, wyrażającą się w zjawisku „nie rośnięcia” mikro-firm do rozmiarów małych i średnich, które stanowią najbardziej stabilny trzon gospodarki.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

Tabela 3: Podmioty gospodarki narodowej w porównaniu w latach 2007 i 2012

	Jednostka miary	2007	2012
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed. gosp.	3936	3661
Sektor publiczny – ogółem	jed. gosp.	132	123
Sektor prywatny – ogółem	jed. gosp.	3804	3538
Sektor prywatny – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed. gosp.	3128	2779
Sektor prywatny – spółki handlowe	jed. gosp.	187	201
Sektor prywatny – spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	jed. gosp.	16	19
Sektor prywatny – spółdzielnie	jed. gosp.	13	12
Sektor prywatny – fundacje	jed. gosp.	4	8
Sektor prywatny – stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed. gosp.	77	95
Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności			
Ogółem	jed. gosp.	-	3661
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	jed. gosp.	-	53
Przemysł i budownictwo	jed. gosp.	-	731
Pozostała działalność	jed. gosp.	-	2877
Podmioty wg klas wielkości			
Ogółem	jed. gosp.	-	3661
0 – 9	jed. gosp.	-	3445
10 – 49	jed. gosp.	-	172
50 – 249	jed. gosp.	-	39
250 – 999	jed. gosp.	-	5
NOWO ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ			
Podmioty nowo zarejestrowane wg sektorów własnościowych			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed. gosp.	-	293
Sektor publiczny – ogółem	jed. gosp.	-	1
Sektor publiczny – państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	jed. gosp.	-	1
Sektor prywatny – ogółem	jed. gosp.	-	292
Sektor prywatny – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed. gosp.	-	234
Sektor prywatny – spółki handlowe	jed. gosp.	-	10
Sektor prywatny – spółdzielnie	jed. gosp.	-	1
Sektor prywatny – fundacje	jed. gosp.	-	3
Sektor prywatny – stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed. gosp.	-	5
WYREJESTROWANE Z REJESTRU REGON PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ			
Podmioty wyrejestrowane wg sektorów własnościowych			
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed. gosp.	-	253
Sektor prywatny – ogółem	jed. gosp.	-	253
Sektor prywatny – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed. gosp.	-	241
Sektor prywatny – spółki handlowe	jed. gosp.	-	1
Sektor prywatny – spółdzielnie	jed. gosp.	-	1
Sektor prywatny – stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed. gosp.	-	1

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

Z powyższego zestawienia wynika niewielka przewaga udziału sektora publicznego nad prywatnym. Należy stwierdzić, że nie jest to korzystne zjawisko w strukturze podmiotów zarejestrowanych w REGON.

Tabela 4: Podmioty wg klas wielkości na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym w roku 2012 wraz z obszarami referencyjnymi

Jednostka terytorialna	Ogółem	0 - 9	10 - 49	50 - 249	250 i więcej
	2012	2012	2012	2012	2012
	Jed. gosp.	Jed. gosp.	Jed. gosp.	Jed. gosp.	Jed. gosp.
ŁÓDZKIE	1474	1399	62	12	2
Gmina Opoczno	1049	991	45	11	2
Gmina Łask	1530	1450	65	13	1
Gmina Wieluń	1744	1642	82	19	2
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	1378	1314	52	10	1
ŁÓDZKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	1344	1274	58	10	1

Tabela 5: Podmioty gospodarki narodowej – wskaźniki, wraz z obszarami porównywanymi

Jednostka terytorialna	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. Mieszkańców	Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym
	2012	2012	2012	2012	2012	2012
	jed.gosp.	jed.gosp.	jed.gosp.	jed.gosp.	jed.gosp.	jed.gosp.
Gmina Opoczno	682	70	95	8	23	108
Gmina Łask	987	77	74	12	27	120
Gmina Wieluń	1120	90	77	13	32	140
ŁÓDZKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	852	76	63	11	28	120
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	885	82	60	11	26	127

Źródło: GUS - BDL

Jak widać z powyższych zestawień Gmina Wieluń wskaźnikowo wypada lepiej niż województwo łódzkie oraz gminy miejsko-wiejskie: Opoczno i Łask. Na tle innych części województwa łódzkiego, mieszkańców Gminy Wieluń cechuje dość wysoki poziom przedsiębiorczości.

Wieluń jest ośrodkiem przemysłowym, w którym dominują zakłady branży maszynowej i rolno-spożywczej. Miasto wyposażone jest w znaczną ilość usług o charakterze ponadpodstawowym obsługujących sąsiednie gminy. Podstawową funkcją gminy jest rolnictwo, uzupełnia je przemysł rolno-spożywczy i usługi.

Co ciekawe, w Wieluniu znajduje się aż 9 dużych supermarketów, które stanowią zaplecze handlowe nie tylko dla mieszkańców miasta i gminy. Handel jest ogólnie jedną z większych aktywności gospodarczych w mieście.

W Wieluniu zlokalizowane są kluczowe dla gospodarki regionu podmioty gospodarcze. Do najbardziej rozpoznawalnych przedsiębiorstw należą m. in. producent naczep samochodowych „Wielton”, wieluński producent świec „Korona”, Spółdzielnia Dostawców Mleka w Wieluniu czy producent rowerów „Zasada”.

Do największych zatrudniających w gminie należą:

- Wielton Spółka Akcyjna
- Zespół Szkół Nr 1 w Wieluniu
- Zespół Szkół Nr 2 im. Jana Długosza w Wieluniu
- I Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Wieluniu
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wieluniu
- Sąd Rejonowy w Wieluniu
- Spółdzielnia Dostawców Mleka w Wieluniu
- Spółdzielnia Inwalidów "Przyszłość"
- Wieluńska Spółdzielnia Mieszkaniowa w Wieluniu
- Urząd Miejski w Wieluniu
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Wieluniu
- "Społem" Powszechna Spółdzielnia Spożywców "Tęcza" w Wieluniu
- Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Henryka Sienkiewicza w Wieluniu
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Wieluń
- Tartak i Zakład Stolarski Janina i Wacław Witkowsky Spółka Jawna
- "Europart Polska" Spółka Akcyjna

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

- Gwarant – Cynkowanie Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
- Neotech Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
- Zespół Szkół Nr 3 im. Mikołaja Kopernika w Wieluniu
- Urząd Skarbowy w Wieluniu
- Energetyka Ciepła Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
- Centrum Elektryczne "Ania" Boguccy i Spółka, Spółka Jawna
- Zakłady Urządzeń Galwanicznych i Lakierniczych Zugil Spółka Akcyjna
- Lasy Państwowe Nadleśnictwo Wieluń
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe "Wilpex" Wilkowiecki Henryk
- Zakład Cukierniczy Marek Gagatex
- Korona Spółka Akcyjna
- Przedsiębiorstwo Komunalne Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
- Przedsiębiorstwo Budownictwa Komunalnego Spółka z o.o. w likwidacji
- "Consumer Goods Logistics" Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
- Gsm Marek Grzybowski i Paweł Szczepaniak Spółka Jawna
- Zakład Usług Mechaniczno-Remontowych i Oprządkowania "Zumen-Zugil" Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
- "Maltabud" Spółka Jawna, Bogdan Węła i Zbigniew Węła
- Przedsiębiorstwo Wielobranżowe "Has" Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
- II Liceum Ogólnokształcące im. Janusza Korczaka w Wieluniu
- Kolegium Nauczycielskie w Wieluniu
- P.P.H.U. "Mirmatex" Maciej Wawrzyniak Import-Export
- Starostwo Powiatowe w Wieluniu
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Wieluniu
- Gimnazjum Nr 1 im. Kazimierza Wielkiego w Wieluniu
- "Zasada" Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
- "Protyl-Serwis 44" Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
- Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej Wieluń Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

Warto również przytoczyć dane na temat nakładów przedsiębiorstw w środki trwałe. W województwie w 2011 (dane GUS) wielkość ogólna nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach wyniosła 9 606 925 tys. zł.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

Tabela6: Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w powiatach województwa łódzkiego w latach 2008-2011

Jednostka terytorialna	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach	
	w mln zł	
	Ogółem	
	2008 mln zł	2011 mln zł
Powiat łódzki wschodni *	277,9	190,3
Powiat pabianicki	257,9	200,8
Powiat zgierski	394,9	365,8
Powiat brzeziński *	49,5	23,5
Powiat m. Łódź	3384,5	2680,4
Powiat bełchatowski	3011,8	2196,4
Powiat opoczyński	99,8	147,1
Powiat piotrkowski	57,3	103,4
Powiat radomszczański	344,1	186,1
Powiat tomaszowski	230,4	140,9
Powiat m. Piotrków Trybunalski	175,9	148,3
Powiat łaski	49,2	65,0
Powiat pajęczański	229,3	120,7
Powiat poddębicki	263,2	121,4
Powiat sieradzki	125,7	157,2
Powiat wieluński	167,3	105,8
Powiat wieruszowski	32,8	43,0
Powiat zduńskowolski	134,9	131,1
Powiat kutnowski	248,8	399,8
Powiat łęczycki	100,1	73,4
Powiat łowicki	106,5	141,9
Powiat rawski	59,1	75,1
Powiat skierniewicki	175,7	84,0
Powiat m. Skierniewice	93,9	85,6

Na podstawie poniższej tabeli należy zauważyć, że powiat wieluński notuje jeden z niższych poziomów nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach i na dodatek o charakterze spadkowym.

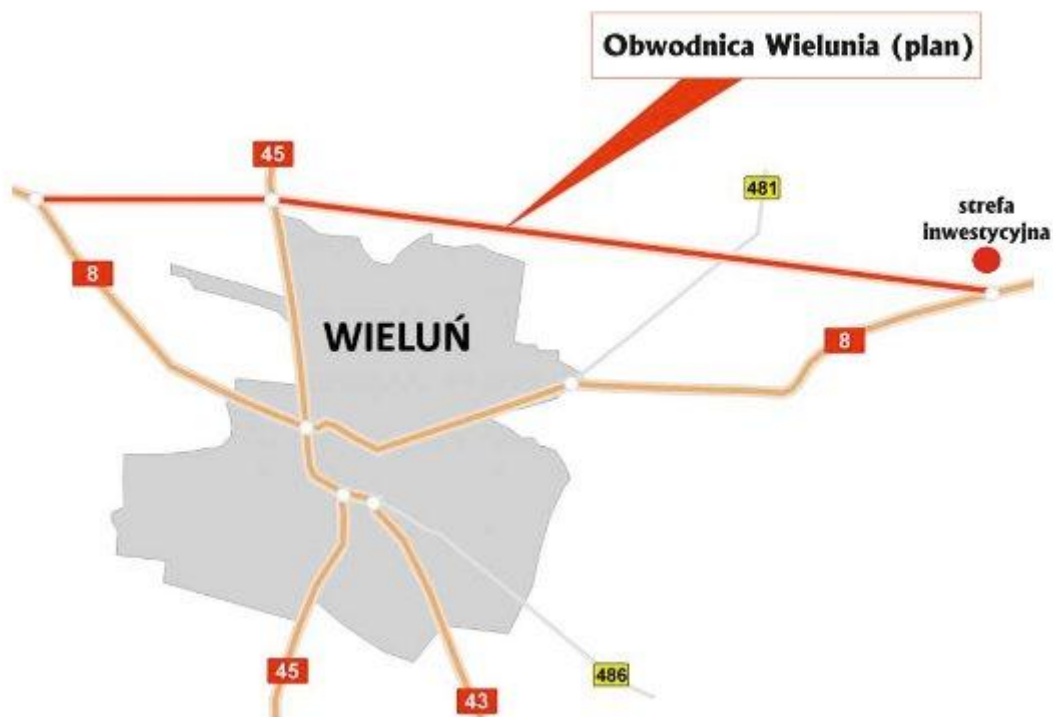
STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

Tabela 7: Struktura zatrudnienia w powiatach w województwa łódzkiego w roku 2013

Powiaty	Rolnictwo	Przemysł i budownictwo	Usługi
Bełchatowski	16,3%	49,7%	34,0%
Brzeziński	48,5%	17,3%	34,2%
Kutnowski	29,8%	31,6%	38,6%
Łaski	40,7%	26,5%	32,8%
Łęczycki	56,5%	14,5%	29,0%
Łowicki	52,5%	18,8%	28,8%
Łódzki wschodni	23,0%	33,3%	43,6%
m. Łódź	1,0%	26,1%	72,9%
m. Piotrków Trybunalski	3,5%	33,4%	63,1%
m. Skierniewice	5,3%	35,5%	59,2%
Opoczyński	45,7%	25,7%	28,6%
Pabianicki	14,9%	43,8%	41,4%
Pajęczański	53,6%	21,3%	25,1%
Piotrkowski	60,1%	12,7%	27,1%
Poddębicki	61,5%	16,1%	22,4%
Radomszczański	32,1%	29,0%	38,9%
Rawski	52,5%	16,3%	31,1%
Sieradzki	49,4%	18,2%	32,4%
Skierniewicki	70,8%	14,8%	14,4%
Tomaszowski	30,7%	30,2%	39,1%
Wieluński	42,6%	26,6%	30,8%
Wieruszowski	36,7%	39,7%	23,6%
Zduńskowolski	16,8%	46,2%	37,0%
Zgierski	18,1%	36,6%	45,3%
Średnia dla oj. łódzkiego	35,4%	29,2%	35,4%

W ramach rozmów prowadzonych w trakcie warsztatów strategicznych wskazywano na problem niskiego wynagrodzenia oraz niskiej jakości miejsc pracy dla mieszkańców.

W związku z budową obwodnicy Wielunia planowana jest lokalizacja strefy inwestycyjnej. Ponad 6 hektarów ziemi zostało zakupione przez Gminę Wieluń na przełomie stycznia i lutego 2014 w obrębie węzła „Jodłowiec” przy obwodnicy miasta. Ziemia ta będzie przeznaczona pod utworzenie strefy inwestycyjnej. W planach są kolejne wykupy. Nieruchomości położone w obrębie węzła „Jodłowiec” w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wieluń przeznaczone są na działalność gospodarczą (produkcyjno – usługową, składy, magazyny). Z przeznaczeniem pod planowaną strefę inwestycyjną w Sieńcu i Jodłowcu planuje się do wykupu około 23 ha gruntu. Z tego w Sieńcu 15,5 ha, w Jodłowcu 7,5 ha.

Źródło: Dane własne Gminy Wieluń

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA W GMINIE:

Dane urzędu wskazują na wyposażenie w następującą infrastrukturę techniczną:

- uporządkowana gospodarka wodno-ściekowa w Wieluniu: 75,8% mieszkańców korzysta z kanalizacji, 95,3% z wodociągu miejskiego – powyższe dane pochodzą z 31 XII 2008 r. (dane GUS);
- w mieście funkcjonuje Miejska Oczyszczalnia Ścieków przy ul. Błońskiej,
- dobra dostępność telefoniczna przewodowa i bezprzewodowa miasta i gminy,
- miasto posiada zasilanie 110 kV z trzech niezależnych kierunków, w mieście znajduje się Główny Punkt Zasilający,
- prawidłowo prowadzona gospodarka odpadami; wysypisko odpadów komunalnych o znaczeniu ponadlokalnym w Rudzie oraz składowisko odpadów przemysłowych,
- projektowany gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Bąków – Wieluń – Pajęczno.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

Tabela 8: Ochrona Środowiska w gminie Wieluń

OCHRONA ŚRODOWISKA – dane GUS			
		2007	2012
Komunalne i przemysłowe oczyszczalnie ścieków	szt.	2	2
Ludność obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków miejskie i wiejskie	osoba	26856	28257
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności			
Ogółem	dam3	1483,3	1450,0
Przemysł	dam3	293	253
Rolnictwo i leśnictwo	dam3	0	0
Eksploatacja sieci wodociągowej	dam3	1190,3	1197,0
Gospodarstwa domowe	dam3	992,2	976,9

Źródło: GUS – BDL

Tabela 9: Urządzenia sieciowe w Gminie Wieluń – porównanie w latach 2007 i 2011 (brak danych za 2012)

	Jednostka miary	2007	2011
URZĄDZENIA SIECIOWE			
Wodociągi			
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	181,1	190,8
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt	4068	4533
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	osoba	23362	23186
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	31155	31233
Kanalizacja			
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	81,0	107,0
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt	2176	3060
Ścieki odprowadzone	dam3	916,0	927
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	osoba	21802	21768
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	24784	26259
Sieć gazowa			
Długość czynnej sieci ogółem w m	m	0	33457
Długość czynnej sieci przesyłowej w m	m	0	4752
Długość czynnej sieci rozdzielczej w m	m	0	28705
Energia elektryczna w gospodarstwach domowych w miastach			
Odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu	szt	9872	10018
Zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu	MWh	16233,27	15609
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności			
Ogółem			
Wodociąg	%	95,2	95,4
Kanalizacja	%	75,8	80,2
Gaz	%	0,0	0,0
w miastach			

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

Wodociąg	%	96,8	97,0
Kanalizacja	%	90,4	91,0
Gaz	%	0,0	0,0
na wsi			
Wodociąg	%	90,8	91,2
Kanalizacja	%	34,7	50,9
Gaz	%	0,0	0,0

INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA DLA ROZWOJU W KONTEKŚCIE PONADLOKALNYM

Wieluń jest ważnym węzłem komunikacyjnym w powiecie oraz regionie. Główne szlaki komunikacyjne w powiecie wieluńskim rozchodzą się promieniście z Wielunia. Układ taki ukształtował się w średniowieczu nawiązując do znaczenia Wielunia, dużego wówczas ośrodka administracyjnego i handlowego.

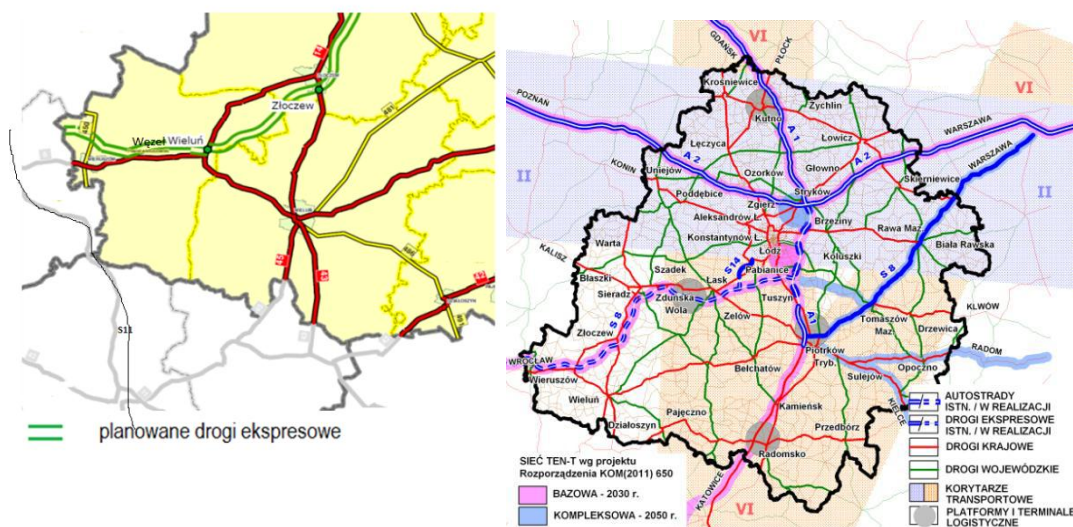
Obecnie trasą o największym znaczeniu komunikacyjnym jest droga krajowa nr 8 umożliwiająca przemieszczanie się z południowo-zachodniej części Polski na północny wschód (granica państwa – Kudowa - Zdrój – Wrocław – Wieluń – Piotrków Tryb. – Warszawa – Białystok – Budzisko – granica państwa). Stanowi ona fragment drogi międzynarodowej E-67 biegnącej z Pragi (Czechy) przez Warszawę, następnie przez terytorium Litwy, Łotwy i Estonii do Helsinek (Finlandia). W regionalnym węźle komunikacyjnym, jakim jest Wieluń droga krajowa nr 8 styka się z drogą krajową nr 43 (Wieluń – Kłobuck – Częstochowa), drogą krajową nr 45 (Zabelków – Racibórz – Opole – Kluczbork – Wieluń – Złoczew), drogą wojewódzką nr 481 (Wieluń – Widawa – Łask) i drogą wojewódzką nr 486 (Wieluń – Działoszyn). Ważnym z punktu widzenia dostępności komunikacyjnej powiatu wieluńskiego jest węzeł drogowy Wieluń w Walichnowach (gmina Sokolniki, powiat wierszowski), w którym znajduje się zjazd z trasy szybkiego ruchu S8 (Wrocław – Wieruszów – Sieradz – Łódź) do dróg krajowych nr 8 i nr 14.

Układ komunikacyjny obszaru tworzą również:

- drogi gminne,
- linia kolejowa Wrocław – Herby.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

Drogi krajowe i wojewódzkie w południowo-zachodniej części województwa łódzkiego z uwzględnieniem sieci drogowej województwa w 2012 roku

Źródło: Generalna dyrekcja Dróg i Autostrad Oddział w Łodzi 2013; Strategia rozwoju województwa łódzkiego, łódzkie 2020, Zarząd Województwa łódzkiego, s. 33.

Położenie komunikacyjne Wielunia względem największych polskich ośrodków miejskich jest centralne i dogodne – odległości do Poznania, Krakowa i Warszawy wynoszą od 200 do 250 km; czas dojazdu przy średnim natężeniu ruchu i stosowaniu się do przepisów prawa ruchu drogowego nie przekracza 180-210 minut (tabela poniżej).

Tabela 10: Przybliżone czasy dojazdu środkami komunikacji indywidualnej do Wielunia z wybranymi miastami Polski

Zespół miejski	Odległość [km]	Czas podróży [min]
Łódź	80-110	80-120
Wrocław	110-130	85-110
Konurbacja śląska	120-160	100-130
Poznań	230-250	150-180
Kraków	200-220	150-180
Warszawa	200-250	180-210

Źródło: dane Google Maps

Zasadnicze zmiany czasowej dostępności komunikacyjnej nastąpią po oddaniu do użytku trasy S8. Czasy przejazdu zarówno do Wrocławia, Łodzi i Warszawy wyraźnie się skrócą, zwiększając m.in. dostępność do węzłów transportu lotniczego (Wrocław, Łódź). Sprzyjać to będzie tworzeniu silnych

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

związków funkcjonalnych z tymi miastami i wzmacnianiu funkcji wewnętrznych powiatu (funkcja handlowa, turystyczna, mieszkaniowa). Północna część powiatu zyska na atrakcyjności z punktu widzenia lokalizacji działalności gospodarczej i możliwości rozwoju rejonu działalności logistycznej. Droga szybkiego ruchu S8 pozwoli częściowo wyprowadzić z Wielunia uciążliwy ruch tranzytowy i ciężki, będące zasadniczym problemem komunikacyjnym miasta. Największe natężenie ruchu samochodowego odnotowuje się po drodze krajowej nr 8 w kierunku Warszawy i Wrocławia

Istotną rolę dla dostępności komunikacyjnej powiatu pełni Dworzec PKS Wieluń, obsługuje on połączenia autobusowe o zasięgu krajowym i lokalnym. PKS Wieluń jest również przewoźnikiem na trasach miejskich.

ROLNICTWO I SYTUACJA NA WSI

W strukturze użytkowania przeważają użytki rolne stanowiące 69,8% powierzchni gminy (dane z 31 XII 2008 r.). Występują duże kompleksy gleb o wysokich klasach bonitacyjnych. Gleby dobre i bardzo dobre to 67% powierzchni użytków rolnych. Obszar gminy charakteryzują korzystne warunki agroklimatyczne oraz w jej części potencjalne warunki do pełnienia funkcji rekreacyjnych i turystycznych. Gmina należy do wieluńskiej krainy historycznej. Miasto ze względu na nasycenie obiektami zabytkowymi stanowi teren atrakcyjności turystycznej I stopnia, zaś gmina to obszar II stopnia tej kategorii.¹

Tabela 11: Zestawienie zbiorcze gruntów w Gminie Wieluń na dzień 1 stycznia 2013 r.

Lp.		Miasto	Gmina
1.	Ogólna powierzchnia gruntów	1687	11377
2.	Użytki rolne:	Grunty orne	773
		Sady	0
		Łąki i pastwiska	167
		Grunty rolne zabudowane	0
		Grunty pod stawami i rowami	9
		Razem:	949
3.	Grunty leśne	2	1899

¹ ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WIELUŃ Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XLIX/534/10 Rady Miejskiej w Wieluniu z dnia 14 lipca 2010 r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

4.	Grunty zabudowane i zurbanizowane	721	408
5.	Użytki ekologiczne	0	4
6.	Nieużytki	9	65

Tabela 12: Zestawienie zbiorcze gruntów w Gminie Wieluń w 2011 r.

Lp.		Miasto	Gmina
1.	Ogólna powierzchnia gruntów	952	10892
2.	Użytki rolne:		
	Grunty orne	688	7058
	Sady	35	174
	Łąki i pastwiska	164	1364
	Grunty rolne zabudowane	52	344
	Grunty pod stawami i rowami	9	74
	Razem:	948	9014
3.	Grunty leśne	4	1878

Warunki glebowe na terenach miasta Gminy Wieluń

W obszarze na uwagę zasługują następujące kwestie:

- rejon na północ od miasta charakteryzuje się dominacją gleb o wysokiej bonitacji; dominującą funkcją na tym terenie powinno być intensywne rolnictwo uwzględniające gatunki o dużych wymaganiach glebowych; jednocześnie należy dążyć do likwidacji lub przynajmniej maksymalnego ograniczenia wpływu przemysłu na gleby i uprawy,
- rejon na południe od miasta charakteryzuje się dominacją gleb o niskiej bonitacji, które bez przeszkód mogą być wykorzystane na cele poza rolnicze (rozwój zabudowy, dolesienia itp.),
- doliny rzeczne powinny zostać bezwzględnie wyłączone spod zabudowy, ograniczeniu podlegać powinno użytkowanie orne oraz stosowanie środków chemicznych, należy dążyć do zachowania lub przywrócenia charakteru jak najbardziej zbliżonego do naturalnego.

Szczegółowa charakterystyka:

Obszar objęty opracowaniem charakteryzuje się dość znacznym zróżnicowaniem warunków glebowych. Wyróżnić można tutaj dwa rejony: część północną, gdzie dominują gleby gliniaste lub piaszczysto – gliniaste o wysokiej bonitacji oraz południową o przewadze ubogich gleb piaszczystych. W rejonie północnym dominują gleby brunatne, bielcowe oraz czarne ziemie wytworzone z:

- pyłów zwykłych całkowitych lub podzielonych glinami albo piaskami,

- glin lekkich, najczęściej pylastych nieco spiaszczonych w wierzchniej warstwie o niewielkiej miąższości (do 50 cm).

W północno- zachodniej części omawianego rejonu (okolica cukrowni) występują najlepsze gleby, niestety zajmują one stosunkowo niewielką powierzchnię. Są to czarne ziemie wytworzone ze średnio głębokich pyłów zwykłych zalegających na glinach lekkich. Najsłabsze gleby rejonu północnego miasta Wielunia to gleby brunatne i bielcowe z małym udziałem czarnych ziem wytworzone głównie z pyłów zwykłych lub piasków gliniastych lekkich pylastych średnio głęboko zalegających na piaskach luźnych lub słabo gliniastych. W rejonie południowym miasta Wielunia dominują gleby piaszczyste. Najczęściej są to gleby brunatne i bielcowe, rzadziej czarne ziemie wytworzone z piasków słabo gliniastych, gliniastych lekkich lub rzadko pyłów zwykłych o małej miąższości (poniżej 50 cm) zalegających na piaskach luźnych.

Zgodnie z takim rozkładem warunków glebowych rysuje się również podział funkcji terenów otaczających miasto Wieluń. **Część na północ od miasta posiada warunki predestynujące je do intensywnego użytkowania rolniczego.** Dominujące tutaj gleby podlegają prawnej ochronie przed zagospodarowaniem innego rodzaju. **Poważny problem dla upraw w tym rejonie stanowią zakłady przemysłowe zlokalizowane niewłaściwie wśród najlepszych gleb, wskutek czego ich większość, a także rośliny na nich uprawiane podlegają skażeniu chemicznemu.** Niekorzystna jest tutaj lokalizacja zabudowy mieszkaniowej, obiektów rekreacyjnych, pracowniczych ogródków działkowych itp. Pod znakiem zapytania stoi przydatność do spożycia uprawianych tutaj roślin. Przy braku możliwości likwidacji zakładów należy dążyć do maksymalnego zmniejszenia szkodliwości ich oddziaływania poprzez zastosowanie odpowiednich metod i urządzeń oczyszczających. Szczegółowe wnioski dotyczące dopuszczalnych upraw lub innych form zagospodarowania tych terenów wymagają podjęcia dodatkowych badań.

Tereny na południe od miasta posiadają w większości warunki mało korzystne dla rolnictwa. Gleby te nie podlegają prawnej ochronie i mogą bez zastrzeżeń być wykorzystane do celów poza rolniczych.

W dolinach rzecznych występują głównie czarne ziemie, rzadziej gleby mułowo-torfowe lub murszowe. Na glebach mułowo- torfowych i murszowych występują użytki zielone dobrej lub słabej wartości. Obszary dolin predestynowane są do gospodarki łąkowo- pastwnej, jednak ze względu na bliskość dużego skupiska ludzkiego korzystne jest pozostawienie fragmentów czarnych ziem o wysokiej bonitacji i sprzyjających warunkach wodnych w użytkowaniu ornym z przeznaczeniem na uprawę warzyw. Wszelkie inne formy zagospodarowania dolin (zabudowa itp.) są niekorzystne zarówno ze względu na warunki glebowo- wodne, a także ze względu na możliwość przerwania lub znacznego ograniczenia ciągłości powiązań ekologicznych, dla których doliny stanowią naturalne drogi realizacji. Z tych też powodów należy chronić je przed zakłóceniem stosunków wodnych, przed

chemizacją środowiska przyrodniczego oraz dążyć do zachowania lub przywrócenia stanu naturalnej równowagi ekologicznej.

Warunki glebowe na terenach wiejskich w Gminie Wieluń

Korzystne warunki przyrodnicze umożliwiają wielokierunkowy rozwój rolnictwa. Grunty rolne najwyższych klas bonitacyjnych utrzymane są na ogół w wysokiej kulturze rolnej. Większość z nich jest zmeliorowana, przy czym w znaczącym stopniu urządzenia melioracyjne wymagają odbudowy. Część użytków rolnych wymaga nowych zabiegów melioracyjnych. Wysoki stopień urbanizacji oraz postępująca zabudowa podmiejskich wsi skutkująca systematycznym ubytkiem na cele nierolnicze gruntów rolnych, często wysokich klas bonitacyjnych sprawia, że koniecznym jest ustalenie rygorystycznego zakazu zabudowy na wybranych enklawach dysponujących najlepszymi warunkami glebowo-rolniczymi.

Na terenie gminy występują konflikty przestrzenne i funkcjonalne w sferach:

- rolnictwo przy trasach komunikacyjnych z ruchem tranzytowym,
- rolnictwo czy zalesienie gruntów klas słabszych,
- realność i tempo wykonywania nowych melioracji czy usprawnienia starych systemów drenarskich.

Charakterystyka

Obszar gminy charakteryzuje się dość znacznym zróżnicowaniem warunków glebowych. Występują tutaj obszary gleb zarówno o dobrych i bardzo dobrych warunkach, jak i słabych lub bardzo słabych.

Najlepsze gleby tego obszaru to głównie gleby bielcowe pszenne dobre lub pszenno-żytnie w klasach bonitacji III a – III b, wytworzone z glin lekkich, czasami nieco spiaszczonych od powierzchni. Dość rzadko w warstwach do 100 cm występują pyły zwykłe. Przy prawidłowym gospodarowaniu pozwalają uzyskiwać wysokie plony większości gatunków uprawnych.

Do grupy tej zaliczono również niewielkie obszary gleb zbożowo-pastewnych mocnych oraz pszennych wadliwych. Gleby opisanej grupy dominują w części środkowej (na północ i wschód od miasta Wielunia, w okolicach wsi Ruda) i południowej granicy (okolice wsi Kadłub). Nieco gorsze warunki do uprawy posiadają gleby bielcowe, brunatne lub rzadziej czarna ziemia wytworzona głównie z piasków gliniastych w klasach bonitacji IV a – IV b. Są to gleby żytnio-ziemniaczane dobre z małym udziałem żytnio-ziemniaczanych słabych i zbożowo-pastewnych w klasie IV b. Najbardziej nadają się pod uprawy roślin z grupy żytnio-ziemniaczanych, lecz korzystna bywa również uprawa owsa, jęczmienia, koniczyny białej, saradeli oraz niektórych warzyw, zwłaszcza z grupy marchwiowych.

Gleby te dominują w części środkowej oraz na zachodzie gminy. W części południowej w sąsiedztwie miasta i północno – wschodniej oraz na zachodzie gminy duży procent powierzchni zajmują ubogie gleby piaszczyste. Przydatne są one pod uprawę żyta, ziemniaków, łubinu żółtego, a na glebach

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

wilgotnych – kapusty, brukwi i innych mało wymagających roślin pastewnych przy założeniu, że plony nie będą bardzo wysokie. Uprawa owoców i warzyw jest na ogół mało opłacalna. Gleby te nie podlegają prawnej ochronie i mogą być wykorzystane na cele nierolnicze.

Najuboższe gleby w gminie, to żytńio- łubinowe gleby brunatne wylugowane wytworzone z piasków luźnych w V – VI klasie bonitacji. Są one bardzo przepuszczalne i suche, w związku z czym również bardzo ubogie w składniki pokarmowe, a także próchnicę.

Brak jest praktycznych możliwości podniesienia ich wartości. Nadają się głównie pod uprawę żyta lub łubinu żółtego. W warunkach gospodarki drobnotowarowej ich uprawa jest bliska granicy opłacalności, w gospodarce wielkotowarowej jest nieopłacalna. Gleby te nie podlegają prawnej ochronie i powinny być przeznaczone na cele nierolnicze w pierwszej kolejności.

Doliny rzeczne i obniżenia terenu wypełnione są glebami hydrogenicznymi o zróżnicowanym składzie mechanicznym i różnych stosunkach wodnych, głównie w klasach III – V. Występują na nich głównie użytki zielone o średniej (klasy III – IV bonitacji użytków zielonych) lub słabej (klasa V bonitacji użytków zielonych) wartości. Są to obszary chronione przed zagospodarowaniem poza rolniczym (zabudowa oraz wprowadzanie innego rodzaju przegród powodujących przerwanie ciągłości powiązań ekologicznych realizujących się za pośrednictwem dolin rzecznych) oraz przed zakłóceniem stosunków wodnych i chemizacją środowiska przyrodniczego.

WYNIKI ANALIZY SWOT W OBSZARZE

Tabela 13: Wyniki SWOT w obszarze Wieluń – Innowacyjny ośrodek gospodarczy

Mocne strony	Słabe strony
• Jakość nauczania (dobrze zorganizowane szkolnictwo ogólne i zawodowe) • Dobra lokalizacja infrastruktury energetycznej • Funkcjonujące przedsiębiorstwa o znaczeniu międzynarodowym • Niski stopień zadłużenia gminy • Dobra baza rolnicza (kultura zasiewu, brak nieużytków)	• Niewystarczający system zarządzania w urzędach (kontakt z klientem, obsługa, komunikacja wewnętrzna) • Brak obwodnic, które wyciągnęłyby ruch tranzytowy z centrum miasta • Brak integracji systemu szkolnictwa z potrzebami przemysłu • Brak zainteresowania ze strony młodych szkoleniem zawodowym
Szanse	Zagrożenia
• Korzystne położenie na węźle komunikacyjnym • Dokonywanie zakupów i korzystanie z usług w Wieluniu przez mieszkańców okolicznych gmin i sąsiednich powiatów (sieradzki, oleski, wieruszowski, pajęczański) • Przyjazd do szkół uczniów z pobliskich	• Odptyw wykwalifikowanych kadr pracowniczych za granicę miasta i państwa • Kopalnia w Złoczewie – zagrożenie dla rolnictwa i środowiska (lej depresyjny)

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

miejscowości • Bliskość ośrodków szkolnictwa wyższego • Kopalnia węgla brunatnego w Żłoczewie	
--	--

FINANASE W GMINIE

Tabela 14. Finanse Gminy Wieluń w latach 2009-2012

	Jedn. miary	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
DOCHODY BUDŻETÓW GMIN I MIAST NA PRAWACH POWIATU								
Dochody ogółem								
Gminy łącznie z miastami na prawach powiatu								
Ogółem	zł	61107275,16	67312182,11	64642597,41	69542597,29	71430250,97	78102762,94	84.305.209,97
Dochody majątkowe								
Ogółem	zł	1474851,41	1904938,38	854093,75	3227703,07	1732540,58	1534716,25	2950108,58
Dochody własne								
Razem	zł	35533664,53	40004328,73	37046159,94	38962558,66	39108064,30	44818466,38	49807191,39
Subwencja ogólna								
Razem	zł	14008466,00	15699720,00	16458195,00	16939635,00	18325743,00	19525529,00	19.468.691
Dotacje								
Dotacje ogółem (celowe + dotacje §§ 200, 620)								
Ogółem	zł	-	-	11138242,47	13640403,63	13996443,67	13758767,56	15.029.327,58
Inwestycyjne	zł	-	-	21000,00	1099353,48	1349647,19	625565,74	1519.703,45
Dotacje celowe								
Ogółem	zł	11519054,63	11608133,38	10710689,43	12367604,34	13300604,78	12037894,10	14267.469,94
Inwestycyjne	zł	239690,13	504378,59	21000,00	556431,68	1349647,19	21473,63	1269.703,45
Dotacje celowe z budżetu państwa								
Ogółem	zł	11125707,50	11475277,84	10611468,11	12340547,70	12758266,08	11996889,14	13.522051,07
Inwestycyjne	zł	97000,00	406421,13	0,00	556431,68	823109,19	3473,63	733560,75
Dotacje celowe z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej								
Ogółem	zł	9220861,43	8822890,18	8422049,41	9367436,54	9394349,25	9183346,63	9199104,72
Inwestycyjne	zł	97000,00	73421,13	0,00	77549,44	5000,00	0,00	0,00
Dotacje celowe z budżetu państwa na zadania własne								
Ogółem	zł	1903846,07	2646387,66	2187418,70	2973111,16	3363916,83	2808542,51	4322946,35
Inwestycyjne	zł	0,00	333000,00	0,00	478882,24	818109,19	3473,63	733.560,75
Dotacje celowe z budżetu państwa na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej								
Ogółem	zł	1000,00	6000,00	2000,00	0,00	0,00	5000,00	
Dotacje otrzymane z funduszy celowych								
Ogółem	zł	272614,00	76123,60	21000,00	0,00	526538,00	0,00	369193,17
Inwestycyjne	zł	24000,00	45123,60	21000,00	0,00	526538,00	0,00	159917,00
Dotacje celowe na zadania realizowane na podst. Porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego								
Ogółem	zł	120733,13	56731,94	78221,32	27056,64	15800,70	23004,96	164837,51
Inwestycyjne	zł	118690,13	52833,86	0,00	0,00	0,00	0,00	164837,51
Dotacje §§ 200, 620								
Ogółem	zł	-	-	427553,04	1272799,29	695838,89	1720873,46	761855,99
Inwestycyjne	zł	-	-	0,00	542921,80	0,00	604092,11	250000,00
Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych								

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

Dochody razem	zł	-	-	-	1292799,29	730838,89	1768343,11	796855,99
Środki z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych	zł	-	-	-	0,00	0,00	596900,65	250000,00
Środki z budżetu państwa lub inne przekazane, jako współfinansowanie programów i projektów realizowanych z udziałem środków z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE	zł	-	-	-	91835,36	87805,01	123974,22	60735,77
Płatności z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2010 r.)	zł	-	-	-	1200963,93	643033,88	1047468,24	486.120,22
Środki z budżetu Unii Europejskiej								
Ogółem	zł	155296,02	201569,26	401806,61	-	-	-	
Inwestycyjne	zł	118690,13	26893,50	0,00	-	-	-	
Dochody na 1 mieszkańca								
Ogółem	zł	1863,37	2060,43	1982,48	2113,05	2179,08	2389,27	2579,00
Wydatki z budżetu ogółem								
Ogółem	zł	58764861,46	69149994,75	70967565,68	71017145,68	74279137,21	78955736,44	88057639,97
Dochody i wydatki budżetów jst – wskaźniki								
Udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem								
Gminy łącznie z miastami na prawach powiatu	%	-	8,5	9,3	8,4	8,8	7,1	9,2
Gminy bez miast na prawach powiatu	%	-	8,5	9,3	8,4	8,8	7,1	9,2

Sytuacja finansowa gminy należy raczej do korzystnych. Dochody własne gminy rosną, zarówno majątkowe, jak i własne. Dochód na mieszkańca w gminie również rośnie i w roku 2013 wynosił 2 579 zł. Całkowita wartość inwestycji zaplanowanych w gminie wynosiła 76 906 960 zł., natomiast w roku 2013 wykonano inwestycje o wartości 20 093 313,15 zł. Największe wydatki inwestycyjne były w dziale: gospodarka komunalna – 4 547 082,20 zł.

Wydatki na podobnym poziomie były w dziale Kultura i Ochrona Dziedzictwa Narodowego – 2 830 708,87 zł., Gospodarka Mieszkaniowa oraz Transport i Łączność i wynosiły ponad 2,5 mln. zł.

OBSZAR: WIELUŃ – MIASTO ATRAKCYJNE DO ZAMIESZKANIA

Obszar ten opisują wszystkie zjawiska związane z szeroko rozumianą jakością życia w mieście i gminie. A więc zarówno sytuacją demograficzną, przestrzenną, układem komunikacyjnym, dostępem i jakością świadczonych usług w mieście i gminie, informacją o bezrobociu, a także te, które związane są z uczestnictwem obywateli w funkcjonowaniu jednostki poprzez organizacje pozarządowe.

SYTUACJA PRZESTRZENNA

Układ przestrzenny miasta:

Miasto Wieluń jest zabytkiem urbanistyki polskiej. Jest jednym z nielicznych miast w Polsce, w którym układ średniowiecznego miasta zachował się do dzisiaj. W dzisiejszej strukturze funkcjonalno przestrzennej miasta można wyróżnić dwie główne strefy:

- strefę zurbanizowaną,
- strefę systemu ekologicznego.

W ramach strefy zurbanizowanej zostały wyróżnione:

- **Strefa historycznie ukształtowanego centrum** – „Stare Miasto” (obszar ograniczony ulicami: Zamenhofa, Reformacka, Krakowskie Przedmieście, Piłsudskiego, Kopernika).

Posiada zachowany, zabytkowy, czytelny układ średniowieczny oparty na zasadzie wrzeciona. W obrębie dawnych murów obronnych rozwinęło się historycznie ukształtowane centrum z wzajemnie powiązаныmi placami tworzącymi wnętrza urbanistyczne, kwartałami zabudowy śródmiejskiej oraz zabytkowymi kościołami i klasztorami tworzącymi dominanty wysokościowe. W kwartałach

śródmiejskich przeważa zabudowa pierzejowa z budynkami typowymi dla skali i klimatu miasta. Podstawowymi funkcjami istniejącej zabudowy są: usługi zlokalizowane w parterach budynków lub zajmujące całe obiekty oraz mieszkalnictwo. Teren „Starego Miasta” otoczony jest parkiem miejskim, w którym zlokalizowane są pozostałości murów miejskich;

- **Strefa śródmiejska**

Tworzy ją obszar otaczający „Stare Miasto”, w skład którego wchodzi kwartały między ulicami doprowadzającymi do centrum. Obszar ten charakteryzuje się występowaniem licznych obiektów zabytkowych (klasztory i kościoły) oraz obiektów o walorach zabytkowych. Obszar tworzą kwartały przeważnie o zabudowie pierzejowej zwartej lub zabudowie w formie wolnostojących budynków sytuowanych bezpośrednio przy ulicach oraz tereny zieleni urządzonej, towarzyszącej obiektom usługowym. Strefa śródmiejska charakteryzuje się dużym stopniem nasycenia usługami. Występujące one w formie wbudowanej w partery budynków mieszkalnych oraz w postaci obiektów wolnostojących na wydzielonych działkach (usługi oświaty, kultury, administracji, zdrowia – zgrupowane w rejonach ulic: Wodnej, Krakowskiego Przedmieścia i Piłsudskiego). Drugą podstawową funkcją jest mieszkalnictwo, występujące w formie śródmiejskiej zabudowy – kamienice zlokalizowane wzdłuż ulic wraz z zabudową oficynową oraz budynkami gospodarczymi w głębi kwartałów (rejon ul. Kaliskiej – Nowego Rynku, rejon Placu Jagiellońskiego) oraz budynków wolnostojących na wydzielonych działkach (rejon na południe od ul. Kopernika; rejon ulic POW i Głębokiej);

- **Strefa zabudowy mieszkaniowej wraz z towarzyszącymi usługami**

W ramach tej strefy można wyróżnić obszary o różnym stopniu intensywności zabudowy. Są to:

- osiedla zabudowy wielorodzinnej; największe pod względem powierzchni i ilości mieszkańców: Stare Sady i im. Kard. Stefana Wyszyńskiego – zlokalizowane w południowo-wschodniej części miasta oraz mniejsze, ale posiadające również wykształconą strukturę przestrzenną: Armii Krajowej, Bugaj, Wojska Polskiego,
- tereny zabudowy jednorodzinnej, z których najczytelniejszy pod względem przestrzennym układ posiadają osiedla w rejonach ulic: Traugutta, Sikorskiego, Prusa, Żeromskiego, „Za Szpitalem”, Orzeszkowej. Pozostałe tereny zabudowy jednorodzinnej zajmujące znaczne powierzchniowo tereny tworzą znacznie mniej uporządkowane struktury przestrzenne,
- tereny zabudowy jednorodzinnej na dużych działkach z towarzyszącymi szklarniami, zlokalizowane są na terenach podmiejskich, głównie wzdłuż ulic Wojska Polskiego i Kijak,
- tereny zabudowy jednorodzinnej przemieszanej z zabudową zagrodową, zlokalizowane wzdłuż ulic dojazdowych na peryferiach miasta; tj. wzdłuż ul. Jagiełły, Rymarkiewicz, POW (za torami PKP), 18 Stycznia (przy granicy administracyjnej miasta),

- tereny przeznaczone do realizacji zabudowy jednorodzinnej, dla których wytycza się podziały na działki według opracowanych zmian miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta i następuje na nich realizacja zabudowy. Są to tereny wzdłuż ulic:

- 18 Stycznia i Kościuszki,
- Orzeszkowej,
- Traugutta – Wyspiańskiego – Prostej;

- **Strefa zabudowy przemysłowo- składowej;**

Tereny o tej funkcji największe pod względem powierzchniowym zlokalizowane są w północnej części miasta w rejonie ulic:

- Sieradzkiej i Ciepłowniczej,
- Fabrycznej, Warszawskiej i Długosza.

W ramach strefy **systemu ekologicznego** wyróżnia się:

- **zieleń publiczną ogólnodostępną**, którą tworzą:
 - park miejski wokół Starego Miasta,
 - zieleńce i skwery rozrzucone wśród ulic centrum miasta w formie trawników o niewielkich powierzchniach z ozdobnymi klombami, krzewami i nielicznymi drzewami,
 - cmentarze (komunalny, ewangelicki i stary nieczynny cmentarz żydowski),
 - tereny sportowo – rekreacyjne zlokalizowane w zachodniej części miasta (rejon ulicy Wojska Polskiego);
- **zieleń o ograniczonej dostępności:**
 - ogrody działkowe zlokalizowane we wschodniej części miasta – wzdłuż torów kolejowych
 - w zachodniej części miasta – przy ul. Powstańców oraz południowej części miasta przy ul. Granicznej;
- **tereny otwarte o użytkowaniu rolnym:**
 - - pola uprawne,
 - - łąki i pastwiska.

Istniejąca struktura funkcjonalno przestrzenna i sposób zagospodarowania poszczególnych terenów stanowi istotne uwarunkowanie dla określenia przyszłego zagospodarowania miasta.

W ramach strefy historycznie ukształtowanego centrum, podstawowym typem działań powinny być uzupełnienia i porządkowanie zabudowy z uwzględnieniem skali i charakteru zabudowy.

W strefie zabudowy zurbanizowanej kierunki przyszłych działań zależą od lokalizacji terenu:

- dla zrealizowanych osiedli zabudowy wielorodzinnej i jednorodzinnej oraz dzielnicy przemysłowo - składowej tworzących czytelne jednostki przestrzenne, w strukturze miasta winny to być działania adaptacyjne z uzupełnieniem pojedynczych elementów,
- dla pozostałych terenów zabudowy jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami będą działania, których celem winno być zakończenie rozpoczętych procesów urbanizacyjnych oraz uzyskanie ładu przestrzennego,
- dla terenów zabudowy jednorodzinnej przemieszanej z zabudową zagrodową lub zagrodowej podstawowym typem działań będzie adaptacja istniejącej zabudowy,
- dla terenów niezainwestowanych położonych w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów zurbanizowanych będą działania określające tereny rozwojowe miasta tj. przewidziane do urbanizacji,
- dla terenów tworzących system ekologiczny miasta podstawowym typem działań będzie ochrona, w tym działania pielęgnacyjne i porządkowe.

Układ przestrzenny gminy:

Gmina Wieluń graniczy z miastem od zachodu, południa i wschodu. W jej skład wchodzi 20 sołectw. Przez obszar gminy przebiega z północnego zachodu na południe linia kolejowa Herby – Wrocław oraz drogi krajowe nr 8, 45, 489, wojewódzkie nr 481 i 486, które wraz z dolinami rzek – Pyszej (głównego ciek) oraz jej prawobrzeżnych dopływów stanowią silne granice w strukturze przestrzennej gminy.

Charakter zagospodarowania gminy wynika bezpośrednio z występujących funkcji. Wiodącą funkcją gminy jest produkcja żywności. W strukturze użytkowania przeważają użytki rolne stanowiące ponad 70% powierzchni gminy.

Duże zwarte kompleksy leśne usytuowane są na obrzeżach gminy: północno-wschodnim, południowo-wschodnim oraz zachodnim. Mniejsze tereny leśne występują sporadycznie.

Drugą wiodącą funkcję gminy jest mieszkalnictwo.

W strukturze przestrzennej gminy można wyróżnić strefę podmiejską zlokalizowaną w bezpośrednim sąsiedztwie granic miasta. Wzdłuż ul. Sieradzkiej oraz pozostałych dróg wyjazdowych w Dąbrowie, Gaszynie, Rudzie nasilają się procesy urbanizacyjne powodując zacieranie się granic zurbanizowanych terenów miasta i przylegających wsi. Wsie podstawowe o największej powierzchni zabudowy to: położone w sąsiedztwie Wielunia – Dąbrowa, Turów, Gaszyn i Ruda oraz w części zachodniej gminy – Kurów, południowej – Kadłub i wschodniej – Masłowice, Starzenice i Sieniec.

Wśród wyżej wymienionych wsi strukturę uformowaną wzdłuż kilku dróg wewnętrznych, o większej powierzchni terenów zurbanizowanych posiadają: Kurów, Gaszyn, Ruda i Sieniec.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

Ciekawy układ przestrzenny posiada Dąbrowa z ciągiem dwóch równoległych ulic tworzących wnętrze urbanistyczne w części centralnej wsi.

W większości pozostałych wsi zabudowa ma charakter ciągów usytuowanych wzdłuż dróg. W przypadku Turowa, Kadłuba, Olewina czy Masłowic jest to zabudowa zwarta sytuowana po obydwu stronach dróg.

W pozostałych wsiach zabudowa nie ma tak regularnego układu, jest poprzerywana, sytuowana po obydwu lub po jednej stronie drogi.

Na terenach wsi, w ciągach zabudowy występuje zabudowa zagrodowa wraz z zabudową jednorodzinną. Brak wyraźnie wydzielonych przestrzennie osiedli zabudowy jednorodzinnej. Przeważająca ilość budynków jest w dobrym stanie technicznym. Zabudowie mieszkaniowej towarzyszą podstawowe usługi z zakresu oświaty, handlu i kultury.

Funkcja przemysłowa występuje sporadycznie, jedynym większym zakładem są zakłady mleczarskie w Dąbrowie, usytuowane częściowo w granicach miasta.

Na terenie gminy nie występują zespoły zabudowy letniskowej.

Wnioski dla dalszego rozwoju przestrzennego Gminy Wieluń:

- Rozwój terenów mieszkaniowych w poszczególnych wsiach, szczególnie położonych w bezpośrednim sąsiedztwie miasta i stanowiących jego naturalne zaplecze,
- Rozwój funkcji turystyki i wypoczynku z wykorzystaniem walorów środowiska kulturowego i naturalnego,
- Dopuszczalne sposoby użytkowania terenów objętych ochroną,
- Szczególną kontrolę procesów urbanizacji wzdłuż dróg miejscowych i wojewódzkich, w tym wyznaczenie miejsc koncentracji usług związanych z obsługą komunikacji,
- Ochronę systemu ekologicznego gminy, w tym zachowanie ciągów dolin wolnych od zabudowy,
- Zahamowanie procesu rozpraszania zabudowy na terenach użytkowanych rolniczo,
- Wyznaczenie nowej lokalizacji wysypiska odpadów dla potrzeb gminy,
- Określenie zasad ochrony występujących złóż oraz ich eksploatacji.

ZASOBY MIESZKANIOWE

Mieszkaniowy zasób Gminy Wieluń według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku tworzą:

1. Budynki stanowiące własność Gminy,
2. Budynki będące współwłasnością gminy,
3. Budynki wspólnot mieszkaniowych z lokalami Gminy,

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

4. Lokale Gminy w budynkach Wieluńskiej Spółdzielni Mieszkaniowej,
5. Budynki znajdujące się w posiadaniu samoistnym Gminy.

Tabela 15: Wielkość mieszkaniowego zasobu Gminy Wieluń na dzień 31 grudnia 2013r

Rodzaj własności	Ilość budynków	Ilość lokali		Powierzchnia użytkowa lokali	
		Mieszkalnych	Socjalnych	Mieszkalnych	Socjalnych
Własność Gminy	35	154	125	7785,96	3943,10
Współwłasność Gminy	2	3	0	158,60	0,00
Własność wspólnot mieszkaniowych	51	655	8	28459,00	208,97
Spółdzielnia mieszkaniowa	2	4	0	210,69	0,00
Posiadanie samoistne	1	2	0	94,27	26,52
Razem:	91	818	134	36708,52 m²	4178,59 m²
		952		40887,11 m²	

Wskaźnik zasobów mieszkaniowych wg form własności w 2008 roku wynosił 11 282 mieszkania, a w 2010 roku wzrósł do 11 402. Dla porównania w Opocznie w 2008r. wskaźnik wg form własności wynosił 11 252 mieszkania, w 2010 r. wzrósł do 11 370 mieszkań. Dla Łasku wskaźnik ten kształtował się w 2008 r. – 10 553 mieszkania, a w 2010 r – 10 644 mieszkania. Wynika, iż sytuacja w miastach referencyjnych jest podobna. W każdym z tych miast wskaźnik nieznacznie wzrastał na przestrzeni lat.

Wzrosła również ilość powierzchni użytkowej mieszkań w Wieluniu, a także podniósł się ich standard. Wyposażonych w instalację techniczno- sanitarną mieszkań jest 98,4%.

Tabela 16: Powierzchnia mieszkań

Miasto Wieluń	2008	2012
Powierzchnia użytkowa jednego mieszkania w m ²	63,8 m ²	64,4 m ²
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	23,8	24,9

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Gmina Wieluń charakteryzuje się najmniejszą wartością przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania w 2012 r. wynosiła 71,6 m². Dla Powiatu średnia przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w 2012 roku wynosiła 76 m². Natomiast dla województwa przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania to 66 m². Czynnikiem wpływającym na wielkość mieszkań w poszczególnych gminach są ceny rynkowe, które w odniesieniu do obszarów miasta są wyższe niż

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

na pozostałym obszarze, dlatego też Gmina Wieluń odznacza się niższą powierzchnią użytkową mieszkań w stosunku do Powiatu.

Tabela 17: Zaległości w opłatach za mieszkanie w odniesieniu do ilości mieszkań oraz całkowitej kwoty w zasobach gminnych Wielunia w 2009 i 2011 oraz miastach porównawczych Opcznie i Łasku:

	WIELUŃ		ŁASK		OPOCZNO	
	2009	2011	2009	2011	2009	2011
Ilość mieszkań	300	313	380	168	182	405
Łączna kwota zaległości (tys. zł)	668,4	744,1	242,0	63,6	428,0	422,3

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Jedynie w Łasku spadła całkowita liczba zalegających w opłatach mieszkań oraz kwota ich zaległości. Wypłacane dodatki mieszkaniowe przez gminę Wieluń (całkowita wartość oraz liczba dodatków) dla mieszkań w zasobie gminnym, spółdzielczym, wspólnot mieszkaniowych oraz zasobach prywatnych, obrazuje poniższa tabela:

Tabela 18: Dodatki mieszkaniowe

	2008	2012
Wartość wypłacanych dodatków (tys. zł)	1 019 859	1 157 017
Liczba dodatków mieszkaniowych	7 438	6 079

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

Tabela 19: Liczbę wypłacanych dodatków oraz łączną kwotę dla poszczególnych zasobów mieszkaniowych:

		Liczba dodatków	Wartość wypłacanych wydatków
Zasoby gminne	2008	3142	464 895
	2012	3151	685 206
Zasoby spółdzielni	2008	3779	482 851
	2012	2451	378 040
Zasoby wspólnot mieszkaniowych	2008	310	40 640
	2012	192	38 630
Zasoby prywatne	2008	132	18 243
	2012	219	42 905

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Należy wnioskować, iż mieszkańcy zasobów gminnych i prywatnych pozostają w gorszej sytuacji materialnej, co rzutuje na potrzebę pomocy gminy w obszarze dodatków mieszkaniowych.

Wzrosła ogółem całkowita wartość kwoty przeznaczana na wydatki związane z dodatkami dla mieszkań. Natomiast zmalała ilość przyznawanych dodatków. Wartość dodatków na mieszkania w zasobie gminnym i prywatnym wzrosła, natomiast w pozostałych zmalała. Również ilość przyznawanych dodatków wzrosła w zasobach gminnych i prywatnych. W pozostałych zasobach tj. spółdzielni oraz wspólnot mieszkaniowych wartości te znacznie zmalały.

Tabela 20: Stosunek składanych wniosków o przydział mieszkania do zakwalifikowanych rodzin i faktycznie przydzielonych mieszkań w latach 2009-2012

Rok	Składane wnioski /liczba/	Rodziny zakwalifikowane do przydziału	Przydzielono lokali	
			Mieszkalnych	Socjalnych
2009	71	109	12	9
2010	66	110	11	13
2011	71	109	11	9
2012	124	123	26	8
I-VI 2013	60	108	6	6

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Ważnym elementem jakości życia mieszkańców jest również liczba oddawanych do użytkowania mieszkań. W 2008 r. zostało ogółem oddanych w Wieluniu 46 mieszkań o łącznej powierzchni 8 405m², a w 2012 r. – 65 mieszkań o powierzchni 11 451m². Dla porównania w Opocznie w 2008 r. 109 mieszkań o łącznej powierzchni 15 825m², a w 2012 r. – 86 mieszkań o łącznej powierzchni

11 507m². Dla Łasku natomiast liczby kształtują się następująco: 2008 r. oddano 120 mieszkań o łącznej powierzchni 13 333m², a w 2012 r. 78 mieszkań o łącznej powierzchni 10 642m². Porównując liczba oddanych mieszkań wzrosła w Gminie Wieluń, natomiast w Gminach porównawczych zmalała. Funkcjonująca na terenie miasta Wieluńska Spółdzielnia Mieszkaniowa oferuje do nabycia mieszkania w budynkach wielorodzinnych, lokale handlowo-usługowe, pomoc w prowadzeniu procesu inwestycyjnego oraz zarządzaniu nieruchomościami. Prowadzi również w szerokim zakresie działalność społeczno-wychowawczą.

Należy przyznać, że mieszkańcy określają sytuację związaną z rynkiem mieszkaniowym jako dobrą. Zdecydowanie zwiększyło się zapotrzebowanie na mieszkania socjalne.

Na zawarcie umowy najmu lokalu socjalnego w 2014 roku oczekuje 90 osób, natomiast zostaną oddane do użytku i zasiedlone 22 lokale socjalne w tym:

- 12 o około 20 m² powierzchni,
- 5 o około 27 m² powierzchni,
- 4 o około powierzchni 37 m²,
- jeden lokal o powierzchni około 60 m².

Do każdego lokalu przynależne jest pomieszczenie gospodarcze.

Planowana jest dalsza zabudowa i zagospodarowanie działek przy ul. Granicznej w Gaszynie. W związku z tym projektowany jest budynek wielorodzinny liczący 24 lokale socjalne.

CHARAKTERYSTYKA STANU ISTNIEJĄCEGO KOMUNIKACJI W MIEŚCIE I GMINIE

W niniejszej części przedstawiono system komunikacji w mieście oraz w gminie, jako istotny element, stanowiący o jakości zamieszkania.

System komunikacji miasta składa się z:

- sieci uliczno- drogowej,
- miejskiej komunikacji zbiorowej, w tym obsługującej strefę podmiejską,
- linii kolejowej,
- pasażerskiej komunikacji autobusowej dla połączeń zewnętrznych w skali regionu i kraju.

Układ uliczno-drogowy jest najistotniejszym podsystemem transportowym. Sieć drogowa składa się z dróg (i ulic) publicznych zaliczonych do odpowiednich kategorii tj. krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Podstawowy układ uliczny tworzą drogi krajowe, wojewódzkie i większość powiatowych. Klasyfikowane są one jako ulice główne ruchu przyspieszonego, główne i zbiorcze. Uzupełniającą sieć tworzą drogi gminne i niektóre powiatowe. Klasyfikowane są jako ulice lokalne, a znaczną część dróg gminnych klasyfikuje się, jako dojazdowe.

- **Miejska komunikacja zbiorowa** – Miasto obsługiwane jest przez miejskie (i podmiejskie) linie autobusowe. W strefie podmiejskiej niektóre linie prowadzone są do miejscowości: Dąbrowa, Widoradz i Olewin, Ruda i Wierzchlas, Urbanice – Małyszyn – Masłowice – Staw, Turów i Kurów. Autobus pozostanie także w przyszłości rodzajem miejskiej komunikacji zbiorowej dla miasta i strefy podmiejskiej.
- **Kolej** – Przez miasto przebiega jednotorowa zelektryfikowana linia kolejowa w relacji: Herby Nowe – Wieluń – Wieruszów – Kępno. Jest to uzupełniająca linia dla podstawowego połączenia trasy Nr 320 w relacji Śląsk (Tarnowskie Góry) – Kluczbork – Kępno – Ostrów Wlkp. – Jarocin – Poznań. W obszarze miasta linia posiada stację Wieluń oraz stację Wieluń – Dąbrowa. Kolej zapewnia poprawne powiązania w skali regionu i kraju.
- **Zamiejska komunikacja autobusowa** – Wieluń posiada dworzec PKS, przez który przebiega szereg linii do obszaru regionu, w skali kraju i lokalnych połączeń z jednostkami osadniczymi.

Wnioski:

- Powiązania zewnętrzne Wielunia z regionem w skali województwa oraz w skali międzyregionalnej i krajowej oceniać należy jako dobre, realizowane głównie poprzez drogi krajowe. Stale rosnący ruch samochodowy wymagać będzie modernizacji niektórych dróg krajowych.
- Niekorzystny przebieg przez miasto dróg krajowych, zwłaszcza drogi Nr 8 i Nr 45, wymaga ich nowego prowadzenia w zasadzie jako obwodnice. Obecnie są plany budowy obwodnicy Wielunia.
- Sieć miejska uliczno-drogowa wymaga istotnych przekształceń oraz rozwoju układu i modernizacji do wyższych parametrów. Wskazana wydaje się większa hierarchizacja tras oraz uzupełnienia o trasy poza śródmiejskie i peryferyjne.
- Zasadnym wydaje się wprowadzenie ograniczenia dostępności dla ruchu oraz ograniczenia prędkości w strefie centralnej.
- Komunikacja zbiorowa powinna być rozwijana poprzez linie autobusowe.
- Jako uwarunkowania szczególne wskazuje się realizację obwodnicy miasta dla drogi krajowej

System komunikacyjny gminy, podobnie jak miasta składa się z:

- sieci drogowej,
- linii kolejowej,
- linii podmiejskich komunikacji zbiorowej, wybiegających z miasta Wielunia,
- pasażerskiej komunikacji autobusowej, głównie w relacjach lokalnych i regionalnych.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

- **Układ drogowy** jest najistotniejszym elementem systemu i najważniejszym w obsłudze gminy. Sieć drogowa składa się z dróg: krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Ponadto występuje szereg dróg obsługujących wsie i dróg gospodarczych nieustanowionych, jako publiczne.
- **Kolej** – Przez obszar gminy przebiega linia kolejowa Herby Nowe – Wieluń – Kępno, która jednak nie posiada przystanków w tym obszarze. Obsługa gminy może odbywać się poprzez stację w obszarze miasta Wielunia.
- **Podmiejskie linie autobusowe** komunikacji zbiorowej miasta Wielunia obsługują szereg wsi tj.: Dąbrowa, Widoradz, Olewin, Ruda, Wierzchlas, Urbanice, Małyszyn, Masłowice, Staw, Turów, Kurów. Linie te zapewniają korzystną obsługę komunikacyjną, w tym przede wszystkim połączenia z miastem Wieluniem.
- **Pasażerska komunikacja autobusowa w relacjach lokalnych i regionalnych** zapewniana jest przez linie, głównie PKS, prowadzone generalnie drogami krajowymi, wojewódzkimi i powiatowymi. W zewnętrznych relacjach krajowych do wykorzystania pozostaje dworzec PKS w Wieluniu.

Wnioski:

- Powiązania zewnętrzne Gminy Wieluń w skali województwa i kraju, realizowane głównie przez drogi krajowe, ocenić można, jako dobre.
- Podkreślić należy korzystne połączenia z ośrodkiem regionalnym, jakim jest miasto Wieluń.
- Rosnący ruch samochodowy wymagać będzie modernizacji dróg krajowych, a także pozostałych, w tym uwzględnienia uciążliwości tego ruchu dla otaczającej zabudowy w jednostkach osadniczych (wsiach).
- Intensyfikacji działań wymaga modernizacja nawierzchni dróg, w tym eliminacja nawierzchni nieutwardzonych oraz rozwój sieci dróg gminnych.

STRUKTURA LUDNOŚCI MIASTA – GMINY WIELUŃ W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM.

Na koniec 2012 roku w samym Wieluniu zameldowanych było 23 837 osób, natomiast w okolicznych sołectwach 8 944. Łączna liczba ludności w Gminie Wieluń kształtowała się na poziomie 32 689.

Tabela 21: Liczba ludności wg płci w latach 200-2012 dla Wielunia

	2008	2009	2010	2011	2012
OGÓŁEM	32669	32607	32911	32780	32689
KOBIET	15527	15503	15712	15678	15620
MĘŻCZYZN	17142	17104	17199	17102	17069

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

Analizując dane z tabeli powyżej można zaobserwować stopniowy spadek liczby mieszkańców. Na przestrzeni lat ulegała zmianie również struktura ludności. Silniejsza dysproporcja struktury płci występuje w miastach niż na obszarach wiejskich. Badanie dysproporcji płciowej pozwala stwierdzić, że w Wieluniu wskaźnik dysproporcji wynosi 109 kobiet na 100 mężczyzn. Natomiast wskaźnik zatrudnienia wśród mężczyzn jest wyższy niż u kobiet.

Tendencje zmian w sferze demograficznej potwierdzają kierunki przewidywane w sporządzonej przez GUS prognozie demograficznej na lata 2008 – 2035. Wskazują one, że obecne tendencje dla województwa zostaną utrzymane, a nawet spodziewane jest ich pogłębienie. Szacowany ubytek ludności w wieku produkcyjnym dla województwa (w latach 2016–2030), będzie większy o 17 tys. osób. Dla Gminy Wieluń prognozy demograficzne do 2020 r. wskazują 22 467 tys. mieszkańców, a do 2035r. na 19 768 tys., czyli prognozowany jest znaczący spadek liczby ludności.

Tabela 22: Wykaz ludności Miasta i Gminy Wieluń w latach 2008 – 2012 w ekonomicznych grupach wiekowych w porównaniu do jednostek porównawczych.

Jednostka terytorialna	Ogółem	W wieku przedprodukcyjnym	W wieku produkcyjnym	W wieku poprodukcyjnym
	Ogółem	Ogółem	Ogółem	Ogółem
	2012	2012	2012	2012
	Osoba	Osoba	Osoba	Osoba
ŁÓDZKIE	2524651	431872	1588157	504622
Opoczno (3)	35314	7087	22941	5286
Łask (3)	28356	4921	18305	5130
Powiat wieluński	77984	14776	48815	14393
Wieluń (3)	32689	5721	20986	5991

Tabela 23: Porównanie grup ludności w latach 2008 i 2012

Ludność w wieku	2008	2012
Przedprodukcyjnym (do 17 r.ż.)	6 098	5 721
Produkcyjnym	21 146	20 986
Poprodukcyjnym	5 297	5 991

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Zgodnie z trendem spadkowym ogólnej liczby ludności w Gminie Wieluń, odnotowano również spadek liczby mieszkańców w grupach: przedprodukcyjnej i produkcyjnej, natomiast wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, co jest również tendencją ogólnokrajową.

Gmina Wieluń (55,8) charakteryzuje się wskaźnikiem korzystniejszym od poziomu średniego notowanego w powiecie (59,8 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym), co jednak jest gorszym wynikiem niż w gminie Opoczno i Łask.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

Tabela 24: Wskaźniki obciążenia demograficznego

	J. m.	Miasto i Gmina Wieluń		Miasto i Gmina Łask	Miasto i Gmina Opoczno	Woj. łódzkie
		2008	2012			
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Osoba	53,7	55,8	54,9	53,9	59,0
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	Osoba	86,9	104,7	104,2	74,6	116,8
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Osoba	25,0	28,5	28,0	23,0	31,8

Pod względem **demografii** region łódzki wypada niekorzystnie. Sytuacja demograficzna regionu jest bardzo trudna. Koncentruje się tu największa ilość negatywnych trendów i procesów demograficznych, m.in. bardzo niski wskaźnik przyrostu rzeczywistego, silna emigracja. Województwo Łódzkie należy do regionu o ujemnym przyroście rzeczywistym (woj. – 2,9/1000 ludności). Powiat wieluński w 2012 r. charakteryzował się ujemnym i jednocześnie niskim poziomem przyrostu naturalnego (-1,5‰), wysokim poziomem obciążenia demograficznego (blisko 59,8 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) oraz dysproporcją płciową (105 kobiet/ 100 mężczyzn). Natomiast dla Gminy Wieluń przyrost naturalny na koniec 2012 roku procentowo dla Miasta Wieluń wyglądał lepiej i wyniósł 0,1 %, dla obszaru wiejskiego wyniósł - 0,1.

Tabela 25: Urodzenia i zgony w gminie Wieluń – porównanie w latach: 2008 i 2012

Miasto i Gmina Wieluń	2008	2012
Urodzenia	331	326
Zgony	353	327

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Średnie przeciętne trwanie życia w województwie łódzkim w latach 2006-2008 wynosi **79,4** lat dla kobiet, a dla mężczyzn **70,1** lat. W latach 2006 – 2008 jedną z najczęstszych przyczyn zgonów w województwie łódzkim były choroby cywilizacyjne; z powodu chorób układu krążenia współczynnik zgonów wynosił 402,5 osób/100 tys. ludności, nowotworów 207/100 tys. ludności, a chorób układu oddechowego 48,3 osób/100 tys. ludności. Natomiast dla Gminy Wieluń współczynnik zgonów na 1000 mieszkańców wynosi 10. Wartość wskaźnika notowana w tym samym czasie dla województwa, charakteryzuje się wyższą wartością (12,4 zgony na 1000 mieszkańców).

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

Jeżeli chodzi o gęstość zaludnienia, to dla województwa łódzkiego wynosi 140 osób/km², natomiast Powiat wieluński charakteryzuje się niższym poziomem gęstości zaludnienia od średniej notowanej dla województwa i w 2012 r. wynosił 84 osoby/km². Dla Wielunia notuje się wartości wskaźnika na poziomie 250 osób/km². Uwzględniając podział gminy Wieluń na obszar wiejski i miejski należy wskazać, że obszar wiejski charakteryzuje się gęstością zaludnienia 78 osób/km², a miasto Wieluń na koniec 2012 r. notuje wskazanie 1413 osób/km² (w 2008 r. 1423 osób/km²).

PROCES MIGRACYJNY WEWNĄTRZ WOJEWÓDZTWA NA PRZYKŁADZIE MIASTA-WSI WIELUŃ (JAKO GMINY WIEJSKO-MIEJSKIEJ). GUS

W Wieluniu w 2012 roku saldo migracji wyniosło -131 osób (w 2010 r. było -108). Należy podkreślić, że wpływ na ten wskaźnik mają migracje wewnętrzne oraz wyjazdy na pobyt stały. Natomiast migracje zagraniczne w Wieluniu mają kierunek dodatni i nie odgrywają znacznej roli w ogólnym wskaźniku migracji. W powiecie wieluńskim natomiast saldo migracji wyniosło – 105 osób. Według informacji uzyskanych podczas warsztatów z mieszkańcami dominuje odpływ mieszkańców do Wrocławia, a w mniejszym stopniu do Łodzi. W Wieluniu zameldowań w 2010 r. było 359, a w 2012 r. – 310. Wymeldowanych osób w 2010 r. było 467, a w 2012 r. – 440.

STOWARZYSZENIA I ORGANIZACJE POZARZĄDOWE NA TERENIE GMINY WIELUŃ

Istotnym filarem rozwoju społeczeństwa obywatelskiego jest istnienie i uczestnictwo obywateli w organizacjach pozarządowych. W 2012 roku w Polsce zarejestrowanych było 72 tys. stowarzyszeń i 11 tys. fundacji, ale zaledwie 60-70% z nich działa aktywnie w sposób ciągły. Dodatkowo od '89 diametralnie spadł poziom skłonności stowarzyszania się z 30,5% w 1989 roku do 13,7% w 2013 i zajmujemy ostatnie miejsce w Europie pod tym względem. Działalność w różnego rodzaju organizacjach obywatelskich świadczy o zainteresowaniu problemami publicznymi oraz wskazuje na gotowość poświęcenia wolnego czasu i kompetencji na sprawy społeczne i dlatego stanowi istotny miernik partycypacji obywatelskiej. Na terenie Gminy Wieluń są zarejestrowane 93 organizacje pozarządowe, a na terenie całego powiatu wieluńskiego jest zarejestrowanych 197.

Na terenie Gminy Wieluń funkcjonują m.in. stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, które uzupełniają działalność władz samorządowych w zakresie organizacji zajęć i zawodów sportowych, rozwoju kultury fizycznej itp.

Do takich organizacji należą m.in.

- Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe
- Międzyszkolny Klub Sportowy

- Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Wieluniu
- Wieluński Klub Sportowy
- Uczniowski Klub Sportowy „Piątka” Wieluń
- Międzygminny Ludowy Klub Sportowy
- Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Siatkarz”
- Klub Sportowy „Pszczołka” Karate Tradycyjne
- 14 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych Gminy Wieluń

Liczba członków tych klubów na przestrzeni lat zmalała. W 2008 roku było 617 członków, a w 2010 roku 525. Wzrosła natomiast liczba trenerów – w 2008 r było 10, a w 2010 było 15. Instruktorów sportowych natomiast w 2008 roku było 22, a w 2010 było 23. (Dane: GUS)

Pozostałe organizacje, które zajmują się m.in. dziedzictwem kulturowym i historycznym promocją zdrowia, pomocą społeczną, integracją osób niepełnosprawnych, rozwojem lokalnym to m.in:

- Towarzystwo Przyjaciół Wielunia
- Wieluńskie Towarzystwo Naukowe
- Stowarzyszenie Polski Szlak Bursztynowy
- Polski Czerwony Krzyż
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków
- Polski klub UKF – Stowarzyszenie Miłośników Radiowych i Łączności na Falach Ultrakrótkich
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Olewin
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Ziemia Wieluńska"
- Fundacja Na Rzecz Rozwoju Powiatu Wieluńskiego
- Stowarzyszenie Integracyjne Działające Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin „Tacy Sami"
- Stowarzyszenie "Poplon" w Wieluniu
- Fundacja „Jestem widoczny – jestem bezpieczny”
- Stowarzyszenie Mediatorów Cywilnych
- Stowarzyszenie Historyczne Bataliony Obrony Narodowej

Organizacje społeczne współpracują również z gminą w zakresie polityki społecznej poprzez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieluniu. Z informacji Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieluniu wynika, że współpracuje on z:

- Polskim Komitetem Pomocy Społecznej Stowarzyszenie Charytatywne Zarząd Miejsko-Gminny w Wieluniu

- Polskim Czerwonym Krzyżem Oddział w Wieluniu
- Stowarzyszeniem Profilaktyki i Terapii „Tratwa”

KULTURA I JEJ ROZWÓJ W GMINIE WIELUŃ

Mieszkańcy Gminy Wieluń bardzo mocno związani są z kulturą tego miejsca. Obraz kultury określa dzisiaj działalność placówek i instytucji, do których należą Muzeum Ziemi Wieluńskiej wraz z oddziałem – Muzeum Wnętrz Dworskich w Ożarowie, Wieluński Dom Kultury, Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna, Młodzieżowy Dom Kultury, spółdzielcze ośrodki kultury i licznie działające organizacje pozarządowe. Potencjał w tej dziedzinie uzupełniają muzycy, malarze, rzeźbiarze i inni twórcy kultury.

Samorządowe instytucje kultury (SIK) dotowane przez gminę Wieluń to: Muzeum Ziemi Wieluńskiej, Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna oraz Wieluński Dom Kultury.

Wieluński Dom Kultury, który jest inicjatorem i organizatorem szeregu imprez i atrakcji dla mieszkańców gminy, ośrodkiem szerzenia wartości kulturowych, artystycznych, edukacyjnych, stanowi ważne miejsce rozwoju aktywności artystycznych. Zajmuje się organizacją imprez, w tym promujących zdrowy tryb życia. W strukturach Wieluńskiego Domu Kultury funkcjonuje kino-teatr „Syrena”. Obiekt jest obecnie przebudowywany i dostosowywany do aktualnych potrzeb mieszkańców. Po oddaniu do użytku w trzecim kwartale 2014 roku stanie się jednym z najnowocześniejszych tego typu obiektów w województwie łódzkim. Na terenie obiektu znajdować się będzie kino 3D, kawiarnia, studio nagrań. W planach są codzienne projekcje w dwóch salach kinowych, organizacja spektakli teatralnych i kabaretowych. Dzięki swej wielofunkcyjności obiekt będzie zapewniał rozrywkę nie tylko mieszkańcom gminy, ale również subregionu.

Liczba imprez, które organizowane są przez Wieluński Dom Kultury znacząco wzrosła na przestrzeni lat. W 2005 roku uczestników imprez o charakterze wystaw, występów zespołów, prelekcji, spotkań, wykładów, imprez sportowo- rekreacyjnych, konkursów, pokazów było 13 411, a w 2012 roku 53 480.

Kolejną jednostką wpływających na kształt i profil kulturowy miasta jest **Muzeum Ziemi Wieluńskiej** wraz z Oddziałem Muzeum Wnętrz Dworskich w Ożarowie. Instytucja organizuje różnorodne formy działalności edukacyjnej i kulturalnej. Do takich imprez można zaliczyć: wystawy czasowe, warsztaty, odczyty, lekcje muzealne, koncerty, konkursy, audycje muzyczne, sesje i seminaria. Liczba tych imprez oraz osób biorących w nich udział stale wzrasta (ok. 20 tys. rocznie). Muzeum jest wydawcą wielu ważnych publikacji o charakterze badawczym, związanych z historią

Wielunia i regionu. Jest instytucją znaną nie tylko w województwie łódzkim, a dowodem są różnorodne nagrody. W związku z otwarciem Muzeum na mieszkańców i turystów organizowane są imprezy cykliczne, m.in.: Noc Muzeów (od 2009 r.), Europejskie Dni Dziedzictwa (od 2012 r.), ferie zimowe (od 2010 r.), zajęcia wakacyjne (od 2012 r.) (*dane z UM Wieluń i Muzeum Ziemi Wieluńskiej*). Kolejną jednostką w obszarze kultury jest **Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna**. Prowadzi działalność edukacyjną, która przyczynia się do pielęgnowania i podtrzymywania tożsamości regionalnej mieszkańców. Pomimo wzbogacania i powiększania księgozbioru biblioteka traci czytelników i liczba wypożyczeń zmniejsza się. W 2004 roku było 10 677 czytelników (165 415 wypożyczeń), a w 2012 roku 7 804 czytelników (141 634 wypożyczeń). Natomiast w ciągu ostatnich lat wzrosła liczba imprez organizowanych przez bibliotekę (ok. 270 rocznie), jak również ilość osób korzystających z bogatej oferty kulturalno- oświatowej wieluńskiej księżnicy (ok. 5 tys. rocznie). Wśród różnorodnych form promocji książki i czytelnictwa można wymienić: wystawy, promocje książek, lekcje biblioteczne, spotkania autorskie, konkursy, warsztaty, spektakle teatralne, ogólnopolskie akcje czytelnicze.

Poza wymienionymi instytucjami funkcję pomocniczą pełnią również: biblioteka powiatowa, biblioteka pedagogiczna – filia w Wieluniu, Młodzieżowy Dom Kultury, spółdzielczy dom kultury, galeria Art Deco.

Na terenie Wielunia w strukturach Wieluńskiej Spółdzielni Mieszkaniowej funkcjonuje jeden spółdzielczy dom kultury na osiedlu Kardynała Wyszyńskiego oraz jeden klub osiedlowy na osiedlu Kopernika. Oprócz tego w mieście działa Młodzieżowy Dom Kultury – instytucja finansowana przez powiat wieluński. Instytucja oferuje różnorodne zajęcia dla dzieci i młodzieży, także współpracuje z SIK gm. Wieluń.

Ponadto w Wieluniu organizowane są liczne wydarzenia o charakterze kulturalno- edukacyjnym i sportowym. Cykliczne imprezy odbywają się w obszarach tematycznych związanych z Jurą Krakowsko – Częstochowsko - Wieluńską, szlakiem bursztynowym, aktywną turystyką oraz z Wieluniem jako miastem pokoju i pojednania. Organizacja tych wydarzeń skierowana jest nie tylko do mieszkańców Wielunia i okolic, ale również do osób z całego regionu. Wydarzenia te są promowane na antenach ogólnopolskich mediów, tak jak np. Lato z radiem czy Dzień Dobry Wakacje w TVN. Hasłem przewodnim wszelkich działań w gminie jest: „Wieluń sprzyja” ujęte w czytelne i charakterystyczne logo.

BEZROBOCIE

Z tabeli zamieszczonej poniżej wynika, iż na przestrzeni pięciu lat zmalała nieznacznie ogólna liczba osób pracujących, wzrosła liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych, a także wzrósł procentowo udział osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym.

Jednak pomimo tego, Powiat Wieluński znajduje się na jednej z najlepszych pozycji w województwie, jeśli chodzi o bezrobocie. W roku 2012, stopa bezrobocia wyniosła tu 12,3%, wobec średniej w regionie 14,3%. Zanotowany w powiecie w latach 2008-2012 wzrost stopy bezrobocia (spowodowany w istotnym stopniu ogólnym pogorszeniem się koniunktury gospodarczej w kraju i zagranicą), wyniósł ok. 152% - nieco mniej niż średnio w całym regionie łódzkim.

Tabela 26: Bezrobocie w gminie Wieluń w latach 2010-2012

	Jednostka miary	2010	2011	2012
BEZROBOCIE				
Bezrobotni zarejestrowani wg płci				
Ogółem	Osoba	1725	1750	1925
Mężczyźni	Osoba	915	910	979
Kobiety	Osoba	810	840	946
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci				
Ogółem	%	8,0	8,3	9,2
Mężczyźni	%	8,2	8,3	8,9
Kobiety	%	7,8	8,3	9,4
PRACUJĄCY WEDŁUG INNEGO PODZIAŁU NIŻ PKD				
Pracujący wg płci				
Ogółem	Osoba	11188	11294	10453
Mężczyźni	Osoba	5543	5674	5304
Kobiety	Osoba	5645	5620	5149

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Według danych za rok 2011, liczba osób pracujących przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosiła w powiecie 51 osób, co stawiało go na 3. miejscu w województwie (za powiatem bełchatowskim oraz skierniewickim, na równi z miastem Piotrków Trybunalski). Dla porównania, wskaźnik ten w regionie w roku 2011 osiągnął średnią 45 osób, natomiast w stolicy województwa wyniósł 50 osób.

W roku 2012 w powiecie wieluńskim zarejestrowane były 4.232 osoby bezrobotne. W stosunku do roku 2008 stanowiło to ponad 42% wzrost bezrobocia. Najwięcej osób bezrobotnych zarejestrowano przy tym w gminie Wieluń (1925 osób bezrobotnych w roku 2012) a najmniej (181) w gminie Skomlin.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

Tabela 27: Poziom bezrobocie w gminach powiatu wieluńskiego w roku 2008 i 2012

Gmina	Liczba osób		Tempo wzrostu
	2008	2012	2008 = 100
Biała	169	259	153,3
Czarnożyły	141	234	166,0
Konopnica	158	205	129,7
Mokrsko	187	264	141,2
Osjaków	189	246	130,2
Ostrówek	165	231	140,0
Pątnów	224	309	137,9
Skomlin	108	181	167,6
Wieluń	1353	1925	142,3
Wierzchnas	269	378	140,5
RAZEM	2953	4232	142,8

Źródło: GUS

Z informacji Powiatowego Urzędu Pracy za rok 2012 wynika, że w ogólnej liczbie bezrobotnych w końcu 2012 r. wysoki odsetek stanowią nadal bezrobotni zamieszkali na terenach wiejskich, których liczba według stanu na koniec analizowanego okresu wynosiła 2750 osób (tj. 65,0% zarejestrowanych) oraz bezrobotni bez prawa do zasiłku – 85,0% ogółu bezrobotnych. Kobiety stanowiły natomiast 49,0% wszystkich bezrobotnych. W porównaniu z analogicznymi danymi z 2011 roku obserwujemy wzrost wskaźnika udziału osób poprzednio pracujących, w tym zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy, osób zamieszkałych na wsi, kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka. Obniżeniu uległ natomiast odsetek osób bez prawa do zasiłku, osób dotychczas niepracujących, osób w okresie do 12 m-cy od dnia ukończenia szkoły, długotrwale bezrobotnych oraz bez doświadczenia zawodowego. Osoby zaliczone przez ustawodawcę do grupy osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy stanowiły w końcu 2012 r. 91,6% ogółu zarejestrowanych. Wśród nich najliczniejsze populacje to: osoby bez wykształcenia średniego, długotrwale bezrobotni, osoby w wieku do 25 lat i osoby bez doświadczenia zawodowego. Dla porównania przedstawiono tabelę pokazującą Gminę Wieluń na tle jednostek porównawczych.

Tabela 28: Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci

Jednostka terytorialna	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	2012	2012	2012
	%	%	%
Opoczno	10,8	8,9	12,8
Łask	12,1	11,4	12,9
Wieluń	9,2	8,9	9,4
Polska - Gminy Miejsko – Wiejskie	9,7	8,8	10,8

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

Łódzkie – Gminy Miejsko - Wiejskie	10,2	9,5	11,0
------------------------------------	------	-----	------

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Jak widać, na tle województwa i w porównaniu z gminami: Łask i Opoczno, Wieluń wypada najkorzystniej, z wartością 9,2% bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.

POMOC SPOŁECZNA W POWIECIE WIELUŃSKIM

W kontekście pomocy społecznej, dostępności do świadczeń medycznych, stanu zdrowia mieszkańców, miernikiem atrakcyjności miasta do zamieszkania jest również dostęp i poziom świadczonych usług w tych obszarach. W województwie łódzkim ilość gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w 2012 roku wynosiła 85 180. W powiecie wieluńskim z pomocy skorzystało w 2012 r. – 1945 osób (w powiecie opoczyńskim – 2796, a w łaskim – 1527). W Gminie Wieluń w 2012 roku korzystających z pomocy gospodarstw było 749, a w miastach porównawczych: Opoczno (1173 osób), Łask (834 osób). Najmniej również jest udziału osób w wieku produkcyjnym korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób w tym wieku w 2012r. Dla powiatu wieluńskiego jest to 6,5% (powiat opoczyński – 10,3%, powiat łaski – 7,3%).

W 2012r. w Gminie Wieluń było 1106 rodzin, które otrzymywały zasiłki na dzieci (dla porównania: w Gminie Opoczno – 1541rodzin, w Gminie Łask – 1076 rodzin).

Zadania z zakresu pomocy społecznej dla mieszkańców Gminy Wieluń realizuje Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, za pośrednictwem odpowiednich działów i komórek organizacyjnych. Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania własne gminy (wśród nich część stanowią zadania obowiązkowe) oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. Ośrodek realizuje zadania gminy w kilku zakresach. Do najważniejszych z nich należą przyznawanie i wypłacanie świadczeń finansowych, udzielanie pomocy rzeczowej (m.in. udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku i odzieży, dożywianie dzieci), organizowanie i prowadzenie usług opiekuńczych, organizowanie i prowadzenie placówek zaspakajających potrzeby socjalne mieszkańców gminy (Dom Pracy Socjalnej, Warsztat Terapii Zajęciowej), podejmowanie działań na rzecz aktywizacji zawodowej mieszkańców gminy we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy oraz problematyka przemocy w rodzinie. Ponadto Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Wieluniu powierzone są zadania związane z ustaleniem uprawnień i wypłatą świadczeń rodzinnych, świadczeń alimentacyjnych oraz pomocy materialnej dla uczniów. Wieluń należy do Stowarzyszenia Zdrowych Miast Polski oraz uczestniczy w programach szczepień.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

Tabela 29: Powody przyznania pomocy w roku 2004 i w roku 2012

Trudne sytuacje życiowe stanowiące podstawę przyznania pomocy	Liczba rodzin	
	Rok 2004	Rok 2012
Ubóstwo	652	567
Sieroctwo	2	0
Bezdomność	16	21
Potrzeba ochrony macierzyństwa	125	123
Bezrobocie	596	490
Niepełnosprawność	293	302
Długotrwała lub ciężka choroba	264	338
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	189	133
W tym: rodziny niepełne	137	101
Rodziny wielodzietne	58	37
Przemoc w rodzinie	0	5
Alkoholizm	51	106
Narkomania	1	3
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	13	14
Zdarzenie losowe	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS-03 za 2004 i 2012 rok

Obok bieżących form świadczeń w pomocy środowiskowej, Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieluniu oferuje instytucjonalną pomoc dla osób niepełnosprawnych – Warsztat Terapii Zajęciowej. Warsztat realizuje zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej zmierzające do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności każdego uczestnika, w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia oraz niezbędnych do możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia. W 2004 roku było 23 uczestników, a w 2012 roku 25.

Instytucjonalną formą pomocy jest Dom Pracy Socjalnej, w ramach którego prowadzone są:

- Świetlica środowiskowa w Wieluniu / dwie grupy/,
- Świetlica środowiskowa w Olewinie / od 2006 roku/,
- Świetlica seniora,
- Punkt pomocy wolontarystycznej /od września 2005r./,
- Punkt Informacyjny i Poradnictwa dla osób dotkniętych zjawiskiem przemocy/ od 2011r./,
- Punkt wydawania ciepłego posiłku (w okresie zimowym).

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

Ponadto w Wieluniu działa Środowiskowy Dom Samopomocy (ŚDS), który jest ośrodkiem wsparcia dziennego dla osób z zaburzeniami psychicznymi (upośledzonych intelektualnie, przewlekłe chorych psychicznie oraz wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych). Ośrodek prowadzony jest w ramach zadań z zakresu pomocy społecznej zleconych do realizacji gminie przez administrację rządową.

Podstawowym zadaniem ŚDS jest zapewnienie osobom zaburzonym psychicznie wsparcia pozwalającego na zaspokojenie potrzeb życiowych, usamodzielnienie i integrację społeczną, rozumianą, jako przywrócenie możliwości pełnienia powszechnie dostępnych w społeczności ról społecznych. Zasięg terytorialny wsparcia udzielanego przez ŚDS w Wieluniu: Gmina Wieluń, Gmina Biała, Gmina Łubnice, Gmina Pątnów, Gmina Czarnożyły, Gmina Wierzchlas.

Tabela 30: Liczba uczestników wraz z miejscem zamieszkania w latach 2009-2012

	2009			2010			2011			2012		
	Miejsce zamieszkania			Miejsce zamieszkania			Miejsce zamieszkania			Miejsce zamieszkania		
	MiG Wieluń	Powiat wieluński	Inne	MiG Wieluń	Powiat wieluński	Inne	MiG Wieluń	Powiat wieluński	Inne	MiG Wieluń	Powiat wieluński	Inne
Liczba uczestników	30	8	5	27	10	5	27	10	3	29	10	1

Źródło: Opracowanie własne – Środowiskowy Dom Samopomocy

W obszarze pomocy społecznej, jak wskazują mieszkańcy, komplementarne usługi świadczone są na różnych poziomach potrzeb społecznych. Oferta ta, uzupełniona jest o aktywność organizacji pozarządowych, które ściśle współpracują z jednostkami pomocy społecznej. Na tle miast porównawczych, Opoczna i Łasku, Miasto i Gmina Wieluń wypada korzystnie, jeżeli chodzi o mniejszą ilość gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. Jak wynika z rozmów z mieszkańcami istnieje duża świadomość potrzeby funkcjonowania tych instytucji oraz ponoszenia nakładów finansowych z tym związanych.

Analizując dane samorządu oraz analizując przeciętne wynagrodzenia w powiecie wieluńskim, pogłębiając się przyczyną korzystania z pomocy społecznej jest utrzymująca się na przestrzeni lat sytuacja związana z bezrobociem, ubóstwem, a także pogłębiające się zjawiska związane z alkoholizmem, niepełnosprawnością oraz długotrwałą chorobą. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto dla powiatu wieluńskiego w 2008 r. wynosiło 2 276,32 zł., a w 2012 r. wyniosło: 2 778,70 zł. Co w stosunku do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto dla powiatu do średniej krajowej (Polska=100) w 2008r. stanowi – 72%, a w 2012 r. - 74,2%.

Istotnym miernikiem jakości życia mieszkańców jest również dostępność do podstawowych i specjalistycznych świadczeń medycznych. Pod względem dostępności do zakładów opieki zdrowotnej powiat wieluński charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem, wynoszącym 5,5 zakładu opieki zdrowotnej na 10 tysięcy mieszkańców. Pomimo, że jest to wartość niższa niż średnia dla całego województwa (6,1 zakładu opieki zdrowotnej na 10 tysięcy mieszkańców), należy uznać, że powiat zajmuje wysoką, 9 lokatę wśród wszystkich powiatów regionu. Na terenie powiatu wieluńskiego znajduje się jeden szpital, który oferuje 319 łóżek, (co daje 1 łóżko na 244,89 os.). W powiecie opoczyńskim jest dostępnych 230 łóżek, (co daje 1 łóżko na 341,4 os.), a powiecie łaskim 319 łóżek, (co daje 1 łóżko na 159,01 os.) . W Wieluniu znajduje się jedna przychodnia podległa samorządowi terytorialnemu. Pozostałe są w rękach prywatnych. W Opocznie 4, a w Łasku 7. Natomiast liczba lekarzy przypadających na 10 tysięcy mieszkańców daje powiatowi wieluńskiemu 8 lokatę w regionie (18,5 lekarzy na 10 tysięcy mieszkańców). Pomimo, że jest to wartość niższa od średniej notowanej w województwie (24,6), należy uznać, że powiat odznacza się wysoką dostępnością lekarzy.

SYSTEM EDUKACJI NA TERENIE GMINY WIELUŃ

System edukacji świadczy również o atrakcyjności miasta do zamieszkania, stanowi integralną część polityki społecznej. Obejmuje zróżnicowane i adekwatne do potrzeb rynku pracy działania systemu edukacji, tj. przedszkoli, szkół, placówek i instytucji zajmujących się opieką, kształceniem, wychowaniem. Cele, zadania, realizacja i efekty polityki edukacyjnej warunkują czynniki demograficzne, ekonomiczne, historyczne, ustrojowe i społeczne.

System nadzoru oraz obsługi administracyjno- księgowej prowadzonych przez Gminę Wieluń szkół i przedszkoli ma charakter scentralizowany. Zadania organu prowadzącego w zakresie nadzoru organizacyjnego oraz obsługi i bieżącego nadzoru administracyjno- księgowego realizuje Zakład Obsługi Placówek Oświatowo- Wychowawczych (ZOPOW), będący jednostką organizacyjną Gminy Wieluń. Na terenie gminy Wieluń działają obecnie:

- szkoły podstawowe – 10 (w tym jedna prowadzona przez Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich w Częstochowie)
- gimnazja – 4 (w tym jedno prowadzone przez Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich w Częstochowie)
- przedszkola – 4 (w tym jedno niepubliczne prowadzone przez Siostry Antoninki)

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

Poza wymienionymi placówkami funkcjonują również oddziały przedszkolne na wsiach, a gmina Wieluń dofinansowuje także dwie niepubliczne placówki wychowania przedszkolnego.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

Tabela 31: Wykaz placówek szkolnych prowadzonych przez Gminę Wieluń.

Nr	Nazwa szkoły/przedszkola	Boisko do piłki nożnej, siatkówki/ Plac zabaw/ Sala gimnastyczna/
1.	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Henryka Sienkiewicza w Wieluniu	Tak / Nie / Tak
2.	Szkoła Podstawowa nr 4 im. Królowej Jadwigi w Wieluniu	Tak / Nie / Tak
3.	Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 5 im. Powstańców Śląskich w Wieluniu	Tak / Tak / Tak
4.	Szkoła Podstawowa w im. Władysława Bełzy w Bieniędzicach	Tak / Tak / Tak
5.	Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Masłowicach	Tak/ Tak / Nie
6.	Szkoła Podstawowa w Sieńcu	Tak / Tak / Nie
7.	Szkoła Podstawowa im. Wincentego Witosa w Rudzie	Tak / Nie / Tak
8.	Szkoła Podstawowa im. Jana Jarczaka w Gaszynie	Tak / Tak / Nie
9.	Szkoła Podstawowa im. Komisji Edukacji Narodowej w Kurowie	Tak / Tak / Tak
10.	Gimnazjum nr 1 im. Kazimierza Wielkiego w Wieluniu	Tak / Nie / Tak
11.	Gimnazjum nr 2 im. Wieluńskich Batalionów Obrony Narodowej w Wieluniu	Tak / Nie / Tak
12.	Gimnazjum nr 3 im. Ireny Sendlerowej w Wieluniu	Tak / Nie / Tak

Źródło: Tabela przygotowana przez Zakład Obsługi Placówek Oświatowo-Wychowawczych (ZOPOW) w Wieluniu

Tabela 32: Wykaz placówek przedszkolnych prowadzonych przez Gminę Wieluń.

Nr	Nazwa przedszkola	Plac zabaw
1.	Publiczne Przedszkole nr 1 w Wieluniu	Tak
2.	Publiczne Przedszkole nr 2 w Wieluniu	Tak
3.	Publiczne Przedszkole nr 3 w Wieluniu	Tak
4.	Publiczne Przedszkole nr 4 w Wieluniu	Tak

Źródło: Tabela przygotowana przez Zakład Obsługi Placówek Oświatowo – Wychowawczych (ZOPOW) w Wieluniu

We wszystkich Szkołach Podstawowych prowadzonych przez samorząd są boiska szkolne, jedynie Szkoła Podstawowa w Gaszynie nie dysponuje salą gimnastyczną. Placami zabaw dla dzieci klas początkowych dysponują Szkoły Podstawowe nr 5 w Wieluniu, Szkoła Podstawowa w Bieniądzicach, w Gaszynie oraz Kurowie. Na terenie miasta działają 4 samodzielne przedszkola publiczne, w tym jedno z oddziałami integracyjnymi dla dzieci niepełnosprawnych, a ponadto przy każdej szkole podstawowej na wsi funkcjonują oddziały przedszkolne, które obejmują opieką i wychowaniem dzieci w wieku od 3 do 6 lat. Wszystkie przedszkola posiadają place zabaw dla dzieci. Od 2006 roku z budżetu Gminy Wieluń dotowane jest jednooddziałowe Niepubliczne Przedszkole Sióstr Antoninek przy ul. Śląskiej, a od roku 2013 dwie niepubliczne placówki wychowania przedszkolnego: „Zielony Listek” przy ul. Wrocławskiej w Dąbrowie oraz „Odkrywcy Wiedzy” przy ul. Częstochowskiej.

Liczba uczniów szkół podstawowych samorządowych na terenie Miasta i Gminy Wieluń na przestrzeni lat zmalała; w roku szkolnym 2004/05 było ogółem 2215 uczniów, a w 2012/13 było 1735 uczniów. W gimnazjach samorządowych w roku szkolnym 2004/05 było ogółem 1381 uczniów, a w 2012/13 było ich 906. W ciągu ostatnich ośmiu lat nastąpił spadek liczby uczniów w szkołach gminnych o 24%. W tym samym czasie liczba oddziałów zmniejszyła się o 15%. Dysproporcja ta wynika głównie z faktu, że zmniejszająca się liczba uczniów w szkołach wiejskich nie powoduje zmniejszenia liczby oddziałów. Decydujący wpływ na liczbę zatrudnionych nauczycieli ma liczba oddziałów.

W ramach całego systemu kształcenia gmina Wieluń udostępnia swoim uczniom (dane dla wszystkich szkół w gminie: szkół podstawowych, gimnazjów oraz przedszkoli działających na terenie gminy):

- 138 sal lekcyjnych o łącznej powierzchni 7 247 m²,
- 59 pracowni dydaktycznych w tym: 14 sal komputerowych i 9 sal językowych,
- 8 świetlic,
- 10 sal gimnastycznych.

Spada również liczba uczniów przypadających na jeden komputer z dostępem do Internetu w szkołach. Jedynie w liceach ogólnokształcących ta liczba wzrosła.

Szkoły podstawowe (bez specjalnych) w 2005 r. – 48,06 osób, a w 2012 – 21,79 osób.

Gimnazja w 2005 r. – 24,93, a 2012 – 13,21 osób.

Szkoły zawodowe bez policealnych w 2008 r. – 10,07, a 2012 - 4,26 osób.

Licea ogólnokształcące w 2008 r. – 11,30, a 2012 – 16,43 osób.

Od roku 2013/14 na zajęciach z informatyki (zajęciach komputerowych) obowiązuje zasada jeden uczeń – jeden komputer. Wieluńskie szkoły spełniają ten warunek – także z zastosowaniem podziału klasy na grupy.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

W Gimnazjum nr 2 w Wieluniu działa ekopracownia wyposażona w pomoce dydaktyczne związane z edukacją ekologiczną, sprzęt audio-video, komputerowy i fotograficzny. Ekopracownia ma służyć ciekawszej i skuteczniejszej edukacji młodzieży.

KIERUNKI KSZTAŁCENIA

Na terenie Wielunia znajdują się szkoły ponadgimnazjalne prowadzone przez Powiat. Są to zasadnicze szkoły zawodowe (4 placówki, w tym jedna szkoła specjalna), licea ogólnokształcące (7 placówek, z czego cztery jednostki kształcą dorosłych), licea profilowane (2), technika (3) i uzupełniające technika (1). Ponadto w Wieluniu zlokalizowane są trzy szkoły policealne i Ośrodek Kształcenia Zawodowego. Kształcenie ustawiczne może odbywać się również w niepublicznych placówkach kształcenia ustawicznego i praktycznego, które funkcjonują w Wieluniu (5 placówek). W szkołach ponadgimnazjalnych występują kierunki: architektura krajobrazu, geodezja i budownictwo, grafika komputerowa, informatyka, hotelarstwo, handel. Ponadto oferta kształcenia dotyczy takich zawodów jak: sprzedawca, piekarz, wędliniarz, elektryk, ślusarz, stolarz, cieśla, murarz-tylnik, monter zabudowy, monter sieci i urządzeń sanitarnych, kucharz, cukiernik, mechanik samochodowy, elektromechanik pojazdów samochodowych, fryzjer. W szkołach policealnych dla dorosłych występują kierunki: ekonomiczne i administracyjne, medyczne, związane z usługami dla ludności, m.in. ochrona i bezpieczeństwo.

(dane: GUS).

Na terenie Wielunia funkcjonuje również szkoła muzyczna I stopnia. Szansą rozwoju w przyszłych latach może stać się otwarcie szkoły muzycznej II stopnia.

Wieluńskie szkoły – z nielicznymi wyjątkami – osiągają wyniki z egzaminów na poziomie lub powyżej średnich krajowych. Stan taki należy zaliczyć do zadowalających. Niepokoić może natomiast zwiększające się zróżnicowanie wyników poszczególnych szkół – zauważalne szczególnie od 2008 roku w szkołach podstawowych i gimnazjach – w części matematyczno-przyrodniczej egzaminu gimnazjalnego.

Tabela 33: Informacja o wynikach sprawdzianu po klasie VI szkoły podstawowej w szkołach prowadzonych przez Gminę Wieluń w roku szkolnym 2012/13

Lp.	Szkoła	Stanin	Średni wynik			
			Szkoła	Powiat	Województwo	Kraj
1.	Szkoła Podstawowa w Rudzie	Wysoki	26,5	23,76	23,99	24,03
2.	Szkoła Podstawowa w Sieńcu	Niżej średni	21,5			
3.	Szkoła Podstawowa w Bieniędzicach	Wysoki	27,67			

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

4.	Szkoła Podstawowa w Kurowie	Średni	23,55			
5.	Szkoła Podstawowa w Masłowicach	Niżej średni	22			
6.	Szkoła Podstawowa w Gaszynie	Średni	22,71			
7.	Szkoła Podstawowa nr 2 w Wieluniu	Wyżej średni	25,54			
8.	Szkoła Podstawowa nr 4 w Wieluniu	Wyżej średni	24,53			
9.	Szkoła Podstawowa nr 5 w Wieluniu	Wysoki	26,39			

Źródło: Tabela przygotowana przez Zakład Obsługi Placówek Oświatowo – Wychowawczych (ZOPOW) w Wieluniu

Tabela 34: Informacja wynikach egzaminu gimnazjalnego w szkołach prowadzonych przez Gminę Wieluń w roku szkolnym 2012/13

Lp.	Szkoła	W zakresie	Stanin	Średni wynik	
				Szkoła	Województwo
Część matematyczna - przyrodnicza					
1.	Gimnazjum nr 1	Matematycznym	Wyżej średni	14,96	14,05
		Przyrodniczym	Wyżej średni	17,46	16,71
2.	Gimnazjum nr 2	Matematycznym	Wysoki	16,16	14,05
		Przyrodniczym	Wysoki	18,69	16,71
3.	Gimnazjum nr 3	Matematycznym	Wyżej średni	14,99	14,05
		Przyrodniczym	Wyżej średni	17,64	16,71
Część humanistyczna					
1.	Gimnazjum nr 1	Historii	Wyżej średni	19,42	19,13
		Języka polskiego	Wyżej średni	20,58	20,05
2.	Gimnazjum nr 2	Historii	Bardzo wysoki	21,38	19,13
		Języka polskiego	Wysoki	22,55	20,05
3.	Gimnazjum nr 3	Historii	Wyżej średni	19,61	19,13
		Języka polskiego	Wyżej średni	20,87	20,05
Język obcy					
1.	Gimnazjum nr 1	J. angielskiego	Wyżej średni	26,81	25,20

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

		(podstawowy)			
		J. angielski (rozszerzony)		18,74	18,23
		J. niemiecki (podstawowy)	Wyżej średniej	24,83	23,32
		J. niemiecki (rozszerzony)		13,72	15,91
2.	Gimnazjum nr 2	J. angielski (podstawowy)	Średni	25,12	25,20
		J. angielski (rozszerzony)		26,11	18,23
		J. niemiecki - podstawowy	Wysoki	28,71	23,32
		J. niemiecki (rozszerzony)		18,14	15,91
3.	Gimnazjum nr 3	J. angielski (podstawowy)	Wysoki	27,89	25,20
		J. angielski (rozszerzony)		21,44	18,23
		J. niemiecki (podstawowy)	Wyżej średni	24,13	23,32
		J. niemiecki (rozszerzony)		11,60	15,91

Źródło: Tabele przygotowane przez Zakład Obsługi Placówek Oświatowo – Wychowawczych (ZOPOW) w Wieluniu

Na terenie Gminy Wieluń funkcjonują dwa oddziały żłobkowe (przy przedszkolach prowadzonych przez Gminę), które dysponują łącznie 35 miejscami. Natomiast w miastach porównawczych nie ma żłobków, istnieją jedynie oddziały oferujące w powiecie opoczyńskim 20 miejsc, a w powiecie łaskim 24 miejsca dla dzieci.

W Wieluniu zlokalizowane zostały również ośrodki zamiejscowe: Akademia Humanistyczno - Ekonomiczna Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny AHE w Łodzi oraz Społeczna Akademia Nauk

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

w Wieluniu (dawniej Społeczna Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania w Łodzi. Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny w Wieluniu).

W Wieluniu można uzyskać tytuł licencjata na kierunku administracja, oferowanych przez AHE Wieluń. W Społecznej Akademii Nauk w Wieluniu kształcenie odbywa się na kierunku zarządzanie oraz pedagogika, w ramach tych kierunków słuchacze mogą otrzymać zarówno tytuł licencjata, jak i magistra.

Wnioski:

- Z danych zebranych przez Urząd Miejski w Wieluniu wynika, że w ostatnich latach (począwszy od 2004 r. do 2013 r.) utrzymuje się stała tendencja spadkowa w liczbie uczniów, dotyczy to szkół podstawowych i gimnazjów. Jest to wyraźny wynik niżu demograficznego. Sytuacja ta powoduje zmniejszenie liczby oddziałów w szkołach.
- Ogólnie można uznać, że stan wiedzy uczniów – poziom nauczania w gminie jest na bardzo dobrym poziomie.
- Uczniowie wieluńskich szkół osiągają wyniki z egzaminów na poziomie lub powyżej średnich krajowych.
- Spadek liczby uczniów wpływa na wysokość części oświatowej subwencji ogólnej. Wskutek tego zwiększa się luka pomiędzy bieżącymi kosztami funkcjonowania szkół a subwencją. Koniecznym jest wypełnienie jej dochodami własnymi gminy. Zjawisko to niekorzystnie rzutuje na jednostkowe koszty kształcenia uczniów.
- Wskaźniki dotyczące liczby uczniów na 10 tys. ludności w województwie łódzkim na wszystkich szczeblach nauczania również należą do stosunkowo niskich. Słabością oferty edukacyjnej na terenie województwa łódzkiego jest niedopasowanie profili kształcenia w szkołach zawodowych, liceach profilowanych i technikach do potrzeb rynku pracy, co przejawia się deficytem kierunków technicznych

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego woj. łódzkiego

WYNIK ANALIZY SWOT W OBSZARZE

Tabela 35: – SWOT w obszarze II.

Mocne strony	Słabe strony
• Dobra lokalizacja (droga S8) • Dobra lokalizacja energetyczna (zasilanie z kilku stron) • Wysokiej jakości oferta edukacyjna do poziomu szkół ponadgimnazjalnych • Przychylność władz dla inwestorów	• Wzrastające bezrobocie • Brak obwodnic miasta • Niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych i socjalnych, słaba polityka lokalowa • Wieluń traci na atrakcyjności wieczorem, brak atrakcji i imprez wieczorem

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

- Niski poziom zadłużenia gminy - Bogata oferta kulturalna (MZW, MGBP, WDK, SDK, jednostki oświatowe, sport, rekreacja) - Dostępność do infrastruktury publicznej (US, ZUS, policja, straż pożarna, sąd, SPZOZ) - Dbłość o osoby zagrożone wykluczeniem społecznym – poprzez instytucje pomocowe zaspakajające potrzeby osób i rodzin z zaburzonym funkcjonowaniem, problemami opiekuńczo - wychowawczymi (pomoc środowiskowa, instytucjonalna – wykwalifikowana kadra w tym zakresie) - Duży udział firm zatrudniających pow. 50 osób.	- Brak mocnej identyfikacji ziemi wieluńskiej - Brak ścieżek rowerowych w mieście - Kosztowna sieć szkół - Niewystarczająca ilość miejsc w żłobkach publicznych - Mała ilość urodzeń, społeczeństwo starzejące się - Brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych - Brak podjazdów w budynkach użyteczności publicznej - Niedostateczna ilość połączeń komunikacji publicznej miasta z gminą i regionem - Parkingowych (osiedla, szkoły, przychodnie zdrowia)
Szanse	Zagrożenia
- Możliwość wykorzystania funduszy UE i resortowych - Budowa infrastruktury komunikacyjnej (drogi, linia kolejowa) - Powstanie w pobliżu Wielunia kopalni odkrywkowej w Złoczewie – potencjalne miejsca pracy	- Wysokie skutki społeczne związane z emigracją zarobkową - Rozwój sąsiednich aglomeracji miejskich - Niestabilność prawa oświatowego - Na gminy zrzuca się coraz więcej zadań, nie kierując na niewystarczającej wielkości środków finansowych - Niewłaściwy rozdział środków samorządowych - często decyzje zapadają na szczeblu krajowym - Budowa kopalni w Złoczewie spowoduje negatywny wpływ na środowisko (lej depresyjny)

OBSZAR: WIELUŃ – MIEJSCE TURYSTYKI AKTYWNEJ (W TYM GEOTURYSTYKA) W OPARCIU O JURĘ

Obszar ten opisuje Gminę Wieluń, jako miejsce atrakcyjne zarówno pod względem przyrodniczym jak i kulturowym, jako obszar o potencjale ciągłego rozwoju turystyki aktywnej o zasięgu ponadregionalnym. Wykorzystujący ukształtowanie terenu, unikatowe elementy krajobrazu wynikające z procesów geologicznych, które występują na tym obszarze od ponad 170 mln lat.

POŁOŻENIE NA JURZE

Gmina miejsko-wiejska Wieluń położona jest w południowo-zachodniej części województwa łódzkiego na pograniczu mezoregionów fizycznogeograficznych: Wyżyny Wieluńskiej (południowa i środkowa część gminy) wchodzącej w skład Wyżyny Śląsko-Krakowskiej oraz Wysoczyzny Złoczewskiej (część północno-zachodnia gminy) i Kotliny Szczercowskiej (część północno-wschodnia) należących do Niziny Południowo-Wielkopolskiej.

Szerokie pasmo wyżynne ciągnące się od okolic Krakowa do Częstochowy i jeszcze dalej – aż po okolice Wielunia i Działoszyna na północ, wyróżnia się obecnością malowniczych jurajskich skałek wapiennych nadających mu specyficzny charakter. Dlatego też krajobraz m.in. Wielunia i jego okolic zawdzięcza swój wygląd procesom geologicznym występującym tu od ponad 170 mln lat. Krajobraz ten ukształtował także w czasach najmlodszych historię rozwoju osadnictwa i cywilizacji ludzkiej.

ZABYTKI I CIEKAWE MIEJSCA ZIEMI WIELUŃSKIEJ

Miasto wraz z okolicą stanowi obszar o niezwyklej krajobrazie, gdzie w niepowtarzalny sposób przenikają się walory historyczne z przyrodniczymi, kulturowe z krajobrazowymi, tworząc jedyny w swoim rodzaju pejzaż i klimat.

W gminnym rejestrze zabytków znajdują się:

Dąbrowa

- kościół par., ob. par. p.w. Św. Wawrzyńca, XIV, nr rej.: 936 z 30.12.1967

Gaszyn

- kościół par., ob. par., p.w. NMP, drewniany., pocz. XVI, nr rej.: 937 z 30.12.1967
- otoczenie kościoła, nr rej. A/65 z 12.11.2008

Kadłub

- kościół par. p.w. Św. Andrzeja Apostoła, drewn., XVI, 1948, nr rej.: 303-XIV-17 z 28.04.1949 oraz 302 z 30.12.1967

Kurów

- wiatrak, 1888, nr rej.: 339 z 06.10.1986

Masłowice

- dwór, 1 poł. XIX, nr rej.: 361/88 z 26.05.1988

Ruda

- kościół par. p.w. Św. Wojciecha, XII, XV-XIX, nr rej.: 953 z 30.12.1967
- dwór, 1851, nr rej.: 362 z 20.09.1988

Wieluń

- Zespół Klasztorny Augustianów, XIV-XVIII:
- Kościół p.w. Bożego Ciała, Nr Rej.: 961 Z 30.12.1967
- Klasztor - Plebania, Nr Rej.: 962 Z 30.12.1967
- Dzwonnica, Nr Rej.: 963 Z 30.12.1967
- d. Zespół Klasztorny Bernardynek:
- Kościół, ob. Ewangelicki, 1612, XIX, Nr Rej.: 969 Z 30.12.1967
- Klasztor, ob. Muzeum Ziemi Wieluńskiej, XVII-XX, Nr Rej.: 970 Z 30.12.1967
- Zespół Klasztorny Paulinów, ob. Bernardynek, 1393, XVII, XIX:
- Kościół p.w. Św. Mikołaja, Nr Rej.: 336-Xiv-50 Z 28.04.1949 oraz 316 Z 30.12.1967
- Klasztor, Nr Rej.: 960 Z 30.12.1967
- Zespół Klasztorny d. Pijarów, 1740, XIX:

- Kościół, ob. Par. P.W. Św. Józefa, Nr Rej.: 966 Z 30.12.1967
- Plebania, Nr Rej.: 998 Z 25.03.1961
- Klasztor, Nr Rej.: 967 Z 30.12.1967
- Zespół Klasztorny Reformatów, 1629, XVIII:
- Kościół p.w. Zwiastowania NMP, Nr Rej.: 964 Z 30.12.1967
- Klasztor, Nr Rej.: 965 Z 30.12.1967
- Kościół Cmentarny p.w. Św. Barbary, drewn.- mur., XVI, XIX, Nr Rej.: 968 Z 30.12.1967
- d. Zamek - Piwnice (ob. w budynku Starostwa), XIV, Nr Rej.: 971 Z 30.12.1967
- Brama Krakowska, Poł. XIV, XVI, 1842, Nr Rej.: 333-XIV-47 Z 9.09.1949 oraz 318 Z 30.12.1967
- Ratusz, Nr Rej.: 333-XIV-47 Z 9.09.1949 oraz 318 Z 30.12.1967
- Mury Obronne (fragmenty), XIV, Nr Rej.: 405 Z 1948, 972 Z 30.12.1967 oraz 973 Z 30.12.1967
- Brama Kaliska – Nowy Rynek nr rej. A/6 z 30.12.2002 r.

JURA – MIEJSCE ROZWOJU TURYSTYKI AKTYWNEJ (W TYM GEOTURYSTYKI)

Wyżyna Krakowsko – Częstochowsko – Wieluńska zwana też Jurą Krakowsko – Częstochowsko – Wieluńską lub też Jurą Polską jest obszarem predysponowanym do rozwijania turystyki aktywnej, a Miasto i Gmina Wieluń reprezentujące północną część wyżyny może stać się odpowiednim miejscem do objaśnienia jej budowy geologicznej poprzez rozwijanie geoturystyki (w oparciu o unikatowe walory geologiczne Jury Krakowsko-Wieluńskiej sprzed ok. 150 mln lat). Utworzenie Centrum Edukacji o środowisku Jury Krakowsko- Wieluńskiej mogłoby stać się motorem rozwoju tego miejsca.

W obrębie Wyżyny Wieluńskiej szczególną budową geologiczną charakteryzuje się obszar obejmujący bezpośrednie okolice i samo miasto Wieluń. Obszar ten jest mocno podniesiony przez ruchy tektoniczne zwany zrębem Wielunia. Czerwone i pstre piaskowce odsłonięte w kamieniołomie koło Olewina to starsze skały jury środkowej. Interesujące są również skały z przełomu jury środkowej i górnej odsłonięte w dawnych, dzisiaj prawie całkowicie zarośniętych kamieniołomach Kowalskiego w Wieluniu.

Na Wyżynie Wieluńskiej występują budowle rafowe, skamieniałości, jakie występowały w pradawnym morzu jurajskim. Takie budowle rafowe występują dzisiaj, jako wykształcone twarde, skaliste, masywne wapienie, które tworzą ciągi wzniesień w krajobrazie. Innym typem skał wapiennych są wapienie uławiczone (płytkowe), często z krzemieniami, które tworzyły się w morzu jurajskim w obniżeniach pomiędzy budowlami rafowymi. Wapienie te były w przeszłości powszechnie eksploatowane, jako materiał budowlany – większość starych budowli na obszarach wiejskich, a także w Wieluniu jest z tego wybudowana. Z kolei kamieniołomy wzdłuż doliny Warty

dostarczyły niezwykle bogatych kolekcji muszli amonitów. Nazwy te powszechnie używane w pisowni łacińskiej obejmują także niedawno ustanowiony nowy rodzaj amonita Wielunia nadany od łacińskiej nazwy miasta Wieluń.

Atrakcje turystyczne i rozrywka dla mieszkańców i przyjezdnych.

Na terenie Gminy niewątpliwym atutem jest krajobraz naturalnie rzeźbiony poprzez działalność lodowcową, co stanowi potencjał atrakcji turystycznej. Do takich zaliczamy:

Kamieniołomy Kowalskiego to nieczynny, częściowo zarośnięty kamieniołom znajdujący się u zbiegu ulic Częstochowskiej i Polnej. Jego ściana o długości około 250 m wysokości kilku metrów stanowi obecnie jedyne na opisywanym terenie odsłonięcie utworów keloweju. Znaczną część profilu stanowią dolnokelowejskie jasnoszare i żółte skały osadowe (gezy), z nieregularnymi przerostami i krzemieni, odciskami amonitów, małżów, jeżowców i fragmentami łodyg liliowców oraz zalegające powyżej szaro-zielone, miejscami brązowe, organodetrytyczne wapienie margliste z licznymi małżami, jeżowcami, amonitami i belemnitami.

Piaski żelaziste w Olewinie. W Olewinie znajduje się wzgórze zbudowane z najstarszych odsłaniających się na opisywanym terenie skał jurajskich. Są to piaski i piaskowce żelaziste reprezentujące warstwy kościeliskie bajoru dolnego, o charakterystycznej barwie od ochrowo-żółtej do wiśniowo-brunatnej. Odsłaniają się w kilku odkrywkach rozcinających wzgórze, a ich profil został ponadto rozpoznany w licznych wierceniach studziennych w rejonie Wielunia. Kamieniołom zlokalizowany poniżej szczytu wzgórza na jego południowo-zachodnim zboczu, został objęty ochroną prawną. Jest to stanowisko dokumentacyjne ważne pod względem naukowym i dydaktycznym miejsce występowania warstw kościeliskich. Nieczynne dziś kamieniołomy były eksploatowane w latach międzywojennych, a następnie w drugiej połowie XX w. Odporne na wietrzenie piaskowce stanowiły cenny budulec już kilka wieków wcześniej, posłużyły m.in. do budowy kościoła parafialnego p.w. Św. Wojciecha BM w Rudzie. Ponadto w Olewinie znajduje się **Stanowisko dokumentacyjne**. Na wzgórzu 197,8 m n.p.m. o pow. 0,52 ha ulokowana jest odkrywka geologiczna w kamieniołomie piaskowca żelazistego, którego pokłady tworzą tutaj zrąb tektoniczny.

Na terenie Gminy znajdują się parki miejskie, lasek oraz ogród botaniczny.

Park Miejski im. Żwirki i Wigury – park powstał w 1852 r. według projektu inżyniera powiatu Karola Brochockiego na miejscu fosy i murów obronnych między dzisiejszymi ulicami Śląską i Krakowskie Przedmieście, wzdłuż ul. Piłsudskiego. Park obejmuje powierzchnię 3,95 ha.

Na drzewostan parku składają się buki, klony pospolite, wiązy pospolite, dęby szypułkowe, kasztanowce zwyczajne, jesiony wyniosłe, robinie akacjowe, lipy, brzozy i wierzy. Najokazalsze drzewa rosną w najstarszej części parku wzdłuż ul. Piłsudskiego.

Lasek Miejski – Park leśny położony po północnej stronie ul. Wojska Polskiego, sąsiadujący ze stadionem WKS, gruntami wsi Turów i ogródkami działkowymi. Główną osią założenia parkowego jest aleja spacerowa równoległa do ul. Wojska Polskiego. Drzewostan stanowią w dużym stopniu nasadzenia z lat 20-tych – modrzewie, sosny, świerki i dęby. Cały park ma powierzchnię 37,76 ha.

W 1998-2000 z części Lasku Miejskiego wydzielono Wieluński Ogródek Botaniczny.

Wieluński Ogródek Botaniczny – W latach 1998-2000 ogrodzono 10 ha Lasku Miejskiego i ustanowiono tam ogródek botaniczny. Rosną tu świerki, sosny, brzozy, dęby i olsze z nasadzeń z lat 20 XX w.

Rezerwat „Lasek Kurowski” – Został utworzony 24 listopada 1983 r. i obejmuje powierzchni ogólnej (wg SILP) 22,07 ha, w tym powierzchni nieleśnej 0,24 ha. Celem ochrony jest zachowanie naturalnych zbiorowisk łąkowych z udziałem jodły oraz olsu i łągu olszowego.

W rezerwacie występują następujące zespoły roślinne; szuwar sitowia leśnego (*Scripetum silvatici*), ols porzeczkowy (*Ribonigri – Alnetum*), łąg jesionowo – olszowy (*Circae – Alnetum*), subkontynentalny las łąkowy (*Tilio – Carpinetum*).

Na terenie gminy znajdują się drzewa – pomniki przyrody. W Rudzie na terenie zespołu podworskiego (dąb szypułkowy o obwodzie 500 cm), w Olewinie na terenie zespołu podworskiego (32 buki zwyczajne o obwodach 110-260 cm i lipa drobnolistna 550 cm) oraz przy drodze topola biała w obwodzie 560 cm, w Masłowicach w parku dworskim cis pospolity o obwodzie 170 cm, 5 dębów szypułkowych 480, 460, 480, 390 i 430 cm, orzech czarny 290 cm, klon zwyczajny 410 cm, wiąz szypułkowy 330 cm, dąb bezszypułkowy 330 cm i lipa drobnolistna 340 cm. Wszystkie drzewa objęto ochroną w dniu 3 lutego 1998 r., jako pomniki przyrody.

Muzeum Ziemi Wieluńskiej – mieści się w dawnym budynku klasztornym Sióstr Bernardynek. Kościół i klasztor ufundowała Anna Koniecpolska w latach 1612-1615, a na przestrzeni lat był odnawiany i przebudowywany. Obecnie budynek poklasztorny pełni szczególną funkcję, znajduje się w nim Muzeum Ziemi Wieluńskiej z bogatymi zbiorami dokumentującymi historię Wielunia i ziemi wieluńskiej. Ekspozycja „Pradzieje ziemi wieluńskiej” obejmuje dzieje od czasów najdawniejszych do wczesnego średniowiecza. Wystawa „Tragedia Wielunia – 1 września 1939 r.” upamiętnia przedwojenne miasto oraz zniszczenia dokonane przez niemieckie lotnictwo. Wystawa etnograficzna „Życie codzienne wsi wieluńskiej na pocz. XX wieku” pokazuje m.in. rekonstrukcję typowej dla ziemi wieluńskiej chałupy wąskofrontowej, a także kolekcję stroju ludowego i współczesnej sztuki ludowej. Ważna część zbiorów **Muzeum Ziemi Wieluńskiej** znajduje się w jego **Oddziale – Muzeum Wnętrz Dworskich w Ożarowie**. Dwór wzniesiono w 1757 r., w stylu późnego baroku. Posiada konstrukcję

zrębową i jest zbudowany z modrzewiowego drewna, osadzony na kamiennie-ceglanym fundamencie. Obiekt zbudowano na planie prostokąta, do którego przylegają na rogach cztery alkierze. Dwór przykrywa dach łamany, tzw. polski, kryty gontem. Stylowe wnętrza zaadoptowano na potrzeby ekspozycji obrazującej kulturę ziemiańską. Wystawy organizowane są również w oficynie, wzniesionej w okresie I wojny światowej, a znajdującej się w pobliżu pięknie położonych stawów. Obiekty otoczone są parkiem z okazałymi drzewami, z których wiele jest pomnikami przyrody. Dwór słynie z kameralnych koncertów. Warto również zwiedzić muzealny wiatrak znajdujący się niedaleko Ożarowa.

Na terenie gminy funkcjonują również obiekty wraz z zapleczem rozrywkowo-turystycznym. Zaplecze to skupia się głównie wokół działalności sportowo-rekreacyjnej, na którą składają się: pływalnia kryta oraz basen odkryty (otwarte sezonowo), hala sportowa z płytą główną wielkości 45x28,6 m z pełnowymiarowymi boiskami do piłki ręcznej, koszykowej i siatkowej, z widownią na 297 miejsc, sala sportowa wraz z zapleczem oraz siłownią, stadion miejski wraz z boiskami, bieżnią, trybunami na 650 miejsc, boiskami treningowymi, budynkami mieszczącymi szatnie i magazyny. Na terenie miasta znajdują się również kompleksy boisk Orlik 2012 mieszczące boiska do piłki nożnej, ręcznej, tenisa wraz z dodatkowymi boiskami do piłki siatkowej i plażowej. Dodatkowymi elementami atrakcji rekreacyjno-sportowymi są kręgielnia oraz sezonowo otwierane lodowisko.

W 2014 roku planowane jest zakończenie remontu kinoteatru Syrena.

Na terenie Wielunia funkcjonuje Punkt Informacji Turystycznej, czynny od poniedziałku do piątku od 8.00 – 16.00.

BAZA NOCLEGOWA I GASTRONOMICZNA GMINY WIELUŃ I OKOLIC

Gmina Wieluń posiada zarówno bazę hotelową jak i motelową. Baza hotelowa obejmuje hotele oferujące zarówno noclegi jak i organizację konferencji, imprez okolicznościowych itp. Na bazę tę składają się:

- Hotel-Restauracja Zielona Weranda oferujący 24 pokoje;
- Hotel Maraton oferujący 12 pokoi, w tym 27 miejsc noclegowych;
- Hotel Luna z restauracją i barem oferujący 20 miejsc noclegowych.
- Zajazd Boryna.

Poza nimi na terenie Gminy Wieluń znajdują się restauracje z szeroką ofertą dań i potraw. Dla mniej wymagających gości na terenie gminy znajduje się 21 obiektów świadczących usługi z zakresu agroturystyki. W 2014 roku oddany będzie u zbiegu ulic Królewskiej i Barycz nowoczesny obiekt hotelowy z funkcjami rekreacyjno – handlowymi. Hotel oferować będzie do 30 miejsc noclegowych.

Tabela 36. Infrastruktura i ruch turystyczny w powiecie wieluńskim na tle powiatu łaskiego i opoczyńskiego w województwie łódzkim w latach 2008-2011

Powiaty	Ogółem		Miejsca noclegowe na 1000 ludności		Udzielone noclegi na 1000 ludności		
	2008	2011	2008	2011	2008	2011	2008=100

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

Wieluński	17	18	11,70	11,63	1085,92	1009,49	93,0
Łaski	4	6	4,35	4,35	356,94	285,24	79,9
Opoczyński	4	6	1,21	2,09	107,76	165,14	153,2
Średnia dla woj. łódzkiego	9	12	6,13	7,85	609,05	713,88	133,28

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

W planie zagospodarowania województwa Gmina Wieluń zaliczana jest do obszarów posiadających słabą infrastrukturę bazy turystycznej do projektowanych szlaków ponadregionalnych. Pod względem liczby obiektów zbiorowego zakwaterowania oraz miejsc noclegowych województwo łódzkie należy do jednego z najsłabiej zagospodarowanych turystycznie, zajmując 13 pozycję w kraju. Liczba miejsc noclegowych ogółem dla województwa wynosi 16 099 (2,8% bazy ogólnokrajowej), w tym około 12 280 całorocznych (wg GUS w 2008 r.). Z punktu widzenia jakości świadczenia usług istotne są obiekty skategoryzowane (86). Największą liczbę wśród obiektów tego typu stanowią hotele (62), ale pod względem liczby miejsc w tych obiektach Łódzkie znajduje się na 10 miejscu w Polsce. Wśród hoteli są tylko 3 czterogwiazdkowe(Łódź, Ossa, Spała), dominują zaś dwu- i trzygwiazdkowe, których największa koncentracja występuje w Łodzi (17). Brakuje zatem hoteli o wysokim standardzie, stanowiących zaplecze dla rozwijającej się turystyki.

Z danych dotyczących liczby turystów przybyłych do województwa łódzkiego w 2012 r. wynika, iż powiat wieluński charakteryzuje się średnim poziomem odwiedzin – pomiędzy 25-50 tys. (średnim ruchem turystycznym) w porównaniu do pozostałych powiatów.

Według stopnia wykorzystania poszczególnych obiektów noclegowych, powiat wieluński utrzymuje się na wysokim poziomie – ok. 30% w ciągu całego roku 2012.r. Widać tu, że poziom ten jest większy od średniej całego województwa łódzkiego

Tabela 37. Noclegi udzielone w porównaniu z jednostkami porównawczymi

Osoby	WIELUŃ		OPOCZNO		ŁASK	
	2008	2012	2008	2012	2008	2012
Korzystające ogółem z noclegów	2 426	12 390	4 010	3 145	5 296	7 162
Ilość udzielonych noclegów	4 723	16 895	6 565	5 119	18 128	17 433

Źródło: bank danych lokalnych GUS

Jedynie w Wieluniu znacząco wzrosła ilość udzielonych noclegów oraz wzrosła liczba osób korzystających z noclegów w latach 2008-2012. Miasto porównawcze Opoczno zanotowało spadek.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

Natomiast Łask zanotował nieznaczny wzrost jedynie w liczbie osób korzystających z noclegów.

Źródło: <http://www.informacja.wielun.pl>, <http://www.wielun.pl>

Wnioski diagnostyczne na podstawie analizy SWOT w obszarze

Tabela 38. SWOT w obszarze Wieluń - miejsce turystyki aktywnej (w tym geoturystyka) w oparciu o Jurę

Mocne strony	Słabe strony
• Urozmaicony krajobraz Jury • Występowanie unikalnych gatunków roślinności typowej dla Jury • Stare Miasto w Wieluniu • Imprezy kulturalne, społeczne, historyczne, promujące historie i walory Wielunia i okolic oraz aktywny wypoczynek • Muzeum Ziemi Wieluńskiej wraz z dworem i parkiem w Ożarowie • Bogaty rynek wydawniczy dotyczący Wielunia i okolic • Punkt informacji Turystycznej oraz infokioski • Szlaki rowerowe i konne – bardzo dobrze rozwinięta sieć szlaków, z której chętnie korzystają mieszkańcy • Dobra i niedroga sieć gastronomii • Amonit wieluński • Kreowanie marki „Nadwarciański szlak bursztynowy”	• Brak taniej bazy noclegowej • Wieluń traci na atrakcyjności wieczorem, brak atrakcji i imprez wieczorem • Punkt informacji czynny tylko w tygodniu od 8.00-16.00.30 – 15.30 • Brak ścieżek edukacyjnych w miejscach atrakcyjnych, brak tablic informacyjnych o wydarzeniach z osobami wpisującymi się w historię Wielunia • Brak wyeksponowania bogactwa Jury w ofercie i świadomości mieszkańców • Niedocenienie mediów społecznościowych przez Urząd • Brak mocnej identyfikacji ziemi wieluńskiej
Szanse	Zagrożenia
• Istnieją plany związane z opracowaniem projektu Jura • Ujęcie geoturystyki w strategii Wł • Położenie Miasta i Gminy Wieluń w sąsiedztwie atrakcyjnych turystycznie obszarów, położenie w dorzeczu rzeki Warty i rzeki Pyszej.	• Brak wsparcia zewnętrznego na realizację projektu • Brak współdziałania między jednostki samorządu terytorialnego • Kadencyjność władzy • Niestabilna sytuacja finansowa kraju • Utworzenie konkurencyjnych ośrodków w innych miastach

V. Zintegrowana analiza SWOT dla Wielunia

Poniżej prezentowana jest tabela wyników analizy SWOT wraz z jego wartościowaniem. Poszczególnym elementom analizy przyznano punkty od 1 do 3, gdzie 3 oznaczało kluczowy wpływ elementu na rozwój Gminy, 2 oznaczało duży wpływ na rozwój Gminy, natomiast 1 oznaczało mniej istotny wpływ na rozwój Gminy. W wyniku zsumowania wartości otrzymano Opcje strategicznego działania:

Strategia konkurencyjna (mini-maxi) polega na eliminowaniu słabych stron funkcjonowania organizacji oraz budowaniu jej konkurencyjnej siły przez maksymalne wykorzystanie istniejących szans sprzyjających rozwojowi, co uwzględnione zostało w przygotowaniu celów w strategii.

Mocne strony	Słabe strony
• Korzystne usytuowanie względem dużych miejscowości, dobra lokalizacja niedaleko drogi S 8 – 3 • Duży udział firm zatrudniających pow. 50 osób korzystna struktura podmiotów gospodarczych – 3 • Dobra baza rolnicza (kultura zasiewu, mała ilość nieużytków), przetwórstwo rolno-spożywcze – 2 • Bezpieczne miasto – monitoring (współpraca WSM, policji, straży pożarnej, straży miejskiej z mieszkańcami, duża świadomość społeczności lokalnej) – 3 • Bogate tradycje historyczno – kulturalne (zadbane zabytki i ich otoczenie), dobrze działające instytucje kultury, bogata oferta kulturalna i wydawnicza – 3 • Duża powierzchnia zieleni (parki, skwery, planty, ogród botaniczny, place zabaw) – 3 • Wykreowana marka „Nadwarciański szlak bursztynowy” – 3 • Nie do końca wykorzystany potencjał organizacji pozarządowych – 2 • Urozmaicony krajobraz Jury, imprezy kulturalne, społeczne, historyczne, sportowe – 3	• Brak właściwej, fachowej, konkretnej obsługi inwestora przez Urzędy na szczeblu gminnym i powiatowym oraz niewystarczający system zarządzania w urzędach (kontakt z klientem, obsługa, komunikacja wewnętrzna) – 3 • Brak integracji systemu szkolnictwa z potrzebami rynku pracy – 3 • Niedostateczna i przestarzała baza sportowo – rekreacyjna (nie wszystkie szkoły posiadają salę gimnastyczną, przestarzały basen, stadion – 2 • Niewystarczająca ilość miejsc w żłobkach publicznych – 2 • Niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych i socjalnych – 1 • Ubożenie społeczeństwa – 3 • Niekorzystne wskaźniki demograficzne, niska liczba urodzeń – 3 • Brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, brak podjazdów w budynkach użyteczności publicznej – 2 • Brak wyeksponowania bogactwa Jury w ofercie i świadomości mieszkańców, brak mocnej identyfikacji ziemi wieluńskiej

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

(25 pkt)	na zewnątrz - 3 • Brak taniej bazy noclegowej – 3 • Słabo zorganizowany Punkt Informacji Turystycznej – 2 • Niedostateczna ilość połączeń komunikacji publicznej miasta z gminą i regionem – 2 • Odpływ wykwalifikowanych kadr pracowniczych za granicę miasta i państwa – 3 (32 pkt)
Szanse	Zagrożenia
• Istnieją plany związane z opracowaniem projektu Jura, • Ujęcie geoturystyki w strategii Województwa Łódzkiego – 3 • Możliwość wykorzystania funduszy UE i resortowych – 3 • Budowa infrastruktury komunikacyjnej (drogi, linia kolejowa) – 3 • Powstanie w pobliżu Wielunia kopalni odkrywkowej w Żłoczewie – potencjalne miejsca pracy – 2 • Korzystne położenie na węźle komunikacyjnym – 3 • Przyjazd do szkół uczniów z pobliskich miejscowości – 1 • Bliskość ośrodków edukacyjnych – 3 (18 pkt)	• Bliskie ośrodki edukacyjne, które wyciągają bezpowrotnie młodych ludzi – 3 • Słaba współpraca między jednostkami samorządu terytorialnego – 3 • Kadencyjność władzy – 2 • Niestabilna sytuacja prawna i finansowa kraju – 3 • Wysokie skutki społeczne związane z emigracją zarobkową – 1 • Rozwój sąsiednich aglomeracji miejskich – 1 • Niestabilność prawa oświatowego – 1 • Na gminy zrzuca się coraz więcej zadań, nie kierując na nie wystarczającej wielkości środków finansowych – 1 • Niewłaściwy rozdział środków dla samorządów – często decyzje zapadają na szczeblu krajowym – 2 • Budowa kopalni w Żłoczewie spowoduje negatywny wpływ na środowisko (lej depresyjny) – 1 (17 pkt)

VI. Wizja i Misja Wielunia 2025

Wizja

WIELUŃ – MIEJSCEM OTWARTYM NA GOSPODARKE, INNOWACJE I AKTYWNOŚĆ, MIASTEM ŁĄCZĄCYM TRADYCJĘ Z NOWOCZESNOŚCIĄ

Chcemy, aby Wieluń był gminą otwartą, która chce wykorzystywać wszystkie szanse związane z jej położeniem i sąsiedztwem, posiadająca aspiracje w zakresie rozwoju i aktywizacji mieszkańców oraz funkcji turystycznych w oparciu o szlaki kulturowe i bogactwo Jury. Mieszkańcy świadomi swoich bogatych tradycji oraz wartości kulturowych chcą utrzymać ich jakość i bogactwo godząc tradycję z nowoczesnością, dla polepszenia warunków życia w mieście.

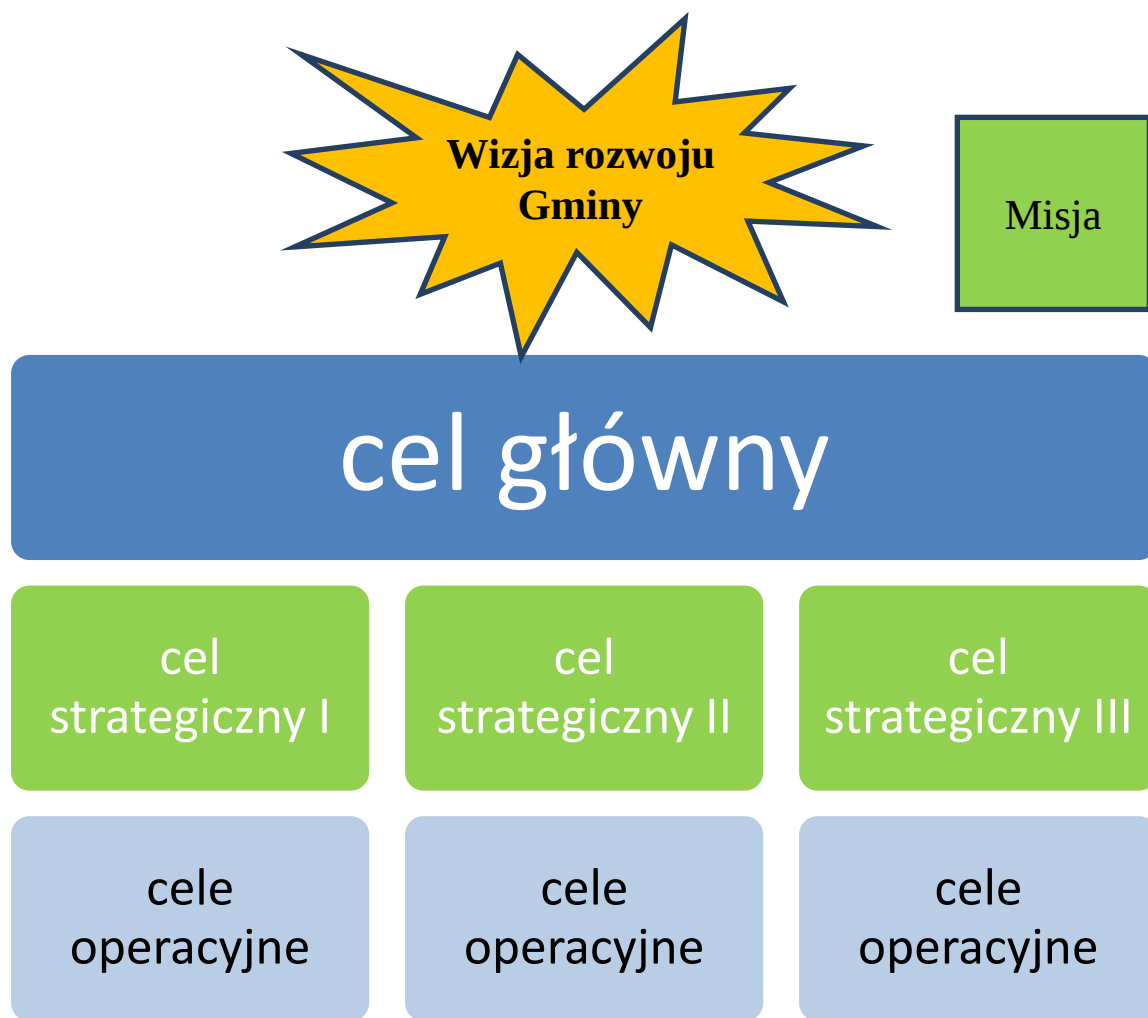
Misja

Misją wspólnoty samorządowej jest współpraca i tworzenie warunków dla zrównoważonego rozwoju społeczno- gospodarczego Wielunia, uwzględniającego zarówno dziedzictwo kulturowe, tradycję, innowacje dla poprawy jakości życia w mieście oraz poprawę warunków bytowych mieszkańców. To wszystko realizowane będzie w oparciu o zasoby wewnętrzne i zewnętrzne, bogatą ofertę inwestycyjną i promocyjną, tworzenie i rozwój przedsiębiorstw, rozwój nowoczesnych usług, turystykę aktywną i geologiczną, aktywizację oraz integrację mieszkańców.

VII. Cele strategiczne i operacyjne rozwoju Wielunia

O ile wizja i misja przedstawiają stan docelowy w przyszłości oraz wymiar dążeń Gminy, o tyle cele wskazują na przyszłe kierunki działań związanych z osiągnięciem tego stanu. Cele są odpowiedzią na zagadnienia wskazane w analizie SWOT. Główne hasło SWOT brzmi: Mocne strony wzmacniamy i wykorzystujemy, słabe eliminujemy, szanse wykorzystujemy, a zagrożenia unikamy, bądź minimalizujemy ich wpływ.

Hierarchia celów w strategii prezentuje się następująco:

Elementy wdrożeniowe:

Kluczowe zadania inwestycyjne

POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW WIELUNIA POPRZECZ ROZWÓJ SPOŁECZNO – GOSPODARCZY GMINY W OPARCIU O BOGACTWO KULTUROWE ORAZ AKTYWNOŚĆ MIESZKAŃCÓW

**STWORZENIE
SPRZYJAJĄCYCH
WARUNKÓW DLA
ROZWOJU
GOSPODARCZEGO
W GMINIE WIELUŃ**

**WZROST JAKOŚCI
ŻYCIA
MIESZKAŃCÓW**

**ROZWÓJ KAPITAŁU
SPOŁECZNEGO
WIELUNIA ORAZ
INTERGACJA
MIESZKAŃCÓW**

1. ROZWÓJ MŚP, W OPARCIU
O PROINNOWACYJNE
POSTAWY
PRZEDSIĘBIORCÓW
2. WSPIERANIE ROZWOJU
SEKTORA ROLNICZEGO
3. STWORZENIE
KOMPLEKSOWEJ OFERTY
INWESTYCYJNEJ
4. ROZWÓJ TURYSTYKI
AKTYWNEJ W OPARCIU O
SZLAKI TEMATYCZNE

1. ZWIEKSZENIE LICZBY
MIESZKAŃ KOMUNALNYCH
I SOCJALNYCH
2. ZWIEKSZENIE
DOSTĘPNOŚCI DO
BUDYNKÓW UŻYTECZNOŚCI
PUBLICZNEJ DLA OSÓB
STARSZYCH
I NIEPEŁNOSPRAWNYCH
3. ROZWÓJ PLACÓWEK
ZAPEWNIAJĄCYCH OPIEKĘ
NAD DZIEĆMI OD 0 DO 5 LAT
4. ROZWÓJ RÓŻNYCH FORM
REKREACYJNO -
SPORTOWYCH POPRZECZ
POPRAWĘ JAKOŚCI
ISTNIEJĄCEJ BAZY
SPORTOWO-REKREACYJNEJ
5. PRZECIWDZIAŁANIE
WYKLUCZENIU
SPOŁECZNEMU
6. STWORZENIE PRZYJAZNEJ
PRZESTRZENI DO ROZWOJU
OSADNICTWA ZWIĄZANEGO
Z ROZWOJEM INWESTYCJI W
REGIONIE
7. ZADBANE ŚRODOWISKO
NATURALNE GMINY

1. ROZWIJANIE DIALOGU
SPOŁECZNEGO I WSPIERANIE
RÓŻNYCH FORM
AKTYWIZACJI
MIESZKAŃCÓW
2. ROZWIJANIE SEKTORA
NGO ORAZ WSPÓŁPRACY
SAMORZĄDU Z
ORGANIZACJAMI
POZARZĄDOWYMI
3. ROZWÓJ KSZTAŁCENIA
USTAWICZNEGO ORAZ
PROMOCJA IDEI UCZENIA SIĘ
PRZECZ CAŁE ŻYCIE

VII.1. Opis celów w Strategii Wieluń 2014-2025

Cel główny:

POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW WIELUNIA POPRZECZ ROZWÓJ SPOŁECZNO- GOSPODARCZY GMINY W OPARCIU O BOGACTWO KULTUROWE ORAZ AKTYWNOŚĆ MIESZKAŃCÓW

Cel główny mocno koresponduje z wizją rozwoju Gminy i wskazuje na główne elementy związane z przyszłym sukcesem rozwojowym, uzyskanym dzięki realizacji Strategii Rozwoju Gminy. Wieluń będzie atrakcyjnym miejscem do zamieszkania i prowadzenia działalności, realizowania swoich ambicji zawodowych i aktywności rodzinnych. Przez to, zarówno obecni mieszkańcy pozostaną w Wieluniu – tu kształć swoje dzieci i zapewniając im możliwość powrotu po zakończeniu edukacji w innych miastach i regionach, jak i przyjezdni pracujący w Wieluniu, czy w innych częściach regionu będą chętnie wybierać to miasto na swoje miejsce zamieszkania, mając zapewnione warunki zamieszkania, edukacji dzieci i atrakcyjnego spędzania czasu wolnego.

Cel główny realizowany jest przez trzy cele strategiczne, w ramach których realizowane będą cele operacyjne.

Cel strategiczny I.

STWORZENIE SPRZYJAJĄCYCH WARUNKÓW DLA ROZWOJU GOSPODARCZEGO W GMINIE WIELUŃ, W OPARCIU O SPECJALISTYCZNE USŁUGI, ROZWÓJ TURYSTYKI ORAZ WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH

Wykorzystując bardzo dogodne położenie Gminy (niedaleko większych ośrodków gospodarczych, planowanej kopalni węgla brunatnego w Złoczewie, w sąsiedztwie **Złoczewskiego Obszaru Funkcjonalny (ZOF)** oraz przy dużych węzłach komunikacyjnych), wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców oraz wysokie zapotrzebowanie na inwestycje w Gminie, planuje się realizację zadań inwestycyjnych, jak i „miękkich” działań nieinwestycyjnych, mających na celu wykorzystanie wskazanego potencjału rozwojowego oraz rozwój rynku pracy nie tylko dla obecnych mieszkańców Gminy, ale i dla przyszłych oraz nowych mieszkańców.

Cele operacyjne:

1. Rozwój MŚP w oparciu o proinnowacyjne postawy przedsiębiorców

Na jakość życia w Gminie składają się nie tylko atrakcyjne warunki zamieszkania, ale przede wszystkim dostępne miejsca pracy oraz aktywność gospodarcza mieszkańców. O jakości gospodarki świadczą natomiast przedsiębiorstwa, które są w stanie konkurować na rynkach krajowych i zagranicznych. Innowacje są tym obszarem, który z jednej strony pozwalają firmom konkurować na rynkach, ale z drugiej wymagają dużych nakładów finansowych. Samorząd lokalny może wspierać wdrażanie innowacji poprzez doradztwo, szkolenia, ułatwianie firmom korzystania z różnych form wsparcia finansowego, a także poprzez intensyfikację swoich działań na gruncie ponadlokalnym, włączając się w inicjatywy na rzecz podnoszenia innowacyjności MŚP. Zarówno Powiat Wieluński, jak i Region Łódzki mają w swoich zapisach strategicznych działania w tym zakresie. Dlatego najważniejszym jest, aby Gmina Wieluń wpisywała się w programy i projekty podejmowane przez te samorządy. Obecnie firmy często napotykają na duże problemy w możliwościach współpracy z ośrodkami naukowymi oraz samorządem. Dlatego do głównych kierunków działań w tym obszarze należą:

- Budowa i rozwijanie współpracy pomiędzy samorządem i biznesem na szczeblu lokalnym, a także subregionalnym,
- Utworzenie subregionalnej organizacji wspierającej przedsiębiorczość,
- Inicjowanie i wspieranie współpracy pomiędzy ośrodkami naukowymi a biznesem w subregionie,
- Promowanie przedsiębiorstw gminy Wieluń i inicjowanie włączania w sieci współpracy ponadlokalnej,

2. Wspieranie rozwoju sektora rolniczego

W ramach tego obszaru nacisk położony zostanie na promocję innowacyjności gospodarstw rolniczych, specjalizacji oraz spółdzielczości rolniczej i grup producenckich. Samorząd będzie również w ramach tego celu promował produkty z marką „Wieluńskie”, a także wspierał rolników w dziedzinie wiedzy i współpracy. Zadania w ramach tego celu obejmują również włączenie się w projekty o charakterze lokalnym w tym Lokalnych Grup Działania, a także Powiatu Wieluńskiego: związanego z powstaniem powiatowego centrum wsparcia nowoczesnego rolnictwa, przedsiębiorczości i eksportu oraz projektu międzygminnej strategii marketingowej.

3. Stworzenie kompleksowej oferty inwestycyjnej oraz profesjonalnego systemu obsługi inwestora

Wieluń posiada tereny mogące stanowić element oferty inwestycyjnej, jednak wymagają one przygotowania profesjonalnej oferty inwestycyjnej oraz profesjonalnego systemu obsługi inwestora w gminie. Skuteczna obsługa inwestora wymaga zrozumienia uwarunkowań świata biznesu, umiejętności prowadzenia kompleksowej usługi i systemu zachęt do inwestowania w mieście (oferta inwestycyjna – obsługa inwestora – prowadzenie inwestora w trakcie trwania inwestycji) oraz skutecznej promocji. Dlatego realizacja tego celu wymaga stworzenia i doskonalenia jednostki w Wieluniu, która zajmować się będzie obsługą inwestora, wsparciem inwestycji oraz ich kompleksową promocją w Gminie. Ponadto Gmina Wieluń planuje utworzenie strefy inwestycyjnej na gruntach położonych we wsi Jodłowiec i Sieniec przy obwodnicy północnej m. Wielunia w obrębie węzła „Jodłowiec”. Zgodnie ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wieluń, grunty te przeznaczone są na działalność gospodarczą (produkcyjno - usługową, składy, magazyny). Pod strefę inwestycyjną planuje się do wykupu ok. 23,00 ha gruntu (44 działki ewidencyjne). Część terenów została już wykupiona oraz za zgodą mieszkańców podjęte zostały uchwały Rady Miejskiej wyrażające zgodę na nabycie kolejnych 10,4052 ha. To zadanie również wymagać będzie kompleksowej obsługi wyspecjalizowanej jednostki.

Do kierunków działań w ramach tego celu należy również udział w ponadlokalnych przedsięwzięciach w ramach obszarów funkcjonalnych, związków ponadgminnych i między powiatowych, nie tylko z obszaru województwa łódzkiego, ale i dolnośląskiego. Obecnie rozpoczął się inauguracyjny projekt partnerski Gmin: Złoczew, Brąszewice, Brzeźnio, Burzenin, Klonowa, Ostrówek oraz powiatów sieradzkiego i wieluńskiego, pt. Złoczewski Obszar Funkcjonalny – współpraca samorządów powiatu sieradzkiego i wieluńskiego w celu wykorzystania potencjału powstającej kopalni odkrywkowej „Złoczew” oraz drogi ekspresowej S8”, częściowo (tj. w 90%) finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Ważną częścią realizacji opisywanego celu operacyjnego w Strategii Wieluń 2014-2025 jest aktywny udział Wielunia we wspomnianym projekcie oraz przygotowanie profesjonalnej oferty dotyczącej rozwoju obszarów pod inwestycje oraz mieszkalnictwo, jako element wykorzystania szansy związanej z inwestycją kopalni w Złoczewie.

4. Rozwój turystyki aktywnej w oparciu o szlaki tematyczne

W ramach tego celu planowana jest kontynuacja projektu „Szlaku Bursztynowego” oraz realizacja projektu w ramach geoturystyki „Jura”.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

Realizacja tego celu wymaga również podjęcia działań zmierzających do opracowania, przygotowania i promocji produktów turystycznych oferowanych projektów oraz promocji bogactwa kulturowego Wielunia. W ramach tego celu realizowane będą następujące kierunki działań:

- Wykreowanie spójnego wizerunku Wielunia, leżącego na Jurze o wysokich walorach turystycznych i kulturowych,
- Przygotowanie i wykreowanie wraz z partnerami subregionu projektu Centrum Edukacyjne Jury,
- Przygotowanie i promocja produktów turystycznych oraz włączenie się w powiatowy system zintegrowanych produktów turystycznych,
- Stworzenie profesjonalnego systemu promocji i informacji turystycznej w oparciu o Centrum Informacji Turystycznej oraz profesjonalizację kadr promocji i informacji turystycznej.
- Rozwój bazy noclegowej o wysokim standardzie i niedrogiej, ogólnodostępnej dla turystów.

Cel strategiczny II. STWORZENIE WARUNKÓW DLA WYSOKIEJ JAKOŚCI ŻYCIA W WIELUNIU

Wysoka jakość życia winna być uznawana za nadrzędny cel rozwoju na szczeblu lokalnym. Jest ona ostatecznym efektem działań podejmowanych przez władze samorządowe. Składają się na nią zarówno wysokiej jakości usługi publiczne, zatrudnienie jak i dbałość o warunki zamieszkania w gminie czy ułatwienie dostępu do usług dla wszystkich mieszkańców, zapobieganie wykluczeniu społecznemu, czy zapewnienie możliwości zaspokojenia różnego typu potrzeb wśród mieszkańców. Wymaga to zarówno prowadzenia szerokiego dialogu społecznego (co realizowane będzie w ramach strategicznego celu trzeciego Strategii), jak i działań związanych ze podniesieniem jakości usług publicznych. Cel strategiczny realizowany będzie poprzez siedem celów operacyjnych.

Cele operacyjne:

1. Zwiększenie liczby mieszkań komunalnych i socjalnych

W ramach tego celu realizowane będą zadania związane z przygotowaniem planów i realizację działań związanych z budową mieszkań komunalnych i socjalnych. Realizacja tego celu rozpoczęła się już w roku 2014. Planowana jest dalsza zabudowa i zagospodarowanie działek przy ul. Granicznej w Gaszynie. W związku z tym projektowany jest budynek wielorodzinny liczący 24 lokale socjalne.

2. Zwiększenie dostępności do budynków użyteczności publicznej dla osób starszych i niepełnosprawnych

W ramach tego celu planowane są działania w zakresie:

- Inwentaryzacji budynków użyteczności publicznej z utrudnionym dostępem dla niepełnosprawnych
- Wykonanie planu prac adaptujących budynki dla osób niepełnosprawnych
- Projekty inwestycyjne w zakresie adaptacji i modernizacji budynków

3. Rozwój placówek zapewniających opiekę nad dziećmi od 0 do 5 lat

W ramach tego celu planowane są zarówno działania inwestycyjne, jak i nieinwestycyjne. W zakresie zwiększenia ilości zarówno placówek, jak i miejsc w placówkach oraz zadania związane z doposażeniem placówek w sprzęt i urządzenia związane z podniesieniem standardu istniejących placówek.

4. Rozwój różnych form rekreacyjno- sportowych poprzez poprawę jakości istniejącej bazy sportowo-rekreacyjnej oraz przygotowanie nowej

W ramach tego celu planowane są zarówno działania inwestycyjne, jak i nie inwestycyjne w zakresie podniesienia standardu istniejącej bazy sportowo- rekreacyjnej oraz stworzenia bogatej oferty sportowej i rekreacyjnej w oparciu o istniejącą bazę. Planuje się również rozbudowę infrastruktury sportowej i rekreacyjnej ogólnodostępnej dla mieszkańców (siłownie na wolnym powietrzu, place zabaw dla dzieci, ścieżki rowerowe i edukacyjne).

5. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Zadania z tego obszaru działań – w szerokim zakresie ujęte są już w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie w Gminie Wieluń na lata 2014 - 2023. W roku 2014, w ramach przedmiotowych działań, rozpoczyna się realizacja nowych projektów na rzecz rodzin i seniorów. Program działań na rzecz osób powyżej 65 roku życia, pod nazwą "Wieluń sprzyja seniorom 65+" zakłada wprowadzenie systemu ulg, zwolnień i preferencji objętych przez uczestniczące w programie gminne jednostki organizacyjne, w tym samorządowe instytucje kultury Gminy Wieluń. Koncepcja "Wieluńskiej Karty Seniora 65+" zakłada stopniowy rozwój ulg związanych z zaangażowaniem jednostek spoza sektora publicznego.

"Wieluńska Karta Rodziny 3+" to program "Wieluń sprzyja rodzinom 3+" i jest to propozycja dla rodzin wielodzietnych, które będą mogły korzystać z ulg, zwolnień i preferencji w wybranych obiektach na terenie Gminy.

6. Stworzenie przyjaznej przestrzeni do rozwoju osadnictwa związanego z rozwojem inwestycji w regionie

W związku z realizacją inwestycji Kopalni w Złoczewie oraz planowanego rozwoju stref inwestycyjnych w Złoczewie, Wieluniu oraz innych potencjalnych w regionie planowany jest rozwój stref mieszkalnictwa wielorodzinnego jako elementu związanego z realizacją funkcji sypialnej wokół planowanych inwestycji. Wspomniane inwestycje wymagają przyciągnięcia dużej liczby pracowników, dla której potrzebne są mieszkania. Dlatego w ramach tego celu planuje się zadania:

- Prawne, związane z przeznaczaniem obszarów pod zabudowę wielorodzinną
- Inwestycyjne związane z przygotowaniem tych terenów,
- Promujące tereny dla inwestorów, deweloperów oraz samorządowych partnerów ponadlokalnych,
- Promujące usługi związane z rozwojem mieszkalnictwa w obszarach inwestycyjnych.
- Rozwój sieci uliczno- drogowej dostosowanej do nowych funkcji,

- Elastyczne dostosowanie funkcjonowania komunikacji zbiorowej do planowanego rozwoju stref inwestycyjnych i mieszkalnictwa jednorodzinnego

7. Zadbane środowisko naturalne gminy

W ramach tego celu planowane są działania w zakresie:

- Ochrony systemu ekologicznego gminy, w tym zachowanie ciągów dolin wolnych od zabudowy,
- Wyznaczenie nowej lokalizacji wysypiska odpadów dla potrzeb gminy,
- Określenie zasad ochrony występujących złóż oraz ich eksploatacji,
- Edukacji ekologicznej oraz segregacji odpadów,
- Dbania o publiczne przestrzenie zielone, parki i skwery,
- Zahamowanie procesu rozpraszania zabudowy na terenach użytkowanych rolniczo.

Cel strategiczny III. ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO WIELUNIA ORAZ INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW

Kapitał ludzki to umiejętności pojedynczych ludzi, ich skumulowana wiedza, zdolność do podejmowania pracy i rozwiązywania problemów. Z tak pojmowanym kapitałem wiąże się kapitał społeczny, oparty na zdolności i gotowości do kooperacji między ludźmi. Składają się na niego poziom wzajemnego zaufania, sieć wzajemnych powiązań, przepływ informacji, aktywność społeczna mieszkańców, potencjał kulturowy oraz wyznawane przez mieszkańców postawy i wartości.

W ramach tego celu strategicznego realizowane są kierunki mające na celu wzmocnienie kapitału społecznego poprzez realizację czterech celów operacyjnych.

Cele operacyjne:

1. Rozwijanie dialogu społecznego i wspieranie różnych form aktywizacji mieszkańców

Jednym z elementów nowoczesnego i przyjaznego miasta jest poziom aktywności mieszkańców oraz ich zdolność do podejmowania wspólnych działań na rzecz mieszkańców. Dlatego w ramach tego celu planowane przedsięwzięcia są w kierunkach:

- Rozwoju dialogu społecznego, zwiększenie udziału mieszkańców w procesie konsultacji oraz tworzenia różnego typu programów na rzecz rozwoju społecznego i gospodarczego w gminie,
- Zwiększenia udziału społeczności lokalnej w oferowanych imprezach kulturalnych i integracyjnych,
- Pobudzenia, kreowania i wspierania lokalnych liderów,
- Pobudzania i wspierania lokalnych inicjatyw wśród mieszkańców osiedli i sołectw,
- Przygotowanie i wspieranie programów na rzecz rozwoju społeczności lokalnych.

2. Rozwijanie sektora NGO oraz współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi

O kapitale społecznym w jednostce świadczy również poziom funkcjonowania organizacji pozarządowych. Organizacje mogą współrealizować zadania publiczne, świadczyć usługi na rzecz najbardziej potrzebujących oraz pobudzać i wspierać aktywność lokalną członków społeczności. Dlatego w ramach celu realizowane będą działania w kierunku:

- Realizacji Gminnego Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, który będzie przygotowywany wspólnie z organizacjami
- Realizacji działań związanych z wzajemnym informowaniem się o planowanych kierunkach działalności zarówno administracji publicznej jak i organizacji,

- Promocja działalności organizacji pozarządowych i obywatelskich wspólnie z administracją samorządową,
- Tworzenie wspólnych zespołów doradczych i inicjatywnych, składających się z przedstawicieli sektora pozarządowego i administracji publicznej,
- Udostępnianiem przestrzeni publicznej na działalność związaną z działalnością pozarządową,
- Organizacji konkursów na realizację zadań publicznych,
- Współudziału w programach powiatowych: powiatowe centrum wsparcia organizacji pozarządowych, powiatowy program edukacji lokalnej, powiatowy program poprawy kompetencji pracowników samorządu terytorialnego,
- Wspieranie istniejących i promowanie powstawania organizacji pozarządowych w Wieluniu.

3. Rozwój kształcenia ustawicznego oraz promocja idei uczenia się przez całe życie

W ramach celu planuje się przygotowanie i realizację programów kształcenia ustawicznego, szkoleń oraz różnego typu warsztatów nauki zawodów, w oparciu o istniejące placówki edukacyjne. Należy także wspierać inicjatywy innych podmiotów w tym zakresie.

VIII. Zintegrowane projekty rozwojowe w ramach Powiatu Wieluńskiego

Jak wskazano w źródłach finansowania Strategii, jednym z ważniejszych są Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. W ramach Strategii Rozwoju Powiatu Wieluńskiego 2020 uzgodniono 13 wspólnych, zintegrowanych projektów rozwojowych w zakresie:

1. Projekty o charakterze gospodarczym:

- Powiatowe centrum wsparcia nowoczesnego rolnictwa, przedsiębiorczości i eksportu;
- Budowa zintegrowanych produktów turystycznych;
- Utworzenie i promocja klastra turystycznego;
- Międzygminna strategia marketingowa;
- Powiatowy system monitoringu zmian o charakterze społeczno – gospodarczo - przestrzennym;

2. Projekty o charakterze społecznym:

- Wspólna oferta kulturalna Ziemi Wieluńskiej;
- Program edukacji lokalnej;
- Zintegrowana Strategia Rozwoju Powiatu Wieluńskiego 2020
- Centrum wsparcia organizacji pozarządowych;
- Powiatowy program poprawy kompetencji pracowników samorządu terytorialnego;
- Edukacja ekologiczna;

3. Projekty o charakterze środowiskowo-przestrzennym:

- Poprawa wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
- Wspólny program w zakresie gospodarki wodno-ściekowej w dolinie rzeki Warty;
- Wspólny system wizualizacji zasobów powiatu.

IX. System wdrażania i monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Wieluń 2025

Wdrażanie:

Strategia Rozwoju Gminy Wieluń 2025 jest dokumentem przyjmowanym w formie uchwały Rady Miejskiej w Wieluniu. W uchwale tej Rada powierza Burmistrzowi Wielunia wykonanie jej postanowień.

Wynikające z ze Strategii kierunki i przedsięwzięcia mają charakter zarówno inwestycyjny, jak i nieinwestycyjny (miękkich działań związanych z promowaniem, motywowaniem oraz uczestniczeniem w organizacjach partnerskich w regionie). W zasadniczej części wpisują się one bezpośrednio w aktywność miejskich instytucji i jednostek, ale także różnych organizacji działających na terenie miasta. Mając powyższe na uwadze, wdrożenie zapisów strategii zależeć będzie w głównej mierze od polityki realizowanej przez samorząd lokalny. Tym samym, do głównych instrumentów wdrażających cele strategii należy zaliczyć:

- budżet miasta
- prognozę finansową, uwzględniającą inwestycje wieloletnie
- plany zagospodarowania przestrzennego miasta
- miejskie strategie „branżowe” i wynikające z nich programy operacyjne
- przedsięwzięcia strategiczne
- Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

Zakres programów operacyjnych zostanie uzgodniony z jednostkami miejskimi, które odpowiedzialne są za przygotowanie strategii „branżowych”. Każdy program powinien się odnosić do określonego celu strategicznego, a tym samym przyczyniać do osiągnięcia wskaźników w ramach odpowiadających im celów strategicznych.

Do wdrożenia zapisów Strategii Rozwoju Wieluń 2025 przyjmuje się zasadę partnerstwa i konsultacji społecznych.

Partnerstwo – rozumiane, jako zaproszenie do współpracy wszystkich jednostek i podmiotów w mieście

Konsultacje społeczne – jako element dialogu z mieszkańcami wokół planowanych celów, kierunków i propozycji rozwiązań

Monitoring

Monitoring Strategii, czyli stała obserwacja postępów w określonym cyklu czasowym, prowadzony będzie co roku, w oparciu o sprawozdawczość jednostek zaangażowanych w realizację głównych przedsięwzięć strategicznych, jak i w oparciu o dostępne informacje statystyczne.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

Zakłada się, że system monitoringu strategii funkcjonował będzie w ramach struktury Urzędu Miejskiego, w Wydziale Inwestycji i Rozwoju. System monitoringu, zbudowany wokół celów strategicznych, będzie powiązany z dokumentami wykonawczymi (programami operacyjnymi, budżetem miasta, strategiami branżowymi, strategicznymi przedsięwzięciami, projektami w ramach ZIT i in.) zawierającym konkretne przedsięwzięcia.

Do podstawowych funkcji takiego systemu będzie należeć:

- ocena realizacji strategii poprzez wskazane działania oraz ocena skuteczności tych działań,
- identyfikacja zmian zachodzących w otoczeniu, a mogących mieć wpływ na realizację celów strategicznych
- informowanie o wynikach działań oraz promocja strategii

Monitoring prowadzony będzie na dwóch poziomach:

- o Poziom wdrażania działań strategicznych - informacje zbierane będą przez Wydział Inwestycji i Rozwoju co rok, na podstawie opracowanej **Karty Realizacji Zadań Strategicznych**, w oparciu o informacje z jednostek realizujących działania, zarówno rzeczowe jak i finansowe. W oparciu o informacje rzeczowe i finansowe Wydział Inwestycji i Rozwoju sporządzał będzie coroczne sprawozdania, zawierającego zbiorcze informacje nt. zaawansowania rzeczowego i finansowego realizacji strategii. Dane uzyskane i zgromadzone na potrzeby okresowej sprawozdawczości.
- o Poziom strategiczny – prowadzony przez Wydział Inwestycji i Rozwoju, w oparciu o analizę wskaźników rezultatu w Strategii. Informacje te pozwolą nie tylko ocenić stopień realizacji strategii, ale także stanowić będą podstawę dla ewentualnych zmian i korekt proponowanych kierunków działań strategicznych. Ten poziom monitoringu prowadzony będzie co roku, począwszy od roku 2014, gdzie zostanie ustalona wartość bazowa wskaźnika rezultatu.

Zakłada się także przeprowadzanie okresowej ewaluacji strategii w roku 2020 oraz ewaluacji końcowej, po zakończeniu jej wdrażania. Ewaluacja okresowa powinna określić skuteczność podjętych działań oraz ocenić ich wpływ na efekty rozwojowe miasta (wskaźniki wizji rozwoju miasta) a także zaproponować ewentualne zmiany w przyjętych kierunkach działań.

Ewaluacja końcowa winna dodatkowo uwzględniać efekty długoterminowe i stanowić podstawę dla przyszłych dokumentów strategicznych.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WIELUŃ 2025

Wskaźniki efektu na poziomie celu głównego oraz celów strategicznych – wskaźniki oddziaływania i rezultatów strategii:

Cel główny	Wskaźniki
POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW WIELUNIA POPRZEZ ROZWÓJ SPOŁECZNO- GOSPODARCZY GMINY W OPARCIU O BOGACTWO KULTUROWE ORAZ AKTYWNOŚĆ MIESZKAŃCÓW.	• Wzrost liczby mieszkańców w porównaniu do innych miast województwa łódzkiego – GUS • Spadek liczby bezrobotnych w gminie – GUS • Wzrost liczby podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców – GUS • Lepsza ogólna ocena warunków życia w mieście – badanie ankietowe, co trzy lata.
Cel strategiczny	Wskaźnik
STWORZENIE SPRZYJAJACYCH WARUNKÓW DLA ROZWOJU GOSPODARCZEGO W GMINIE WIELUŃ W OPARCIU O SPECJALISTYCZNE USŁUGI, ROZWÓJ TURYSTYKI ORAZ WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH	• Wzrost średniego zatrudnienia w Gminie – GUS • Wzrost liczby podmiotów w zakresie usług – GUS • Wzrost liczby udzielonych noclegów w ciągu roku – GUS, obiekty noclegowe • Wzrost liczby odwiedzających Gminę – statystyka obiektów turystycznych i kulturalnych oraz Punktu Informacji Turystycznej
STWORZENIE WARUNKÓW DLA WYSOKIEJ JAKOŚCI ZAMIESZKANIA W WIELUNIU	• Wzrost liczby obiektów użyteczności publicznej z dostępem dla niepełnosprawnych – statystyka Urzędu Gminy • Wzrost liczby mieszkań – GUS
ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO WIELUNIA ORAZ INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW	• Wysoki udział mieszkańców w organizowanych imprezach integracyjnych, • Wzrost liczby Organizacji Pozarządowych – GUS • Wzrost liczby konkursów dla NGO na realizację zadań w Gminie

X. Finansowanie Strategii Rozwoju Gminy Wieluń

Realizacja Strategii wymaga zaangażowania środków finansowych znacznie przewyższających nie tylko obecne możliwości samodzielnego budżetowego finansowania, ale zapewne również lokalne

zasoby kapitałowe spoza budżetu gminy. W konsekwencji należy przyjąć, że realizacja Strategii nie będzie możliwa bez aktywnej polityki finansowej Gminy oraz otwarcia na projekty z partnerami zewnętrznymi (powiat, gminy partnerskie, NGO, biznes oraz instytucje otoczenia biznesu, instytucje kultury oraz podmioty turystyki) – pozyskania i zaangażowania dużych zewnętrznych środków finansowych oraz w jak największym stopniu wykorzystywania środków budżetu, jako wkładu własnego do projektów współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych (nie zaś jako głównego źródła).

W latach 2014-2020 jeszcze głównymi potencjalnymi źródłami dofinansowania projektów rozwojowych gmin są fundusze UE.

Głównym źródłem europejskiego finansowania projektów jest Program Operacyjny Województwa łódzkiego, który obecnie jest w fazie konsultacji i uzupełnień. Ponadto **8 stycznia 2014 r. zostały przyjęte przez Radę Ministrów Krajowe Programy Operacyjne, które będą realizowane w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020, z których potencjalną szansą dla Strategii Wieluń 2025 są:**

- Program Infrastruktura i Środowisko
- Program Inteligentny Rozwój
- Program Wiedza Edukacja Rozwój
- Program Polska Cyfrowa

Istotnym równoległym wsparciem dla budżetu gmin w finansowaniu inwestycji infrastrukturalnych są też środki krajowe.

Poza tym w Strategii Rozwoju Łódzkie 2020, w celu lepszego wykorzystania specyfiki poszczególnych obszarów województwa oraz uzyskania efektów synergii w procesach rozwoju, polityka horyzontalna została uzupełniona o **politykę terytorialno-funkcjonalną realizowaną na terenie obszarów miejskich, obszarów wiejskich oraz wyspecjalizowanych obszarów funkcjonalnych i adresowaną do podmiotów funkcjonujących w wyznaczonych obszarach.**

Polityka ta oparta jest przede wszystkim na współpracy jednostek samorządu terytorialnego w celu tworzenia i realizacji projektów zintegrowanych. Ten wymiar polityki rozwoju daje szansę na zmniejszenie skali polaryzacji i włączenie słabszych ekonomicznie gmin w procesy rozwoju. W ramach przyjętego podejścia funkcjonalno- przestrzennego, podmioty uzyskają preferencje przy realizacji zintegrowanych projektów, pod warunkiem nawiązania do wiodących potencjałów i funkcji, które stały się podstawą delimitacji powyższych obszarów. Strategia zakłada, że wsparcie dotyczyć będzie projektów odnoszących się jednocześnie do różnych sfer działalności (projekty międzysektorowe) w ramach konkretnego obszaru (terytorium). Pozwoli to na uzyskanie największego efektu rozwojowego, przy respektowaniu zasady koncentracji środków finansowych w czasie i przestrzeni.

Częścią polityki terytorialno-funkcjonalnej jest polityka skierowana do **obszarów miejskich i obszarów wiejskich**. Polityka miejska odnosi się zarówno do miast, jak i otaczających je gmin. Jednostki te, powiązane funkcjonalnie i podlegające procesom urbanizacji, tworzą obszary miejskie. Obszary wiejskie obejmują wszystkie gminy wiejskie w województwie, poza obszarami funkcjonalnymi miast.